

ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ

Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης
Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης
του Δήμου Εορδαίας

Ιούνιος 2024

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ»

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	1
1. Επιτελική Σύνοψη	3
2. Συνοπτική Παρουσίαση Ενωσιακού και Εθνικού Πλαισίου	6
2.1. Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στην Ε.Ε.	6
2.2. Η Χάρτα της Λειψίας	7
2.3. New European Bauhaus	9
2.4. Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027	10
2.5. Εθνικές κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ και ΤΑΠΤΟΚ	11
2.6. Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δυτικής Μακεδονίας (ΣΔΑΜ) ...	12
3. Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης - Εξελίξεις - Τάσεις – Επιπτώσεις	13
3.1. Βασικά χαρακτηριστικά - Πλαίσιο ανάπτυξης	13
3.1.1. Ταυτότητα, διοίκηση και διακυβέρνηση	13
3.1.2. Εδαφική συγκρότηση	20
3.1.3. Κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά	26
3.2. Ένταξη στο χωρικό αναπτυξιακό περιβάλλον	41
3.2.1. Προβλέψεις Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού	41
3.2.2. Προβλέψεις Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού	45
3.2.3. Προβλέψεις Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας	49
3.2.4. Προβλέψεις Σχεδίου Κυκλικής Οικονομίας	54
3.2.5. Δίκτυα και συνεργασίες	57
3.3. Υποδομές	58
3.3.1. Μεταφορική υποδομή	58
3.3.2. Λοιπή τεχνική υποδομή	63
3.4. Φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον	74
3.4.1. Φυσικό περιβάλλον	74
3.4.2. Πολιτιστικό περιβάλλον και τοπίο	75
3.5. Σχεδιασμός και υλοποίηση έργων για την Πτολεμαΐδα	76
3.5.1. Έργα περιόδου 2014-2020 στον Δήμο Εορδαίας	76
3.5.2. Έργα προγραμματιζόμενα και εν αναμονή στον Δήμο Εορδαίας	80

3.6.	Αποτίμηση της υλοποίησης του ΕΣΣΒΑΑ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020	82
3.7.	Συνθετική αξιολόγηση προοπτικών και συμπεράσματα ως προς τα προβλήματα-προοπτικές και ανάγκες αναθεώρησης/τροποποίησης της Περιοχής Παρέμβασης	85
3.8.	Επιτυχημένα παραδείγματα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης με όμοιο στρατηγικό Προσανατολισμό	93
3.8.1.	Στρατηγικές άλλων ελληνικών πόλεων	93
3.8.2.	Καλά παραδείγματα παρεμβάσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης	97
4.	Αναλυτική παρουσίαση της Στρατηγικής-Στόχοι και αρχιτεκτονική της Στρατηγικής	111
4.1.	Βασικές Αρχές	111
4.2.	Διδάγματα ΣΒΑΑ 2014-2020	112
4.3.	Αναγνώριση αναγκών και προτεραιοτήτων της Στρατηγικής	113
4.4.	Λογική της Στρατηγικής	118
4.5.	Περιοχή Παρέμβασης – Χωρική Στρατηγική	118
4.6.	Όραμα και Στόχοι Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Πτολεμαΐδας	121
5.	Παραρτήματα	122
5.1.	Ευρετήριο Πινάκων	122
5.2.	Ευρετήριο Διαγραμμάτων	122
5.3.	Ευρετήριο Χαρτών	123
5.4.	Χαρτογραφική αποτύπωση	124

1. Επιτελική Σύνοψη

Η παρούσα Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Εορδαίας εκπονήθηκε στο πλαίσιο της με α.π. 1488//20-05-2024 Πρόσκλησης της ΕΥΔ ΠΔΜ για την υποβολή των επικαιροποιημένων Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (BAA) στο Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία 2021-2027», στην οποία κλήθηκαν συνολικά οι πέντε (5) Δήμοι (Γρεβενών, Εορδαίας, Καστοριάς, Κοζάνης και Φλώρινας) για την επικαιροποίηση των αρχικών Στρατηγικών τους BAA που υποβλήθηκαν και εγκρίθηκαν κατά την περίοδο 2014 – 2020 και οι οποίες θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του Προγράμματος «Δυτική Μακεδονία 2021 – 2027».

Η Στρατηγική BAA του Δήμου Εορδαίας αποτελεί τη βάση για περαιτέρω ενίσχυση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου, καθώς επιδιώκεται η ενίσχυση και αναβάθμιση της Στρατηγικής προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των πόρων που επενδύθηκαν την περίοδο 2014-2020, να ολοκληρωθούν λειτουργικά τα υλοποιημένα και εν εξελίξει έργα, να κεφαλαιοποιηθούν τα αποτελέσματα και να διαχυθούν χωρικά στον ευρύτερο αστικό χώρο. Συνεπώς, η επικαιροποίηση της Στρατηγικής BAA του Δήμου Εορδαίας υλοποιείται σε συνέχεια της προηγούμενης Στρατηγικής της Περιόδου 2014- 2020, έχοντας όμως διευρύνει την περιοχή παρέμβασης της, η οποία πλέον εκτείνεται σε όλη την πόλη της Πτολεμαΐδας, ακολουθώντας τα όρια του οικισμού. Αναλυτικά, στο νότιο τμήμα επεκτείνεται πέραν των ορίων του οικισμού για να συμπεριλάβει και το ανενεργό Στρατόπεδο Φούφα, για το οποίο έχει εκπονηθεί και εγκριθεί Τοπικό Ρυμοτομικό Σχέδιο και νοτιοανατολικά επεκτείνεται αξονικά κατά μήκος της Επαρχιακής Οδού 3 Πτολεμαΐδας – Κοζάνης έως της ΑΕΒΑΛ και τον πυρήνα ΖΑΠ.

Το πλαίσιο της Στρατηγικής BAA του Δήμου Εορδαίας αντλεί έμπνευση από:

- τις αρχές του **Νέου Ευρωπαϊκού Bauhaus**, για να συνθέσει μια νέα ταυτότητα για την εποχή της απολιγνιτοποίησης και την πλοήγηση κατά την διαδικασία της μετάβασης,
- το **Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» 2021 – 2027**, το οποίο προβλέπει ενδεικτικές δράσεις BAA σε ΤΠΕ, αναπλάσεις και προσβασιμότητα, εξοικονόμηση ενέργειας, ηλεκτρικά οχήματα, διαχείριση απορριμμάτων, τουριστική αξιοποίηση, ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς, ενίσχυση επιχειρηματικότητας, κατάρτιση και απασχόληση,
- το **Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης**, το οποίο αποσκοπεί στην ανάδειξη της ΠΔΜ σε Εναλλακτικό Ενεργειακό Κόμβο, στη στήριξη ανθρώπινου δυναμικού που πλήττεται από την απολιγνιτοποίηση, στην αναπροσαρμογή των εδαφών και των εγκαταστάσεων στα λιγνιτικά πεδία και στην δημιουργία κατάλληλων υποδομών για την προσέλκυση και την προώθηση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων,
- το **Περιφερειακό Χωροταξικό** (το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία έγκριση της αναθεώρησής του) και το οποίο προβλέπει την ισχυροποίηση της πόλης της Πτολεμαΐδας ως σημαντικό ενεργειακό κέντρο με νέες μορφές ενέργειας, την ανάδειξη της βιομηχανικής ιστορίας της περιοχής, την ενίσχυση υποδομών και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την υποστήριξή της ως διοικητικό, παραγωγικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής, με την διασφάλιση της απαιτούμενης ποιότητας ζωής των κατοίκων και την παραμονή τους στην περιοχή, στην αξιοποίηση του ΒΙΟΠΑ και στη συνέχιση τηλεθέρμανσης.

- Το **Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας**, με όραμα «έναν φιλικό Δήμο για όλους τους μετακινούμενους που προωθεί την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική συνοχή», το οποίο προβλέπει την ενίσχυση των υποδομών πεζής μετακίνησης και ποδηλάτου, αποσυμφόρηση του κέντρου από τα ΙΧ, την ανακατασκευή της 25ής Μαρτίου με μικτή χρήση και σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης,
- την (υπο εκπόνηση) **Κυκλοφοριακή Μελέτη**, η οποία στοχεύει στην βελτίωση της κυκλοφορίας και οργάνωση της στάθμευσης στην Πτολεμαΐδα,
- το **Σχέδιο Δράσης Κυκλικής Οικονομίας**, με προτάσεις έργων προς ωρίμανση και χρηματοδότηση που αφορούν την ίδρυση Κέντρου Κυκλικής Οικονομίας στο ΒΙΟΠΑ, Αποκεντρωμένο Σύστημα Κομποστοποίησης, Πρότυπο Αγρόκτημα Αειφορικής Γεωργίας και Ενεργειακό Κέντρο Πτολεμαΐδας στο ΒΙΟΠΑ.

Επίσης, για την διαμόρφωση της Στρατηγικής ΒΑΑ και λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω βασικά πλαίσια για την χάραξη της, αναγκαίο βήμα αποτέλεσε η ανάγνωση των βασικών προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Πτολεμαΐδα, σε βασικούς τομείς και οι οποίες είναι οι εξής:

- **Δημογραφία / κοινωνία:**
 - ο Διατήρηση και προσέλκυση πληθυσμού
 - ο Δημιουργία και προσέλκυση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού
 - ο Πρόνοια για όσους πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση
- **Οικονομία:**
 - ο Διατήρηση και προσέλκυση επενδύσεων – οικονομικών δραστηριοτήτων
 - ο Διαφοροποίηση οικονομίας προς τριτογενή τομέα
- **Αστικό περιβάλλον / Κινητικότητα:**
 - ο Δημιουργία ποιοτικών δημόσιων χώρων
 - ο Δημιουργία συνθηκών υιοθέτησης βιώσιμων μορφών μετακίνησης
 - ο Εξασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας σε κοινόχρηστες και κοινωφελείς χρήσεις από όλους
- **Ενέργεια:**
 - ο Αντιμετώπιση ενεργειακής ένδειας – μείωση ενεργειακού κόστους κατοίκων
 - ο Μείωση ενεργειακού κόστους δημόσιου τομέα
 - ο Πρότυπα / επιδεικτικά έργα εξοικονόμησης ενέργειας / νέων πηγών ενέργειας
- **Κλιματική αλλαγή:**
 - ο Μετριασμός επιπτώσεων φαινομένων καύσωνα/αστικής θερμικής νησίδας
 - ο Μετριασμός επιπτώσεων πλημμυρικών φαινομένων
- **ΤΠΕ:**
 - ο Χρήση ΤΠΕ για αύξηση αποτελεσματικότητας δημόσιων υπηρεσιών

- Συγκέντρωση, επεξεργασία και αξιοποίηση δεδομένων για τον σχεδιασμό αποδοτικών παρεμβάσεων

- **Τουρισμός / πολιτισμός:**

- Αξιοποίηση βιομηχανικής ιστορίας και κληρονομιάς
- Διασύνδεση τουρισμού με ενέργεια και λιγνίτη

Από όλα τα παραπάνω, προκύπτει ένα πλαίσιο κύριων και βασικών αναγκών που καλείται να αντιμετωπίσει η Στρατηγική ΒΑΑ του Δήμου και οι οποίες έχουν να κάνουν με:

- Δημιουργία ποιοτικών δημόσιων χώρων,
- Δημιουργία συνθηκών υιοθέτησης βιώσιμων μορφών μετακίνησης,
- Εξασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας σε κοινόχρηστες και κοινωφελείς χρήσεις από όλους,
- Μετριασμός επιπτώσεων φαινομένων καύσωνα/αστικής θερμικής νησίδας,
- Στοχευμένη υποστήριξη ανέργων για ένταξη στις νέες οικονομικές συνθήκες,

και εν συνεχεία, σε συντονισμό και με άλλες πηγές χρηματοδότησης, οι εξής:

- Διατήρηση και προσέλκυση πληθυσμού
- Διατήρηση και προσέλκυση επενδύσεων – οικονομικών δραστηριοτήτων
- Μετριασμός επιπτώσεων πλημμυρικών φαινομένων
- Συλλογή και ανάλυση δεδομένων του αστικού περιβάλλοντος (πολεοδομικά, κοινωνικά, οικονομικά, μικροκλίμα κ.α.) για τον σχεδιασμό έργων και παρεμβάσεων
- Αξιοποίηση βιομηχανικής ιστορίας και κληρονομιάς
- Διασύνδεση τουρισμού με ενέργεια και λιγνίτη

Συνεπώς, η πόλη της Πτολεμαΐδας είναι απαραίτητο να αναβαθμίσει την παρεχόμενη ποιότητα ζωής προς τους κατοίκους της και την ποιότητα των κοινόχρηστων και κοινωφελών χρήσεων ώστε να επιτελέσει και να ενισχύσει τον ρόλο της ως αναπτυξιακό κέντρο της ευρύτερης περιοχής κατά την διάρκεια αλλά και μετά την μετάβαση στη νέα ενεργειακή, πράσινη εποχή. Εξάλλου η διατήρηση και προσέλκυση του πληθυσμού και δει του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που απαιτείται για τον επιτυχή μετασχηματισμό της οικονομίας της περιοχής, εξαρτάται από τρεις παράγοντες ποιότητας: την ποιότητα των ιδιωτικών χώρων κατοικίας («κύριοι» χώροι), των ιδιωτικών και δημόσιων χώρων εργασίας («δεύτεροι» χώροι) των δημόσιων κοινόχρηστων χώρων («τρίτοι» χώροι).

Σε αυτό το τρίπτυχο ποιότητας, ο Δήμος Εορδαίας, έχει ως κύριο πεδίο παρέμβασης και θεσμική αρμοδιότητα ρόλο στην εξασφάλιση ελκυστικών δημόσιων χώρων για τους κατοίκους, εργαζόμενους και οικογένειες της Πτολεμαΐδας.

Με αυτά τα δεδομένα η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα σηματοδοτεί ακριβώς αυτήν την δέσμευση του Δήμου για την παροχή ενός δημόσιου χώρου υψηλής ποιότητας και αισθητικής αξίας. Αυτή η επικέντρωση θα προσφέρει προς του υπάρχοντες και εν δυνάμει κατοίκους και εργαζομένους το μήνυμα ότι η πόλη της Πτολεμαΐδας

είναι ένας φιλικός τόπος για κατοικία, εργασία και κοινωνικοποίηση. Παράλληλα η ανάδειξη μιας τέτοιας δέσμευσης θα μεταφέρει το κατάλληλο μήνυμα και προς τις επιχειρήσεις που θέλουν να επεκταθούν ή εγκατασταθούν στην περιοχή στο πλαίσιο των κινήτρων της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης ότι η Πτολεμαΐδα μπορεί να υποστηρίξει τις ανάγκες και προσδοκίες για κατοικία και αναψυχή του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού που θα χρειαστούν.

Λαμβάνοντας υπόψη τα βασικά στοιχεία της ανάλυσης που έγινε, το όραμα της παρούσας Στρατηγικής εστιάζει στην πρόθεση της Δημοτικής Αρχής για μια **«Δεκαετία μετασχηματισμού (μεταμόρφωσης) της Πτολεμαΐδας σε μια όμορφη, προσβάσιμη, φιλική πόλη»**, με χρονικό ορίζοντα το 2030 αποσκοπώντας στη δημιουργία δημόσιων χώρων υψηλής ποιότητας και αισθητικής αξίας και απευθύνεται στους κατοίκους, τους εργαζόμενους και επισκέπτες της πόλης έτσι ώστε να αποτελέσει η πόλη της Πτολεμαΐδας έναν φιλικό τόπο για κατοικία, εργασία και κοινωνικοποίηση.

Οι Βασικοί Στόχοι που καλείται να επιτύχει η Στρατηγική ΒΑΑ του Δήμου Εορδαίας αναλύονται ως εξής:

- **Στόχος 1: Αναβάθμιση και βελτίωση της προσβασιμότητας του δημόσιου χώρου.**
- **Στόχος 2: Αξιοποίηση των επενδύσεων της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης για όλους**
- **Στόχος 3: Ενίσχυση της διασύνδεσης της ιστορικής μνήμης της πόλης με τον τουρισμό**
- **Στόχος 4: Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και προσέλκυση κατοίκων/επενδύσεων**
- **Στόχος 5: Υποστήριξη και βελτίωση ικανοτήτων υλοποίησης της ΣΒΑΑ**

2. Συνοπτική Παρουσίαση Ενωσιακού και Εθνικού Πλαισίου

2.1. Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη στην Ε.Ε.

Οι διάφορες διαστάσεις της αστικής ζωής – περιβαλλοντική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική – είναι αλληλένδετες και η επιτυχία στην αστική ανάπτυξη μπορεί να επέλθει μόνο μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης. Τα μέτρα που αφορούν την αστική ανάπτυξη του δομημένου περιβάλλοντος πρέπει να συνδυάζονται με εκείνα που προωθούν την εκπαίδευση, την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ένταξη και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Απαιτούνται επίσης ισχυρές εταιρικές σχέσεις μεταξύ των τοπικών πολιτών, της κοινωνίας των πολιτών, της βιομηχανίας και των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης.

Μια τέτοια προσέγγιση είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένης της σοβαρότητας των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ευρωπαϊκές πόλεις, από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, τις ειδικές δημογραφικές αλλαγές, την ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων, έως τις συνέπειες της οικονομικής στασιμότητας όσον αφορά τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την κοινωνική πρόοδο, καθώς και τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής. Η απάντηση σε αυτές τις προκλήσεις είναι κρίσιμη για την επίτευξη των στόχων που προβλέπονται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και άλλων προτεραιοτήτων της Ε. Επιτροπής.

Η περίοδος 2014-2020 έθεσε την αστική διάσταση στο επίκεντρο της πολιτικής συνοχής. Περισσότερα από 115 δισεκατομμύρια ευρώ από πόρους του ΕΤΠΑ έχουν επενδυθεί σε αστικές περιοχές και περίπου 17 δισεκατομμύρια ευρώ από το ΕΤΠΑ διατέθηκαν άμεσα σε ολοκληρωμένες στρατηγικές για βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Περισσότερες από 900 πόλεις εξουσιοδοτήθηκαν να εφαρμόσουν αυτές τις ολοκληρωμένες στρατηγικές για βιώσιμη αστική ανάπτυξη.

Η πολιτική συνοχής κατά την περίοδο 2021-2027 θα συνεχίσει να επενδύει σε όλες τις περιφέρειες και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προτείνει ένα απλούστερο και πιο ευέλικτο πλαίσιο για την καλύτερη αποτύπωση της πραγματικότητας στην πράξη.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό Κοινών Διατάξεων και τον Κανονισμό για το ΕΤΠΑ, την προγραμματική περίοδο (ΠΠ) 2021-2027, η χωρική ανάπτυξη εντάσσεται σε διακριτό Στόχο Πολιτικής (ΣΠ) και ειδικότερα στο ΣΠ5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες», ο οποίος χρηματοδοτείται από το ΕΤΠΑ. Στο πλαίσιο του ΣΠ5, οι αρμόδιοι φορείς για το σχεδιασμό και την υλοποίηση μπορούν να επιλέξουν πέραν των πεδίων παρέμβασης που αντιστοιχούν στον ΣΠ5 με βάση το Παράρτημα Ι του ΚΚΔ και από τα πεδία παρέμβασης των υπολοίπων ΣΠ (1-4).

Ο ΣΠ5 έχει 2 ειδικούς στόχους. Ο πρώτος αφορά τις ολοκληρωμένες στρατηγικές για τη βιώσιμη αστική ανάπτυξη. Ο δεύτερος αφορά τις ολοκληρωμένες στρατηγικές για την ανάπτυξη περιοχών εκτός αστικού χώρου όπως παράκτιες, αγροτικές, νησιωτικές, ορεινές, κλπ.

Οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) αποτελούν εργαλείο ολοκληρωμένης χωρικής ανάπτυξης για την εφαρμογή αναπτυξιακών στρατηγικών συγκεκριμένων χωρικών ενοτήτων.

Ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της χωρικής στρατηγικής και του σχεδίου υλοποίησης θα πρέπει να εξασφαλίζεται με τη συμπληρωματικότητα και συνεκτικότητα των προτεινόμενων δράσεων, καθώς και με την αντιπροσωπευτικότητα του συστήματος διακυβέρνησης.

Βάσει του ευρωπαϊκού κανονιστικού πλαισίου οι ΟΧΕ διακρίνονται σε:

1. ΟΧΕ για Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη (BAA) και
2. ΟΧΕ για άλλες χωρικές στρατηγικές

Ο Κανονισμός του ΕΤΠΑ προβλέπει ότι τουλάχιστον το 8% των πόρων του ΕΤΠΑ που χορηγούνται σε εθνικό επίπεδο κατανέμονται σε ολοκληρωμένες δράσεις Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (BAA), ενώ προτρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στην αντιμετώπιση περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων, ιδίως στη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία έως το 2050, στην αξιοποίηση του δυναμικού των ψηφιακών τεχνολογιών για σκοπούς καινοτομίας και στη στήριξη της ανάπτυξης σε λειτουργικές αστικές περιοχές.

2.2. Η Χάρτα της Λειψίας

Οι βασικές αρχές της ΕΕ για βιώσιμες ευρωπαϊκές πόλεις ανανεώθηκαν μέσω της Νέας Χάρτας της Λειψίας από την γερμανική Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Νοέμβριο του 2020. Η Νέα Χάρτα της Λειψίας προσδιορίζει «την κλιματική αλλαγή, την απώλεια βιοποικιλότητας, την έλλειψη πόρων, τις μεταναστευτικές κινήσεις, τη δημογραφική αλλαγή, τις πανδημίες και τις ταχέως μεταβαλλόμενες οικονομίες» καθώς και τις «ψηφιακές τεχνολογίες»

που προσφέρουν τόσο οφέλη όσο και προκλήσεις καθώς «μεταμορφώνουν δραστικά» τις σύγχρονες κοινωνίες.

Ένα βασικό χαρακτηριστικό της Νέας Χάρτας της Λειψίας είναι ότι προωθεί την ιδέα της αστικής πολιτικής για το κοινό καλό. Τονίζει «τη μετασχηματιστική δύναμη των πόλεων» για να ανταποκριθεί στις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι πόλεις σε καθεμία από τις κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές τους διαστάσεις. Η Νέα Χάρτα της Λειψίας επισημαίνει τις τρεις μορφές της μετασχηματιστικής πόλης που μπορούν να αξιοποιηθούν στην Ευρώπη για να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής των ανθρώπων:

Η (Κοινωνική) Η Δίκαιη Πόλη (The Just City)

- παρέχει ίσες ευκαιρίες και περιβαλλοντική δικαιοσύνη για όλους, ανεξάρτητα από το φύλο, την κοινωνικοοικονομική κατάσταση, την ηλικία και την καταγωγή - χωρίς να μένει κανένας πίσω.

Η (Περιβαλλοντική) Η Πράσινη Πόλη (The Green City)

- συμβάλλει στην καταπολέμηση της υπερθέρμανσης του πλανήτη και στην υψηλή ποιότητα του περιβάλλοντος για τον αέρα, το νερό, το έδαφος και τη χρήση γης, καθώς και την πρόσβαση σε χώρους πρασίνου και αναψυχής.

Η (Οικονομική) Η παραγωγική πόλη (The Productive City)

- προσφέρει εξασφάλιση θέσεων εργασίας, παρέχοντας παράλληλα μια υγιή οικονομική βάση για βιώσιμη αστική ανάπτυξη μέσω διαφοροποιημένων τοπικών οικονομιών και υποστηρικτικών περιβαλλόντων για καινοτομία.

Η επίτευξη της μετασχηματιστικής δύναμης δίκαιων, πράσινων και παραγωγικών πόλεων απαιτεί την εφαρμογή βασικών αρχών χρηστής διακυβέρνησης. Η Νέα Χάρτα της Λειψίας ορίζει τα εξής:

Αστική πολιτική για το κοινό καλό

- Οι δημόσιες αρχές πρέπει να ενεργούν προς το συμφέρον της δημόσιας ευημερίας, παρέχοντας υπηρεσίες και υποδομές για το κοινό καλό.

Ολοκληρωμένη προσέγγιση

- Όλοι οι τομείς της αστικής πολιτικής πρέπει να συντονίζονται με χωρικό, τομεακό και χρονικό τρόπο.

Συμμετοχή και συνδημιουργία

- Όλοι οι αστικοί φορείς και πολίτες πρέπει να συμμετέχουν προκειμένου να εξετάσουν τις γνώσεις και τις ανησυχίες τους και να ενισχύσουν την τοπική δημοκρατία.

Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση

- Οι σύνθετες προκλήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται από κοινού από όλα τα επίπεδα αστικής και χωρικής πολιτικής - τοπική, περιφερειακή, μητροπολιτική, εθνική, ευρωπαϊκή και παγκόσμια.

Τοποκεντρική προσέγγιση

- Οι αστικές στρατηγικές και τα μέσα χρηματοδότησης των πόλεων πρέπει να βασίζονται σε σωστή ανάλυση της συγκεκριμένης τοπικής κατάστασης.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την Χάρτα, ο πολιτισμός βρίσκεται στον πυρήνα της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης και της ανάπτυξης της δομημένης και άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

2.3. New European Bauhaus

Το 2021 στο πλαίσιο επαναπροσδιορισμού της πολιτικής συνοχής και των στρατηγικών για τον αστικό χώρο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο διατυπώθηκε το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus ως η πολιτισμική και καινοτόμα διάσταση του European Green Deal. Είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που στοχεύει στο να συνδυάσει διαφορετικά επιστημονικά πεδία ώστε να εξερευνήσει βιώσιμες και συμπεριληπτικές λύσεις για το δομημένο περιβάλλον. Αποσκοπεί στην ολοκλήρωση του σχεδιασμού, της βιωσιμότητας και της καινοτομίας για την αντιμετώπιση σημαντικών κοινωνικών προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή και η κοινωνική ανισότητα. Η πρωτοβουλία εμπνέεται από το ιστορικό κίνημα του Bauhaus, το οποίο έδινε έμφαση στη σημασία του συνδυασμού της τέχνης, του σχεδιασμού και της τεχνογνωσίας με την τεχνολογία και την επιστήμη για τη δημιουργία καινοτόμων λύσεων. Το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus αποσκοπεί στην εφαρμογή αυτής της διεπιστημονικής προσέγγισης στις σύγχρονες προκλήσεις και στην προώθηση μιας πιο συνεργατικής και συμμετοχικής προσέγγισης του χωροταξικού σχεδιασμού.

Ως στρατηγική, το Νέο Ευρωπαϊκό Bauhaus διέπεται από πέντε αρχές:

- **Βιωσιμότητα:** Η πρωτοβουλία αποσκοπεί στην προώθηση βιώσιμων και ανανεωτικών πρακτικών στο δομημένο περιβάλλον, μειώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των

κτιρίων και των υποδομών και προωθώντας την κυκλική προσέγγιση και μηδενικές εκπομπές άνθρακα.

- Συμπεριληπτικότητα: Η πρωτοβουλία προωθεί συμπεριληπτικό και προσβάσιμο σχεδιασμό, αρχιτεκτονική και design για να διασφαλίσει ότι το χτισμένο περιβάλλον ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των πολιτών, ανεξάρτητα από το υπόβαθρό τους, την ηλικία ή την ικανότητα τους.
- Αισθητική: Η αισθητική ποιότητα στο δομημένο περιβάλλον αναγνωρίζεται ως το μέσο βελτίωσης της ποιότητας ζωής, ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής και προώθησης της πολυπολιτισμικότητας.
- Συν-δημιουργία: Η πρωτοβουλία υιοθετεί μια συμμετοχική και συνεργατική προσέγγιση στο σχεδιασμό με τη συμμετοχή των πολιτών, τοπικών κοινοτήτων, και ομάδων συμφερόντων στην εξεύρεση καινοτόμων λύσεων στα κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα.
- Διεπιστημονικότητα: προάγεται η διεπιστημονικότητα με τη συνεργασία διάφορων επιστημονικών πεδίων όπως η τέχνη, το design, η αρχιτεκτονική και η τεχνολογία για την εξερεύνηση νέων ιδεών και προσεγγίσεων προς ένα πιο βιώσιμο και συμπεριληπτικό μέλλον.

Ως προς τη διασφάλιση της βιωσιμότητας ακολουθεί στοχευμένες προσεγγίσεις:

- Regenerative design: ο στόχος είναι η επαναφορά φυσικών αποθεμάτων και οικοσυστημάτων αντί να περιορίζεται απλώς στη μείωση του ρυθμού εξάντλησής τους.
- Κυκλική οικονομία: Προωθούνται και εφαρμόζονται οι αρχές της κυκλικής οικονομίας στο δομημένο περιβάλλον με το σχεδιασμό κτιρίων και υποδομών που μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, να αλλάξουν χρήση ή να ανακυκλωθούν αντί να αποσυρθούν.
- Προσέγγιση μηδενικού διοξειδίου του άνθρακα: Προάγεται με τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, την αναβάθμιση της ενεργειακής αποδοτικότητας και τη στροφή σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Λύσεις που βασίζονται στη φύση: Ενσωμάτωση φυσικών στοιχείων στο δομημένο περιβάλλον όπως τα πράσινα δώματα, οι πράσινοι τοίχοι, τα αστικά δάση, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, την άμβλυνση των επιπτώσεων του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας και ανάκαμψη της βιοποικιλότητας.
- Βιώσιμα υλικά: Η πρωτοβουλία προωθεί τη χρήση βιώσιμων υλικών στην κατασκευή και λειτουργία κτιρίων και υποδομών ώστε να μειωθεί το περιβαλλοντικό αποτύπωμα του δομημένου περιβάλλοντος.

2.4. Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027

Σύμφωνα με το Πρόγραμμα «Δυτική Μακεδονία» 2021-2027 οι 5 Στρατηγικές ΒΑΑ που εγκρίθηκαν και υλοποιούνται στις πόλεις των Γρεβένων, Καστοριάς, Κοζάνης, Πτολεμαϊδας, Φλώρινας θα αποτελέσουν βάση για περαιτέρω ενίσχυση της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Βασική επιδίωξη στον Ειδικό Στόχο 5.1 είναι η ενίσχυση – αναβάθμιση αυτών των Στρατηγικών

προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των πόρων που επενδύθηκαν την περίοδο 2014-2020, να ολοκληρωθούν λειτουργικά τα υλοποιημένα και εν εξελίξει έργα, να κεφαλαιοποιηθούν τα αποτελέσματα και να διαχυθούν χωρικά στον ευρύτερο αστικό χώρο. Οι νέες (επικαιροποιημένες – αναβαθμισμένες) Στρατηγικές θα υλοποιηθούν συνεπώς σε συνέχεια των υφιστάμενων με δυνατότητα κατά την κρίση των Αστικών Αρχών να επεκταθούν χωρικά προκειμένου να καλύψουν το σύνολο ή μέρος του αστικού χώρου.

Οι ενδεικτικοί τύποι δράσεων που μπορούν να ενταχθούν στις BAA περιλαμβάνουν:

- Ψηφιακές εφαρμογές και υπηρεσίες
- Αναπλάσεις και ενίσχυση της προσβασιμότητας
- Εξοικονόμηση ενέργειας σε δημοτικά κτίρια και υποδομές
- Ηλεκτρικά οχήματα
- Διαχείριση απορριμμάτων
- Τουριστική αξιοποίηση και προβολή
- Ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς
- Ενίσχυση επιχειρηματικότητας
- Κατάρτιση και προώθηση στην απασχόληση

και θα οριστικοποιηθούν από τα Επιχειρησιακά Σχέδια Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΕΣΣΒΑΑ).

Για την περίοδο 2021-2027 από το ΠΕΠ ΔΜ αναμένεται να διατεθούν στους Δήμους για την υλοποίηση ΟΧΕ-BAA:

- 40.500.000€ μέσω του αποκλειστικού για BAA Ειδικού Στόχου 5i (Ενίσχυση της ολοκληρωμένης και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, του πολιτισμού, της φυσικής κληρονομιάς, του βιώσιμου τουρισμού και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές)
- 5.000.000€ μέσω του Ειδικού Στόχου 1iii (Ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας στις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγικών επενδύσεων)
- 3.800.000€ μέσω του Ειδικού Στόχου 4α του ΕΚΤ+ (Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου).

2.5. Εθνικές κατευθύνσεις για την επιλογή και σχεδιασμό των στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ, ΟΧΕ-BAA και ΤΑΠΤΟΚ

Σύμφωνα με την εγκύκλιο της ΕΥΣΣΑ 124143/21-12-2022 οι Στρατηγικές ΟΧΕ-BAA θα πρέπει να δώσουν έμφαση ιδιαίτερα στα εξής:

- Θεματική ευελιξία: οι στρατηγικές πρέπει να σχεδιάζονται στη βάση του ορθού προσδιορισμού των τοπικών αναπτυξιακών αναγκών και της συμμετοχικής διαδικασίας (evidence based approach- participatory approach) στην ανάπτυξη της εταιρικής σχέσης και της ολοκληρωμένης προσέγγισης.

- Η ολοκληρωμένη προσέγγιση προϋποθέτει ολοκληρωμένη οικονομική, κοινωνική, και περιβαλλοντική ανάπτυξη με την εμπλοκή όλων των εμπλεκόμενων εταίρων.
- Εστίαση των στρατηγικών σε λιγότερες κατηγορίες παρέμβασης.
- Οι Στρατηγικές ΒΑΑ θα πρέπει να είναι απόλυτα συμβατές με τα ΣΒΑΚ ή να αποτελούν τμήμα αυτών.
- Τουλάχιστον το 30% των πόρων του Σ.Π. 5 θα συμβάλλει στις δράσεις για το κλίμα.
- Κατά την επικαιροποίηση των στρατηγικών θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τυχόν έργα που θα χρηματοδοτηθούν από τις δύο (2) προγραμματικές περιόδους και ώριμα έργα.

2.6. Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δυτικής Μακεδονίας (ΣΔΑΜ)

Η λιγνιτική δραστηριότητα δημιούργησε μονοκαλλιέργεια στο παραγωγικό σύστημα της ΠΔΜ & περιορισμένες θετικές δευτερογενείς επιπτώσεις, οδηγώντας τους υπολοίπους κλάδους της οικονομίας σε αδυναμία απορρόφησης πλεονάζοντος εργατικού δυναμικού στην παρούσα φάση & δημιουργίας επαρκών θέσεων εργασίας στο μέλλον.

Το ΣΔΑΜ καθορίζει τρεις κύριες αναπτυξιακές ανάγκες και στόχους για την περιοχή έως το 2030:

- Η πρώτη και σημαντικότερη αναπτυξιακή ανάγκη συνεπάγεται την αναδιάρθρωση του παραγωγικού μοντέλου εντός της ΠΔΜ σύμφωνα με την ενεργειακή ταυτότητα της περιοχής. Αυτή η προσπάθεια αναδιάρθρωσης λαμβάνει υπόψη τις ευνοϊκές παγκόσμιες συνθήκες που παρατηρούνται στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της αποθήκευσης ενέργειας. Επιπλέον, αξιοποιεί τα πλεονεκτήματα που συνδέονται με την επέκταση της αλυσίδας αξίας της ενέργειας στην περιοχή. Ο απώτερος στόχος είναι να τοποθετηθεί η ΠΔΜ ως εξέχων Εναλλακτικό Ενεργειακό Κόμβο.
- Η δεύτερη προτεραιότητα αφορά τη στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού και των κοινοτήτων που πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση. Δεδομένου του σημαντικά αυξημένου ποσοστού ανεργίας στην ΠΔΜ, είναι επιτακτική ανάγκη να δρομολογηθούν άμεσα μέτρα με στόχο την κατάρτιση και την επανακατάρτιση τόσο των ανέργων όσο και του υφιστάμενου εργατικού δυναμικού. Οι προσπάθειες αυτές θα πρέπει να επικεντρωθούν σε τομείς που παρουσιάζουν δυνατότητες απορρόφησης θέσεων εργασίας και ελπιδοφόρες προοπτικές στην περιοχή. Επιπλέον, είναι ζωτικής σημασίας να ευθυγραμμιστούν αυτές οι πρωτοβουλίες κατάρτισης με τις δεξιότητες που διαθέτουν οι εργαζόμενοι που έχουν επηρεαστεί από τη σταδιακή κατάργηση της λιγνιτικής βιομηχανίας.
- Η τρίτη προτεραιότητα για την ανάπτυξη περιλαμβάνει τον μετριασμό των δυσμενών συνεπειών για το περιβάλλον, την υγεία και την ασφάλεια που προκύπτουν από τα ανοιχτά ανενεργά λιγνιτωρυχεία. Επικεντρώνεται επίσης στην πρόληψη της εμφάνισης νέων πηγών ρύπανσης. Κεντρικό στοιχείο αυτής της προτεραιότητας είναι η

αποκατάσταση της λιγνιτικής γης και η υλοποίηση έργων που διευκολύνουν τη μετάβαση σε ένα νέο παραγωγικό μοντέλο. Το μοντέλο αυτό διασφαλίζει την αποφυγή πρόσθετων περιβαλλοντικών ζητημάτων μέσω πρωτοβουλιών όπως η ανακύκλωση υποπροϊόντων ΑΠΕ και αποτελεσματικές πρακτικές αποθήκευσης ενέργειας. Οι προσπάθειες αναζωογόνησης σε αυτές τις περιοχές στοχεύουν επίσης στην ανάδειξη του ποικίλου φυσικού περιβάλλοντος που βρίσκεται στην περιοχή, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης χώρων πρασίνου, λιμνών και δασών. Επιπλέον, περιλαμβάνει τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών για την προσέλκυση και την προώθηση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

3. Ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης- Εξελίξεις- Τάσεις – Επιπτώσεις

3.1. Βασικά χαρακτηριστικά- Πλαίσιο ανάπτυξης

3.1.1. Ταυτότητα, διοίκηση και διακυβέρνηση

3.1.1.1. Ταυτότητα

Ο Δήμος Εορδαίας εντάσσεται διοικητικά στην Περιφερειακή Ενότητα Κοζάνης και στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Συστάθηκε για πρώτη φορά με το πρόγραμμα Καλλικράτης και προέκυψε από την συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Πτολεμαΐδας, Αγίας Παρασκευής, Μουρικίου, Βερμίου και της ανεξάρτητης Καποδιστριακής Κοινότητας Βλάστης. Διοικητική έδρα του Δήμου είναι η πόλη της Πτολεμαΐδας όπου συγκεντρώνεται το 74% του πληθυσμού του Δήμου. Σημαντικοί οικισμοί και πόλοι έλξης του Δήμου αναπτύσσονται κατά μήκος της Εγνατίας Οδού.

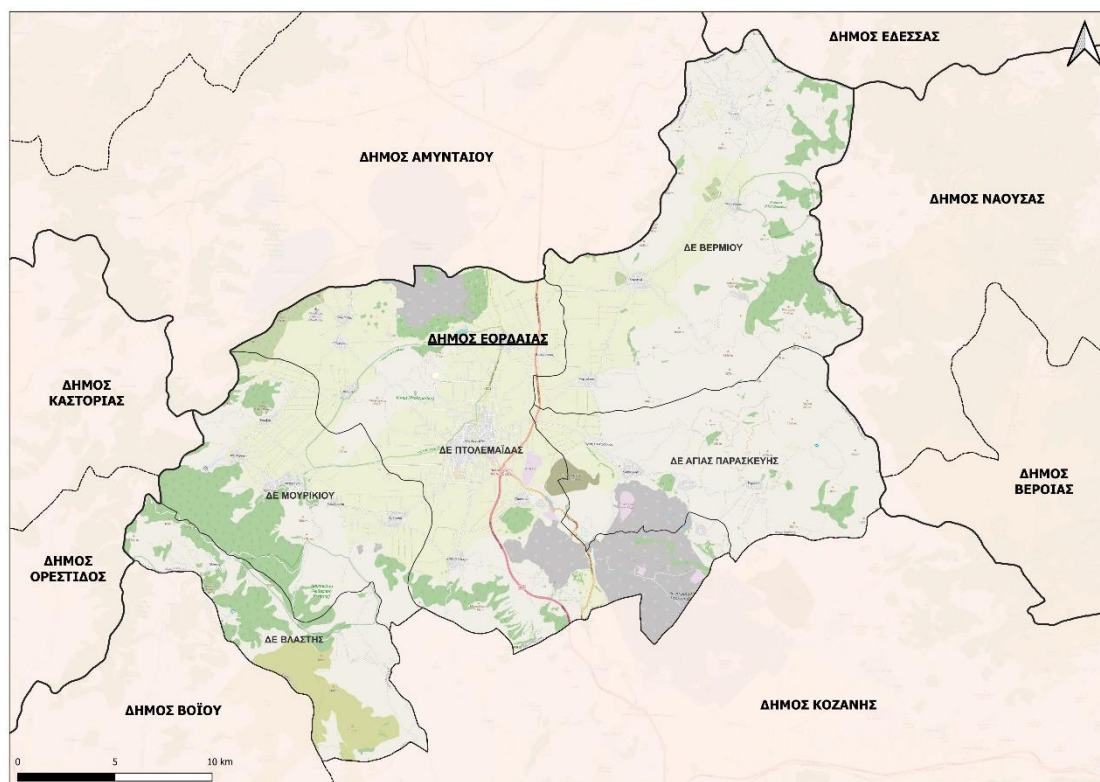
Ο Δήμος έχει μόνιμο πληθυσμό 42.515 κατοίκων (σύμφωνα με την απογραφή του 2021) και έκταση 707,93 km², περικλείεται από τους ορεινούς όγκους του Βερμίου στα ανατολικά, του Ασκίου/Σινιάτσκου στα δυτικά και του Βόρα/Καϊμακτσαλάν στα βόρεια και βρίσκεται σε υψόμετρο 600 μέτρων. Η παρουσία της ΔΕΗ και των δραστηριοτήτων υπήρξε εξαιρετικά σημαντική για το αναπτυξιακό προφίλ του Δήμου. Αποτελεί πρωτεύοντα περιφερειακό πόλο εξαιτίας των βιομηχανικών και εξορυκτικών λειτουργιών, ο οποίος πλέον βιώνει τις επιπτώσεις της ενεργειακής μετάβασης λόγω των πολιτικών απολιγνιτοποίησης. Ο Δήμος Εορδαίας δεν είναι μόνο ένα ενεργειακό κέντρο αλλά και ένα εμπορικό-βιομηχανικό κέντρο ανάπτυξης.

Χάρτης 1: Δήμος Εορδαίας

Πηγή: *openstreetmap.org*, *ΕΛΣΤΑΤ*, *ίδια επεξεργασία*

Αποτελεί έναν από τους τέσσερις Δήμους της Π.Ε. Κοζάνης και συνορεύει με τον Δήμο Αμυνταίου στα βόρεια, με τον Δήμο Έδεσσας στα Βορειοανατολικά, με το Δήμο Νάουσας και Βέροιας στα ανατολικά, με τον Δήμο Κοζάνης στα νότια, με τον Δήμο Βοΐου στα νοτιοδυτικά και τους Δήμους Καστοριάς και Ορεστίδος στα δυτικά.

Ο Δήμος Εορδαίας αποτελείται από πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες (Πτολεμαΐδας, Αγίας Παρασκευής, Βερμίου, Μουρικού και Βλάστης).

Χάρτης 2: Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Εορδαίας και όμοροι Δήμοι

Πηγή: *openstreetmap.org*, *ΕΛΣΤΑΤ*, ίδια επεξεργασία

3.1.1.2. Διοίκηση και διακυβέρνηση

Ο Δήμος Εορδαίας διέπεται από το ΦΕΚ 823/Β/2023 και αριθμό απόφασης 10403/857 με τίτλο «Έγκριση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου Εορδαίας Ν. Κοζάνης». Οι Κεντρικές Υπηρεσίες είναι εγκατεστημένες στην έδρα του Δήμου και περιλαμβάνουν τις παρακάτω οργανικές μονάδες ομαδοποιημένες σε ενότητες συναφούς σκοπού και αντικειμένου:

Ενότητα Α: Υπηρεσίες υπαγόμενες απευθείας στο Δήμαρχο

1. Γενικός Γραμματέας
2. Αυτοτελές Τμήμα Δημάρχου
 - Γραφείο Δημάρχου
 - Γραφείο Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων
 - Γραφείο Διαφάνειας, Διαβούλευσης και πληροφόρησης πολιτών
3. Νομική Υπηρεσία
4. Αυτοτελές Γραφείο Ειδικών Συμβούλων και Ειδικών Συνεργατών
5. Αυτοτελές Γραφείο Διοικητικής Βοήθειας
6. Διεύθυνση Δημοτικής Αστυνομίας που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Τμήμα Επιχειρησιακού Σχεδιασμού
 - β) Τμήμα Αστυνόμευσης

Ενότητα Β: Επιτελικές Υπηρεσίες

1. Αυτοτελές Τμήμα Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής που περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - ☐ Γραφείο μελετών και έρευνας, σχεδιασμού και παρακολούθησης προγραμμάτων
 - ☐ Γραφείο οργάνωσης, ποιότητας και αποτελεσματικότητας
 - ☐ Γραφείο Τεχνολογιών, Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ) και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
2. Αυτοτελές Γραφείο Ειδικών Συμβούλων και επιστημονικών συνεργατών

Ενότητα Γ: Υπηρεσίες Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης

1. Διεύθυνση Τοπικής Οικονομικής Ανάπτυξης που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Τμήμα Αγροτικής Παραγωγής και Ανάπτυξης Πρωτογενή Τομέα
 - ☐ Γραφείο Φυτικής Παραγωγής
 - ☐ Γραφείο Ζωικής Παραγωγής
 - ☐ Γραφείο Γεωργικής Ανάπτυξης
 - ☐ Γραφείο Αλιείας
 - ☐ Γραφείο Σφαγείων
 - β) Τμήμα Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων και Χορήγησης Αδειών
 - ☐ Γραφείο Ρύθμισης Εμπορικών Δραστηριοτήτων και Προστασίας του Καταναλωτή
 - ☐ Γραφείο Χορήγησης Αδειών Εμπορικών και Γενικών Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων
 - γ) Τμήμα Τουρισμού και Απασχόλησης
 - ☐ Γραφείο Τουριστικής Ανάπτυξης και Τουριστικής Πληροφόρησης
 - ☐ Γραφείο Απασχόλησης και Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας

Ενότητα Δ: Υπηρεσίες Περιβάλλοντος και Ποιότητας Ζωής

1. Διεύθυνση Περιβάλλοντος-Καθαριότητας και Ποιότητας Ζωής
 - α) Τμήμα Περιβάλλοντος και Πολιτικής Προστασίας
 - ☐ Γραφείο Περιβαλλοντικής Αγωγής
 - ☐ Γραφείο Πολιτικής Προστασίας
 - ☐ Γραφείο Ενεργειακής Διαχείρισης και Εξοικονόμησης Ενέργειας
 - ☐ Γραφείο Κοιμητηρίων
 - ☐ Γραφείο Κυνοκομείου
 - β) Τμήμα Υπηρεσιών Δόμησης
 - ☐ Γραφείο Πολεοδομικών Εφαρμογών

- ☐ Γραφείο Έκδοσης-Έγκρισης Αδειών Δόμησης
- ☐ Γραφείο Ελέγχου Κατασκευών
- γ) Τμήμα Καθαριότητας και Ανακύκλωσης
 - ☐ Γραφείο Ανακύκλωσης
 - ☐ Γραφείο Σχεδιασμού και Εποπτείας Καθαριότητας
 - ☐ Γραφείο Αποκομιδής Απορριμμάτων, Καθαρισμού Κοινόχρηστων Χώρων και Ειδικών Συνεργείων
- δ) Τμήμα Συντήρησης και Διαχείρισης Οχημάτων
 - ☐ Γραφείο Κίνησης Οχημάτων
 - ☐ Γραφείο Συντήρησης Οχημάτων
 - ☐ Γραφείο Αποθήκης-Ανταλλακτικών
- ε) Τμήμα Συντήρησης Πρασίνου
 - ☐ Γραφείο Συντήρησης Αστικού και Περιαστικού Πρασίνου
 - ☐ Γραφείο Αποθήκης Υλικών – Εργαλειομηχανών

Ενότητα Ε: Υπηρεσίες Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού

1. Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας, Παιδείας και Πολιτισμού που περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής και Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
 - ☐ Γραφείο σχεδιασμού κοινωνικών πολιτικών και κοινωνικής δικτύωσης
 - ☐ Γραφείο εφαρμογής κοινωνικών πολιτικών και προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας
 - ☐ Γραφείο Εποπτείας και Ελέγχου
 - ☐ Γραφείο Αλλοδαπών και Μεταναστευτικής Πολιτικής
 - ☐ Γραφείο Πολιτικών Ισότητας των Φύλων
 - β) Τμήμα Προστασίας και Προαγωγής της Δημόσιας Υγείας
 - ☐ Γραφείο Πρόληψης, Υγείας, και Κοινωνικής Μέριμνας
 - ☐ Γραφείο Διαδημοτικών Δικτύων Δομών Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
 - γ) Τμήμα Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης, Πολιτισμού
 - ☐ Γραφείο παιδείας και δια βίου μάθησης
 - ☐ Γραφείο Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς
 - ☐ Γραφείο υποδομών σχολικών μονάδων

Ενότητα ΣΤ: Υπηρεσίες Υποστήριξης

1. Διεύθυνση Διοικητικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Τμήμα Υποστήριξης Πολιτικών Οργάνων του Δήμου, Επιτροπών και Ν.Π.Δ.Δ-Ν.Π.Ι.Δ

1. Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης Τοπικών Συμβουλίων
2. Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης Συλλογικών αιρετών Οργάνων
3. Γραφείο Διοικητικής Υποστήριξης Ν.Π.Δ.Δ-Ν.Π.Ι.Δ
- β) Τμήμα Δημοτικής Κατάστασης και Ληξιαρχείου
 1. Γραφείο Δημοτικής Κατάστασης, Μητρώων ιθαγένειας και Εκλογικής Διαδικασίας
 2. Γραφείο Ληξιαρχείου, Πολιτικών Γάμων
- γ) Τμήμα Διοίκησης, Ανθρώπινου Δυναμικού και Διοικητικής Μέριμνας
 1. Γραφείο Ανθρώπινου Δυναμικού, Υγιεινής και Ασφάλειας Εργαζομένων
 2. Γραφείο Πρωτοκόλλου και Διεκπεραίωσης και Ηλεκτρονικής Διακίνησης εγγράφων
 3. Γραφείο Επιμέλειας και Καθαριότητας εσωτερικών χώρων
 4. Γραφείο Κλητήρων-Γενικών Καθηκόντων
2. Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει ειδικότερα τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Τμήμα Προϋπολογισμού Οικονομικής Πληροφόρησης
 1. Γραφείο Λογιστηρίου-Μισθοδοσίας
 2. Γραφείο Διπλογραφικού και Λογιστικής παρακολούθησης
 3. Γραφείο Προϋπολογισμού, Εντολής και Εκκαθάρισης Δαπανών
 4. Γραφείο Προμηθειών-Αποθήκης Υλικών και Εξοπλισμού
 - β) Τμήμα Εσόδων και Διαχείρισης Περιουσίας
 1. Γραφείο Βεβαίωσης Φόρων, Τελών και Δικαιωμάτων
 2. Γραφείο Διαχείρισης Ακίνητης Περιουσίας
 - γ) Τμήμα Ταμείου
 3. Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών που περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Τμήμα Συγκοινωνιακών, Κτιριακών, Υδραυλικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων
 1. Γραφείο γραμματειακής υποστήριξης
 2. Γραφείο μελετών
 3. Γραφείο επίβλεψης, παρακολούθησης και υλοποίησης έργων
 4. Γραφείο συντήρησης υποδομών
 - β) Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Έργων και Σηματοδότησης
 1. Γραφείο Ηλεκτροφωτισμού
 - γ) Τμήμα Συγκοινωνιών και Εγκαταστάσεων
 1. Γραφείο Συγκοινωνιών και Κυκλοφορίας
 2. Γραφείο Εγκαταστάσεων και Αδειών Μεταφορών
 4. Διεύθυνση ΚΕΠ που περιλαμβάνει τις παρακάτω διοικητικές ενότητες:
 - α) Τμήμα Εξυπηρέτησης Πολιτών
 - β) Τμήμα Εσωτερικής Ανταπόκρισης

Τα Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Εορδαίας περιλαμβάνουν:

- **ΚΟΙΠ.Π.ΠΑ.Π**

Το Κοιπ.Π.Πα.Π. είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου το οποίο προήλθε από τη συγχώνευση των Ν.Π.Δ.Δ. του Δήμου Εορδαίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3852/2010:

- Δημοτικοί παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί Δήμου Εορδαίας, Μουρικίου, Βερμίου και Αγίας Παρασκευής
- ΚΑΠΗ Δήμου Εορδαίας
- Φιλαρμονική Δήμου Εορδαίας
- Δημοτική Βιβλιοθήκη Δήμου Εορδαίας
- Ανθρωπολογικό-Παλαιοντολογικό Μουσείο Δήμου Πτολεμαΐδας
- Ωδείο Δήμου Εορδαίας και Μουρικίου

Το νομικό πρόσωπο διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από 11 μέλη και η θητεία του ακολουθεί αυτή του Δημοτικού Συμβουλίου. Πόροι του είναι η ετήσια τακτική επιχορήγηση του Δήμου, κάθε είδους εισφορές, επιχορηγήσεις, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες, πρόσοδοι από δική του περιουσία, συμμετοχή σε προγράμματα χρηματοδότησης καθώς και εισπράξεις από το αντίτιμο των πραγμάτων ή των υπηρεσιών που παρέχει.

- **Δημοτική Επιχείρηση Τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας**

Η δημοτική «Δημοτική Επιχείρηση Τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας» (Δ.Ε.ΤΗ.Π.) συστάθηκε με την αριθ. 146/1993 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Πτολεμαΐδας, ως Ν.Π.Ι.Δ., με βάση τις διατάξεις των άρθρων 260-267 του ισχύοντος Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα Π.Δ. 323/89. Ο Δήμος Πτολεμαΐδας εγκατέστησε (1991-93) με συγχρηματοδότηση από το Πρόγραμμα “Valoren”, και η Δημοτική Επιχείρηση Τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας (ΔΕΤΗΠ) λειτουργεί από το 1994 το σύστημα τηλεθέρμανσης, που υπήρξε το πρώτο σύστημα στην Ελλάδα. Η ΔΕΤΗΠ ανήκει κατά 100% στον Δήμο και ιδρύθηκε με σκοπό την διαχείριση του συστήματος τηλεθέρμανσης, την κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση των αναγκαίων υποδομών και την παροχή θερμικής ενέργειας στους καταναλωτές.

- **Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης και Αποχέτευσης Εορδαίας**

Η «Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Εορδαίας» είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, κοινωφελούς χαρακτήρα, ειδικού σκοπού, που ανήκει στο Δήμο Εορδαίας, ιδρυθείσα βάσει των διατάξεων του Νόμου 1069/23-8-1980 (άρθρο 1 & 1, 2 και 3) και της υπ’ αριθμ. 421/23-8-1980 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Πτολεμαΐδας, η οποία εγκρίθηκε με το υπ’ αριθμ. 361/10-4-1981 Προεδρικό διάταγμα (ΦΕΚ 100/23 481 τεύχος Α’). Έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια έναντι του πιο πάνω δήμου και σκοπός της είναι η διαχείριση του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης στο σύνολο της εδαφικής επικράτειας του Δήμου Εορδαίας (Φ.Ε.Κ. Β 103/20-1-2015).

- **Δημοτική Κοινωφελής Επιχείρηση Δήμου Εορδαίας “ΚΕΔΕ”**

Με την υπ. αριθμ 86/2011 απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Εορδαίας ιδρύθηκε η Κοινωφελής επιχείρηση Δήμου Εορδαίας (ΚΕΔΕ) ως ΝΠΙΔ που προήλθε από τη συγχώνευση των πρώην Κοινωφελών Επιχειρήσεων του Δήμου Πτολεμαΐδας (ΔΕΠΕΚΟΠ) Δήμου Μουρικίου (ΔΕΑΠΤΑ) και Δήμου Αγίας Παρασκευής.

Υλοποιεί τα επιδοτούμενα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας:

- **«Βοήθεια στο Σπίτι»** Λειτουργούν από το 2003 τέσσερις δομές κατανεμημένες στις Δημοτικές Ενότητες. Εξυπηρετούν κατ' οίκον συνολικά 300 ηλικιωμένα άτομα με χαμηλό εισόδημα και αδυναμία αυτοεξυπηρέτησης (15 εργαζόμενοι).
 - **«Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων»:** Στεγάζεται σε ειδικά διαμορφωμένο και εξοπλισμένο χώρο. Εξυπηρετεί 20 ηλικιωμένα άτομα τα οποία προσέρχονται στο συγκεκριμένο κέντρο καθημερινά.
 - **«Πειραματική Σχολή Κλασικού Χορού»:** Λειτουργεί από το 2001 και υποδέχεται κορίτσια από 4 ετών. Σήμερα διαθέτει μαθητικό δυναμικό 120 κοριτσιών (4-16 ετών). Στεγάζεται στην πρώην Σχολή Δημοτικής Αστυνομίας.
 - **«Δημοτικό Παιδικό Θεατρικό Εργαστήρι» :** Λειτουργεί από το 2009 για παιδιά προσχολικής ηλικίας και άνω, με τμήμα εφήβων και την ομάδα ΔΗ.ΘΕ.Ν. Δυναμικό : 80 μαθητές. Στεγάζεται στη Νέα Πτέρυγα του Δημοτικού Ωδείου. Λειτουργεί από τον Οκτώβριο μέχρι και τον Μάιο.
 - **Αθλητικές Εγκαταστάσεις:** Η ΚΕΔΕ, έπειτα από αίτηση των ενδιαφερομένων αθλητικών φορέων, καταρτίζει εβδομαδιαίο πρόγραμμα χρήσης των διαθεσίμων αθλητικών εγκαταστάσεων του Δήμου για προπονήσεις, αγώνες κλπ. και φροντίζει για θέματα συντήρησης των Αθλητικών Εγκαταστάσεων του Δήμου.
 - **Δημοτικό Κολυμβητήριο:** Η ΚΕΔΕ καλύπτει δαπάνες του Κολυμβητηρίου για θέρμανση τους μήνες που δεν λειτουργεί η Τηλεθέρμανση, συντηρήσεις εξοπλισμού κ.λπ. από έσοδα που εισπράττει από τα εκεί λειτουργούντα κυλικεία και διαφημίσεις.
- **Σχολικές Επιτροπές Α/Βάθμιας και Β/Βάθμιας Εκπαίδευσης**

Οι σχολικές Επιτροπές αποτελούν αυτοτελή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου . Η σύστασή τους έγινε με πράξη του Γενικού Γραμματέα της Περιφέρειας ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, στην οποία ορίστηκαν το όνομα, ο σκοπός, η περιουσία και οι πόροι της κάθε Επιτροπής. Κάθε σχολική επιτροπή καλύπτει ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία (νηπιαγωγεία, δημοτικά, γυμνάσια, λύκεια), ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, όπως αυτές εκτιμώνται από τον αντίστοιχο ΟΤΑ.

3.1.2. Εδαφική συγκρότηση

3.1.2.1. Γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά

Ο Δήμος Εορδαίας βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης όπου περιμετρικά καλύπτεται από τις δυτικές πλαγιές του όρους Βέρμιο και τις ανατολικές πλαγιές του όρους Άσκιο και Μουρίκι. Η μορφολογία της περιοχής χαρακτηρίζεται από μέτριες διαφοροποιήσεις από το βορρά έως νότο και έντονες από την ανατολή έως τη δύση. Η ορεινή περιοχή του Δήμου καλύπτεται κυρίως από γεωργική γη ενώ ο περιβάλλον χώρος και το φυσικό

τοπίο παρουσιάζει ενδιαφέροντες εναλλαγές στο ανάγλυφο. Οι κλίσεις του εδάφους κλιμακώνονται από ένα ελάχιστο 0-5° στα πεδινά τμήματα μέχρι το μέγιστο 40-45° στα όρη Βέρμιο και Άσκιο. Η περιοχή διασχίζεται από ποτάμια που πηγάζουν από τα όρη Βέρμιο, Μουρίκι και Άσκιο με διαφορετικές κατευθύνσεις κάθε φορά.

Οι επιμέρους Δημοτικές Ενότητες παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις στα γεωμορφολογικά τους χαρακτηριστικά τα οποία έχουν ως εξής¹:

- **Δ.Ε. Βερμίου**: Βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης και συνορεύει νότια με τη Δ.Ε. Αγίας Παρασκευής, ανατολικά με το Δήμο Νάουσας, βόρεια με το Δήμο Βεγορίτιδας και δυτικά με την Δ.Ε. Φιλώτα και Πτολεμαΐδας. Βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής αποτελεί το όρος Βέρμιο, το οποίο είναι τμήμα της Δημοτικής Ενότητας.
- **Δ.Ε. Αγίας Παρασκευής**: Βρίσκεται στο βορειοανατολικό τμήμα της Π.Ε. Κοζάνης και συνορεύει δυτικά με τη Δ.Ε. Πτολεμαΐδας νότια με το Δήμο Κοζάνης, βόρεια με τη Δ.Ε. Βερμίου και ανατολικά με τους Δ. Βέροιας και Νάουσας. Η περιοχή είναι χωροθετημένη στην καρδιά του κυριότερου ενεργειακού άξονα της χώρας (λεκάνη Πτολεμαΐδας - Αμυνταίου), με σημαντική ισχύ παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας εντός των ορίων της. Η έκτασή της είναι περίπου 119,606 τ. χλμ και γεωμορφολογικά στην περιοχή κυριαρχεί ο ορεινός όγκος Βερμίου, ενώ πολύ σημαντικό είναι το υπόγειο υδάτινο δυναμικό με την παρουσία υδροφορέων του Βερμίου.
- **Δ.Ε. Βλάστης**: Βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της Π.Ε. Κοζάνης και συνορεύει με τους Δήμους Κοζάνης και τις Δ.Ε. Μουρικίου, Ασκιού, και Ίωνος Δραγούμη. Η Δ.Ε. είναι ορεινή και διασχίζεται από το ίσκιο Όρος με υψόμετρο 2.111 μέτρα.
- **Δ.Ε. Μουρικίου**: Βρίσκεται βορειοδυτικά του Δήμου Κοζάνης και συνορεύει με τη Δ.Ε. Πτολεμαΐδας, τις Δ.Ε. Δημητρίου Υψηλάντη, Κλεισούρας, Ίωνος Δραγούμη, Βλάστης και Βαρκίου. Η έκταση της είναι περίπου 112.058 στρέμματα. Η Δ.Ε. Μουρικίου βρίσκεται στους πρόποδες του βουνού "Μουρίκι" (με υψόμετρο 1708 μέτρα) από όπου και πήρε το όνομα της η περιοχή, ενώ δίπλα υψώνεται το Άσκιο Όρος. Η Δ.Ε. διακρίνεται σε ένα πεδινό τμήμα στα βορειοανατολικά και στον ορεινό όγκο του Μουρικίου στα δυτικά και νότια. Το πεδινό τμήμα διακόπτεται από μία λοφοσειρά (<750 μέτρων) με ΒΔ-ΝΔ διεύθυνση από τον οικισμό Αναρράχης προς τον Περδίκκα. Το υψόμετρο στο πεδινό τμήμα κυμαίνεται μεταξύ 650-700 μέτρων. Στους πρόποδες των ορεινών όγκων αναπτύσσονται οι οικισμοί της Δ.Ε.
- **Δ.Ε. Πτολεμαΐδας**: Η Δ.Ε. Πτολεμαΐδας βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της Π.Ε. Κοζάνης και συνορεύει ανατολικά με τις Δ.Ε. Φιλώτα και Αετού, δυτικά με τη Δ.Ε. Μουρικίου και νότια με τη Δ.Ε. Δημητρίου Υψηλάντη. Η πόλη της Πτολεμαΐδας συγκεντρώνει την συντριπτική πλειονότητα του πληθυσμού του Δήμου. Η περιοχή είναι χωροθετημένη στην καρδιά του κυριότερου ενεργειακού άξονα της χώρας (λεκάνη Πτολεμαΐδας - Αμυνταίου). Η έκταση της είναι περίπου 218,167 τ. χλμ.

¹ Βάσει στοιχείων του ΣΒΑΚ και του Σχεδίου Δράσης Κυκλικής Οικονομίας Δήμου Εορδαίας

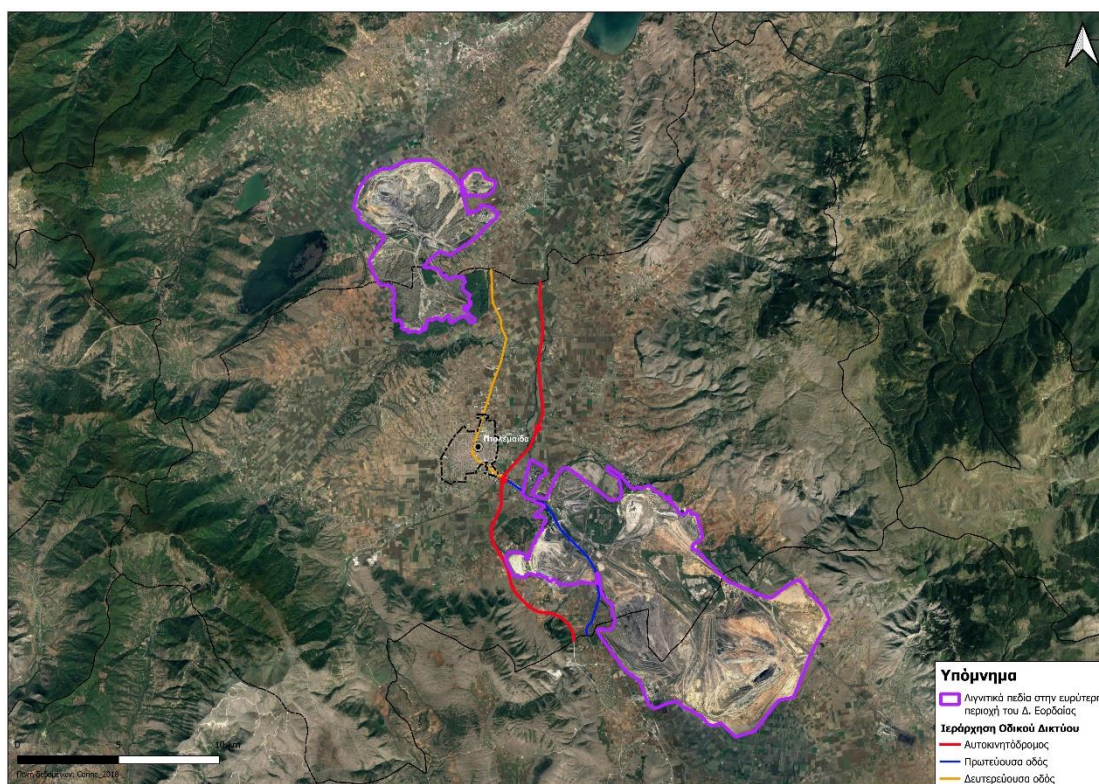
3.1.2.2. Λιγνιτωρυχεία

Σύμφωνα με στοιχεία του πρόσφατου (9/2021) Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία του Δήμου Εορδαίας, το μεγαλύτερο λιγνιτικό δυναμικό της χώρας είναι συγκεντρωμένο σε τρεις περιοχές-λεκάνες κατά μήκος του άξονα Φλώρινα – Αμύνταιο – Πτολεμαΐδα – Κοζάνη - Σέρβια. Σταδιακά στην περιοχή Πτολεμαΐδας-Αμυνταίου δημιουργήθηκε ένα από τα μεγαλύτερα λιγνιτικά κέντρα στον κόσμο με κοιτάσματα που υπολογίζονται σε 4,7 δις τόνους. Στην ευρύτερη περιοχή της τάφρου Κοζάνης – Πτολεμαΐδας – Φλώρινας συγκεντρώνεται το 62,5% περίπου (2.400 εκ. τόνοι) του συνολικού απολήψιμου αποθέματος λιγνίτη της χώρας. Τα κυριότερα κοιτάσματα εντοπίζονται στις περιοχές Πτολεμαΐδας (μαζί με το κοιτάσμα Μαυροπηγής – γνωστό ως Δυτικό Πεδίο), Προαστείου και Αναργύρων.

Εντός των ορίων του Δήμου Εορδαίας εντοπίζονται τμήματα:

- **του Ορυχείου Κύριου Πεδίου**, που περιλαμβάνει τις εκμεταλλεύσεις των κοιτασμάτων Βόρειου Πεδίου, Κομάνου και Μαυροπηγής και έχει ετήσια παραγωγή λιγνίτη 6-8.000.000 τόνους. Το ορυχείο αυτό καλύπτει τι ανάγκες του ΑΗΣ Πτολεμαΐδας.
- **του Ορυχείου Αμυνταίου**, η λειτουργία του οποίου, πρέπει να σημειωθεί, έχει σταματήσει από το 2017. Το ορυχείο αυτό περιλάμβανε την εκμετάλλευση του κοιτάσματος του Αμυνταίου και των Αναργύρων και είχε ετήσια παραγωγή λιγνίτη 8-9.000.000 τόνους καλύπτοντας τις ανάγκες του ΑΗΣ Αμυνταίου Φιλώτα.

Χάρτης 3: Λιγνιτικά πεδία στην ευρύτερη περιοχή του Δ. Εορδαίας

Πηγή: CORINE, ίδια επεξεργασία

3.1.2.3. Κλιματική αλλαγή

Σύμφωνα με την Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του Περιφερειακού Σχεδίου για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας κρίνονται ως υψηλής τρωτότητας βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα οι προστατευόμενες περιοχές της Συνθήκης Ramsar και του Δικτύου Natura 2000, τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, τα Καταφύγια Άγριας Ζωής και τα Εκτροφεία θηραμάτων, τα δάση και τα δασικά οικοσυστήματα, τα αγροτικά οικοσυστήματα, τα υδατικά οικοσυστήματα, οι οικολογικοί διάδρομοι ως ζώνες σύνδεσης των Ορεινών Περιοχών, καθώς και οι περιοχές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον.

Αντίστοιχα, εκτιμάται πως η κλιματική αλλαγή αναμένεται να επιδράσει βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα σε σημαντικό βαθμό στις υποδομές και στις χερσαίες και ενάριες μεταφορές της Περιφέρειας. Οι σημαντικότερες επιπτώσεις στις υποδομές είναι η αύξηση της συχνότητας εκδήλωσης πλημμυρικών φαινομένων, αύξηση της μέσης θερμοκρασίας.

Πιο συγκεκριμένα οι επιπτώσεις αυτές ενδέχεται να προκαλέσουν φθορές στο οδικό δίκτυο και άλλα στοιχεία υποδομών, μη ικανοποιητική λειτουργία των συστημάτων αποχέτευσης-αποστράγγισης, μη ικανοποιητική αποχέτευση των όμβριων σημαντικών εγκαταστάσεων (π.χ. ΕΕΛ Πτολεμαΐδας, Εγκαταστάσεις Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων). Ακόμη, προβλέπεται πως θα περιοριστεί η διάρκεια των κατάλληλων περιόδων για την υλοποίηση έργων κατασκευής και συντήρησης υποδομών για λόγους ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων.

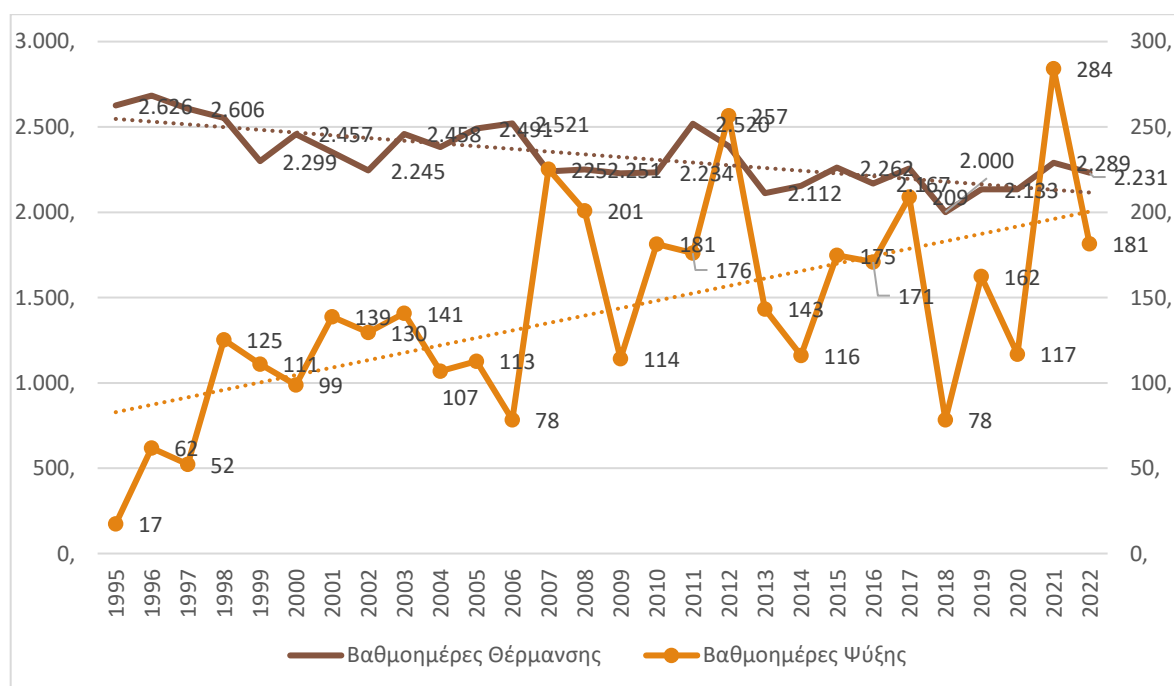
Βέβαια προβλέπονται και επιπτώσεις στο δομημένο περιβάλλον εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής, αναφέρονται ενδεικτικά:

- Πρόκληση υλικών καταστροφών σε κατοικίες, λόγω πιθανής μη ταχείας απορροής των όμβριων από ταράτσες και αυλές (πρόκληση καταστροφών στα δομικά στοιχεία των κατοικιών, στην επίπλωση, σε ηλεκτρικές συσκευές κ.λπ.). (Άμεση Επίπτωση)
- Πρόκληση καταστροφών και διακοπή λειτουργίας δημόσιων και ιδιωτικών εγκαταστάσεων, λόγω πιθανής μη ταχείας απορροής των όμβριων των εγκαταστάσεων (πρόκληση καταστροφών στις υποδομές και τον εξοπλισμό σχολείων, βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων, χώρων πολιτισμού κ.λπ.). (Άμεση Επίπτωση)
- Επιδείνωση του φαινομένου της Αστικής Θερμικής Νησίδας (Urban Heat Island). (Άμεση Επίπτωση)
- Μείωση της θερμικής άνεσης (thermal comfort) στα αστικά κέντρα και στους εσωτερικούς χώρους (Άμεση Επίπτωση)
- Πρόκληση παραγωγικών απωλειών, λόγω της διακοπής της λειτουργίας των βιομηχανικών και βιοτεχνικών εγκαταστάσεων ή των διακοπών της λειτουργίας δικτύων ηλεκτρισμού, ύδρευσης, φυσικού αερίου κ.λπ. (Έμμεσες Επιπτώσεις)
- Επιδείνωση της δημόσιας υγείας λόγω της διακοπής της λειτουργίας δικτύων που σχετίζονται με την υγειονομική τεχνολογία (π.χ. πρόκληση ατυχήματος στα δίκτυα αποχέτευσης ακαθάρτων και έκλυση παθογόνων στο έδαφος). (Έμμεσες Επιπτώσεις)

- Αύξηση εκπεμπόμενου CO² λόγω της αυξημένης ανάγκης για ενέργεια (ψύξη) σε κατοικίες και εγκαταστάσεις, κατά τους θερινούς μήνες. (Έμμεσες Επιπτώσεις)
- Υπερφόρτωση του δικτύου ηλεκτροδότησης τους καλοκαιρινούς μήνες λόγω της υπερβάλλουσας ζήτησης για ψύξη και πρόκληση γενικευμένων διακοπών υπηρεσιών, το οποίο δύναται να οδηγήσει σε γενικευμένες παραγωγικές απώλειες. (Έμμεσες Επιπτώσεις)
- Πρόκληση επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία από την επιδείνωση της θερμικής άνεσης των κτιρίων (π.χ. καρδιαγγειακά επεισόδια, κρίσεις άσθματος, κ.λπ.). (Έμμεσες Επιπτώσεις)

Στη συνέχεια παρουσιάζονται οι βαθμοημέρες θέρμανσης και ψύξης, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο ΠΕ Κοζάνης-Γρεβενών. Όσον αφορά τις βαθμοημέρες θέρμανσης παρουσιάζουν μία σχετικά σταθερή αρνητική τάση έχοντας αυξομειώσεις ανά έτος. Αρνητική τάση στις βαθμοημέρες θέρμανσης, σημαίνει πως όσο τα έτη προχωρούν και η κλιματική αλλαγή εντείνεται, το κλίμα γίνεται όλο και πιο ζεστό και άρα οι βαθμοημέρες θέρμανσης μειώνονται. Οι βαθμοημέρες ψύξης από την άλλη, παρουσιάζουν ξεκάθαρη αυξητική τάση, με κάποιες διακυμάνσεις ανά έτος, έχοντας αυξηθεί κατά πολύ σε σχέση με το παρελθόν. Όσο τα καλοκαίρια γίνονται πιο ζεστά και οι ημέρες που επικρατούν καύσωνες εντείνονται, τόσο η ανάγκη για ψύξη μεγαλώνει.

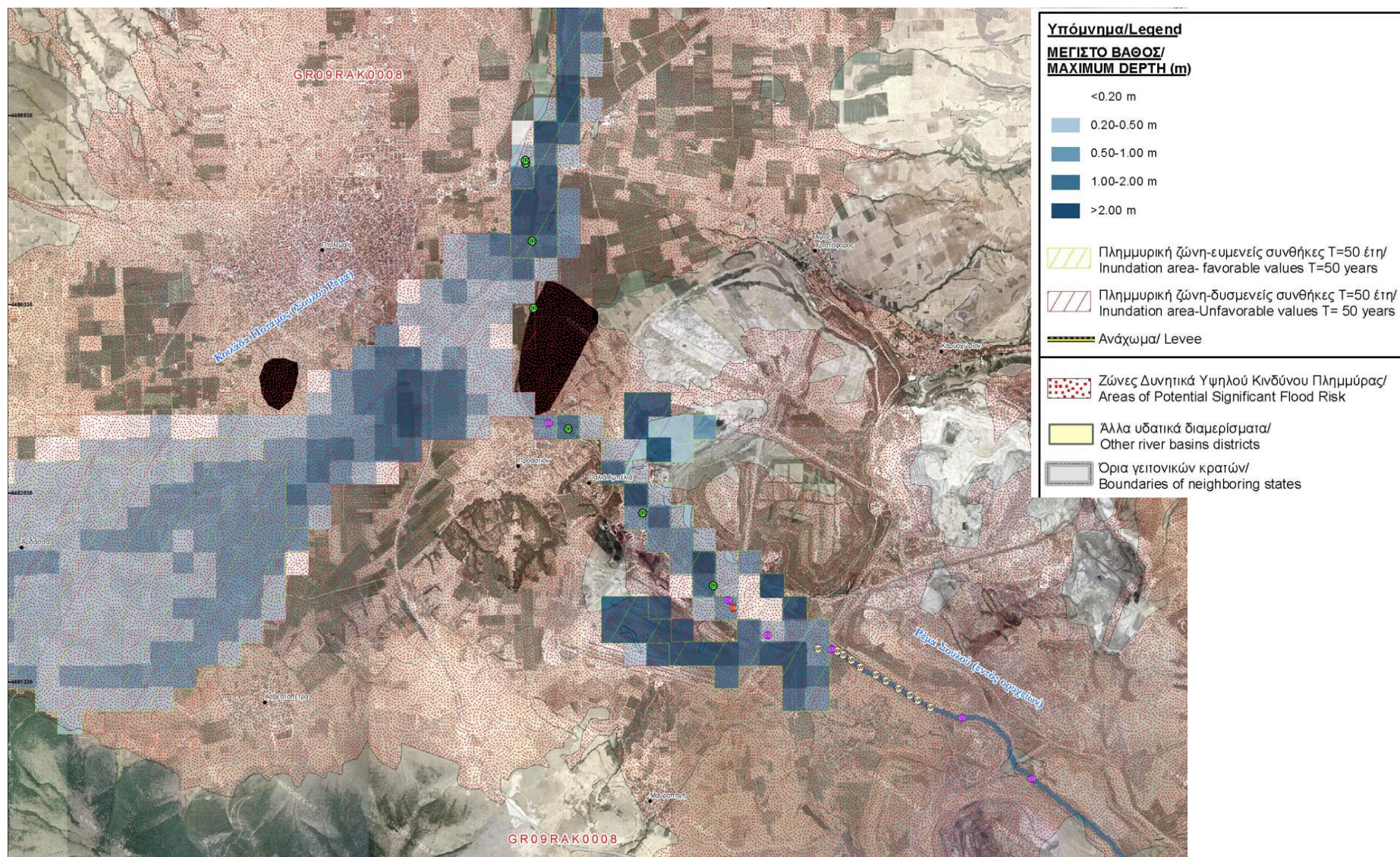
Διάγραμμα 1: Βαθμοημέρες Θέρμανσης & Ψύξης, ΠΕ Γρεβενά, Κοζάνης – Γρεβενών

Πηγή: Eurostat

Αναφορικά με το κίνδυνο πλημμύρας, η πόλη της Πτολεμαΐδας βρίσκεται στην χαμηλή ζώνη κλειστής λεκάνης Πτολεμαΐδας, παραλίμνιες εκτάσεις λιμνών Ζάζαρη, Χειμαδίτιδα, Πετρών και νότια της λίμνης Βεγορίτιδας, όπου εντοπίζεται το ρέμα Σουλού. Η πλημμυρική ζώνη για περίοδο επαναφοράς T-50 παρουσιάζεται στον επόμενο χάρτη.

Χάρτης 4: Πλημμυρική ζώνη Πτολεμαΐδας

Πηγή: Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Μακεδονίας

3.1.3. Κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά

3.1.3.1. Πληθυσμός-Ανθρώπινο δυναμικό

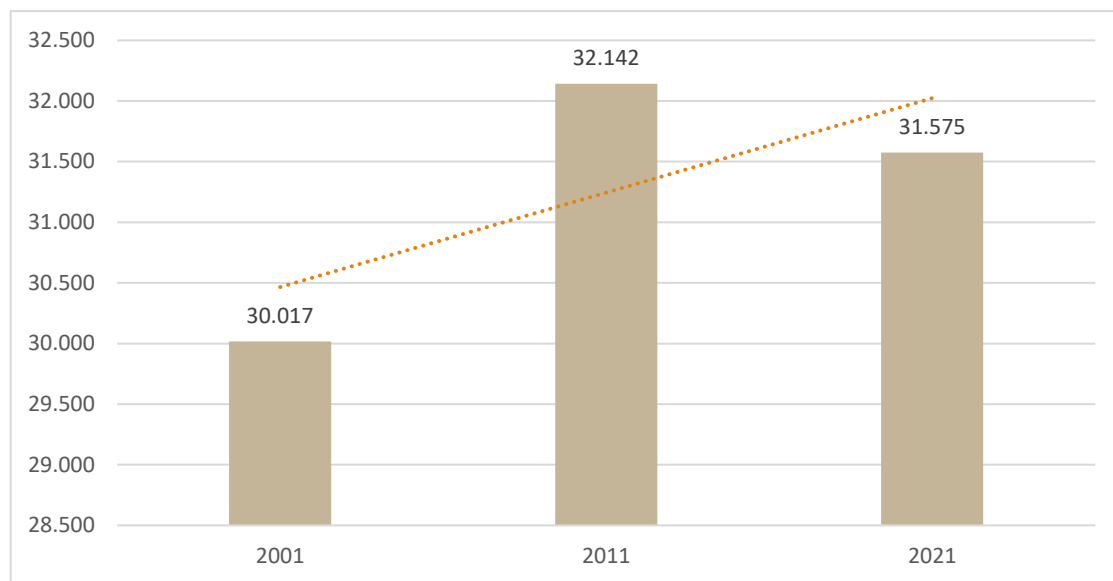
Σύμφωνα με την πρόσφατη απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ για το 2021 ο μόνιμος πληθυσμός της Δημοτικής Κοινότητας (Δ.Κ) Πτολεμαΐδας ανέρχεται στους 31.575 κατοίκους. Ο πληθυσμός της Δ.Κ Πτολεμαΐδας αποτελεί σχεδόν το 74% των κατοίκων του Δήμου Εορδαίας, το 23% των κατοίκων της Π.Ε Κοζάνης και το 12% της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Σχεδόν σε όλα τα επίπεδα ανάλυσης (Σύνολο χώρας, Περιφέρεια, Περιφερειακή ενότητα, Δήμος) παρατηρείται μείωση στον πληθυσμό σε σχέση με την απογραφή του 2011 και του 2001. Η Δ.Κ Πτολεμαΐδας από την άλλη, σημείωσε αύξηση πληθυσμού περίπου 5% από το 2001 στο 2011, και μικρή μείωση, περίπου 2%, από το 2011 στο 2021, με τον πληθυσμό όμως να παραμένει σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με το 2001 (γεγονός που δεν ισχύει για τα υπόλοιπα επίπεδα ανάλυσης). Η μεγαλύτερη μείωση πληθυσμού συνέβη στην Περιφέρεια (10%) και έπειτα στην Περιφερειακή Ενότητα (7%).

Πίνακας 1: Μόνιμος πληθυσμός ανά διοικητική ενότητα (2011-2021)

Διοικητική Ενότητα	2001	2011	2021	Μεταβολή 2001-2021	Μεταβολή 2011-2021
Ελλάδα	10.964.020	10.816.286	10.482.487	-4%	-3%
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	294.317	283.689	254.595	-13%	-10%
Π.Ε. Κοζάνης	153.939	150.196	137.210	-11%	-9%
Δήμος Εορδαίας	47.414	45.592	42.515	-10%	-7%
Δ.Κ Πτολεμαΐδας	30.017	32.142	31.575	5%	-2%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Ιδία επεξεργασία

Στο διάγραμμα 1, αποτυπώνεται η μεταβολή του πληθυσμού, από απογραφή σε απογραφή, στη Δ.Κ Πτολεμαΐδας.

Διάγραμμα 2: Πληθυσμός Δ.Κ. Πτολεμαΐδας (2001-2021)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Προσεγγίζοντας το επίπεδο των οικισμών, καταγράφονται οι μεταβολές πληθυσμού σε επίπεδο Δ.Κ. (τελευταία δημοσιευμένα στοιχεία απογραφής ΕΛΣΤΑΤ 2021). Όπως παρατηρείται σε όλες τις Δ.Κ. ο πληθυσμός μειώθηκε από το 2011 στο 2021, με τη μεγαλύτερη μείωση να παρατηρείται (πέρα από τους οικισμούς όπου δεν καταγράφηκαν κάτοικοι το 2021) στη Δ.Κ. Πετρεώνος (-53%) και έπειτα στην Δ.Κ. Προαστίου (-46%) και η μικρότερη στην Δ.Κ. Γαλατείας και την Δ.Κ. Πτολεμαΐδας.

Πίνακας 2: Μόνιμος πληθυσμός και ποσοστιαία μεταβολή (%) της Δ.Ε. Πτολεμαΐδας και των δημοτικών κοινοτήτων που την αποτελούν 2001-2021.

	2011	2021	μεταβολή (2011- 2021)
Δήμος Εορδαίας	45,592	42,515	-7%
Δ.Ε. Πτολεμαΐδας	37,289	35,334	-5%
Δημοτική Κοινότητα Πτολεμαΐδος	32,142	31,575	-2%
Δημοτική Κοινότητα Ασβεστοπέτρας	739	705	-5%
Δημοτική Κοινότητα Γαλατείας	393	400	2%
Δημοτική Κοινότητα Δροσερού	342	202	-41%
Δημοτική Κοινότητα Καρδίας	5	0	-100%
Δημοτική Κοινότητα Κομάνου	107	0	-100%
Δημοτική Κοινότητα Μαυροπηγής	456	0	-100%

	2011	2021	μεταβολή (2011- 2021)
Δημοτική Κοινότητα Ολυμπιάδος	614	537	-13%
Δημοτική Κοινότητα Πενταβρύσου	224	177	-21%
Δημοτική Κοινότητα Περδίκκα	1,582	1,372	-13%
Δημοτική Κοινότητα Προαστίου	649	349	-46%
Δημοτική Κοινότητα Πτελεώνος	36	17	-53%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., *Ιδία επεξεργασία*

Παρατηρείται πως η Δ.Κ. Πτολεμαΐδας παρουσίασε τη μικρότερη μέση ετήσια μεταβολή από την απογραφή του 2011 σε αυτή του 2021. Σε όλα τα επίπεδα ανάλυσης ο μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής πληθυσμού έχει αρνητικό πρόσημο.

Πίνακας 3: Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής πληθυσμού 2011-2021

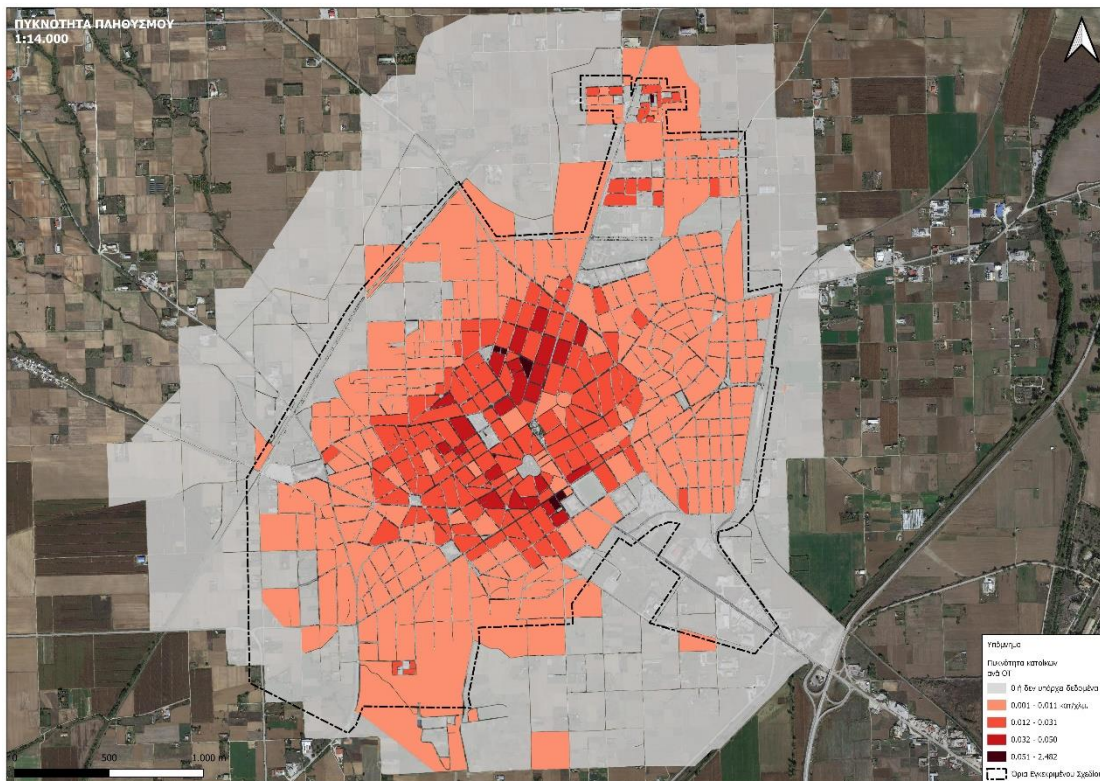
Διοικητική Ενότητα	Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής πληθυσμού 2011-2021 (%)
Ελλάδα	-0.31%
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	-1.03%
Π.Ε. Κοζάνης	-0.86%
Δήμος Εορδαίας	-0.67%
Δ.Κ Πτολεμαΐδας	-0.18%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., *Ιδία επεξεργασία*

Χωρική ανάλυση πληθυσμού Πτολεμαΐδας

Η δημογραφική χωρική ανάλυση της Πτολεμαΐδας γίνεται βάσει των στοιχείων της απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του 2011 σε επίπεδο οικοδομικού τετραγώνου, υπό την παραδοχή ότι ποσοστιαίες τιμές μπορούν να αξιοποιηθούν για συγκριτική αξιολόγηση και λαμβάνοντα υπόψη ότι μεταβολή του πληθυσμού σε απόλυτες τιμές είναι μόνο 2% την τελευταία δεκαετία.

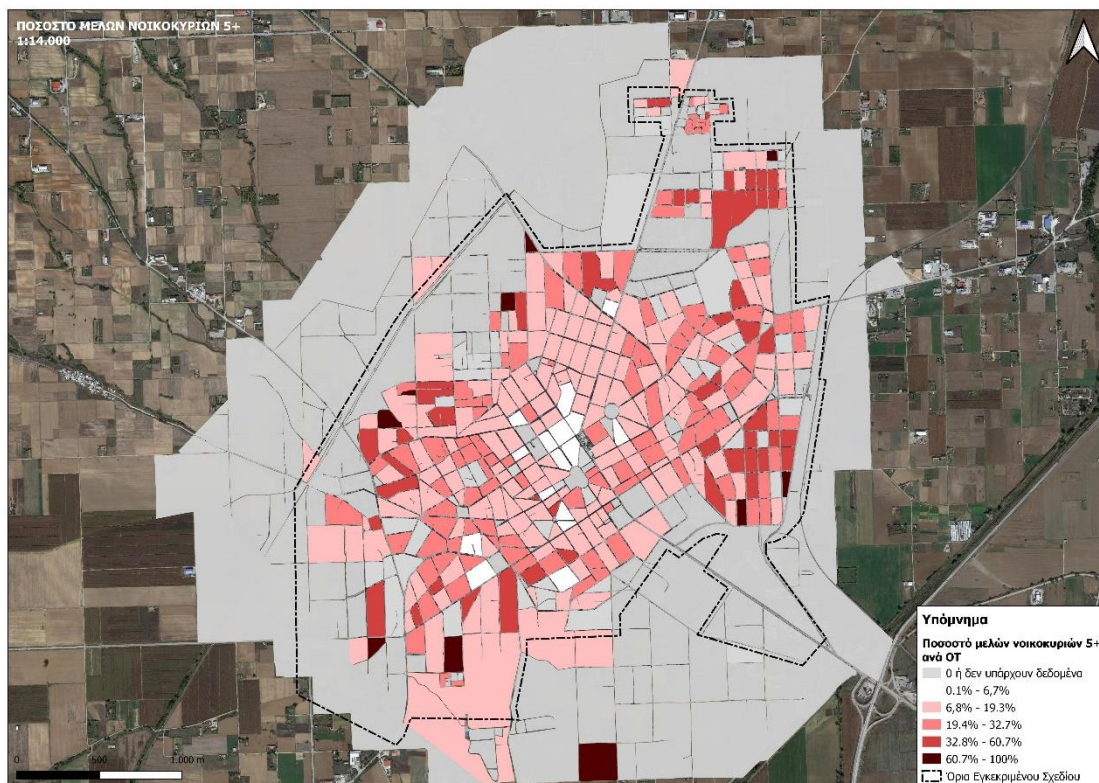
Σχετικά με την πληθυσμιακή πυκνότητα, παρατηρείται μια σχετικά ομοιόμορφη κατανομή πέριξ της κεντρική περιοχής της Πτολεμαΐδας και στην μεγαλύτερη έκταση του αστικού κέντρου με χαμηλές πυκνότητες. Υψηλότερες πυκνότητες εντοπίζονται κατά σημεία, κατά μήκος της 25^{ης} Μαρτίου στην κεντρική περιοχή, μεταξύ των οδών Νοσοκομείου – 25^{ης} Μαρτίου και Γουμέρας, και κατά μήκος της οδού Διοικητηρίου-Νικολαΐδη.

Χάρτης 5: Πληθυσμιακή πυκνότητα Πτολεμαΐδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Σχετικά με τον αριθμό μελών των νοικοκυριών, που μπορεί να ερμηνευτεί εν μέρει και ως στοιχείο κοινωνικής διαφοροποίησης, δεν εμφανίζονται ιδιαίτερες χωρικές συγκεντρώσεις πολυμελών νοικοκυριών, πλην διάσπαρτων οικοδομικών τετραγώνων στις παρυφές της πόλης.

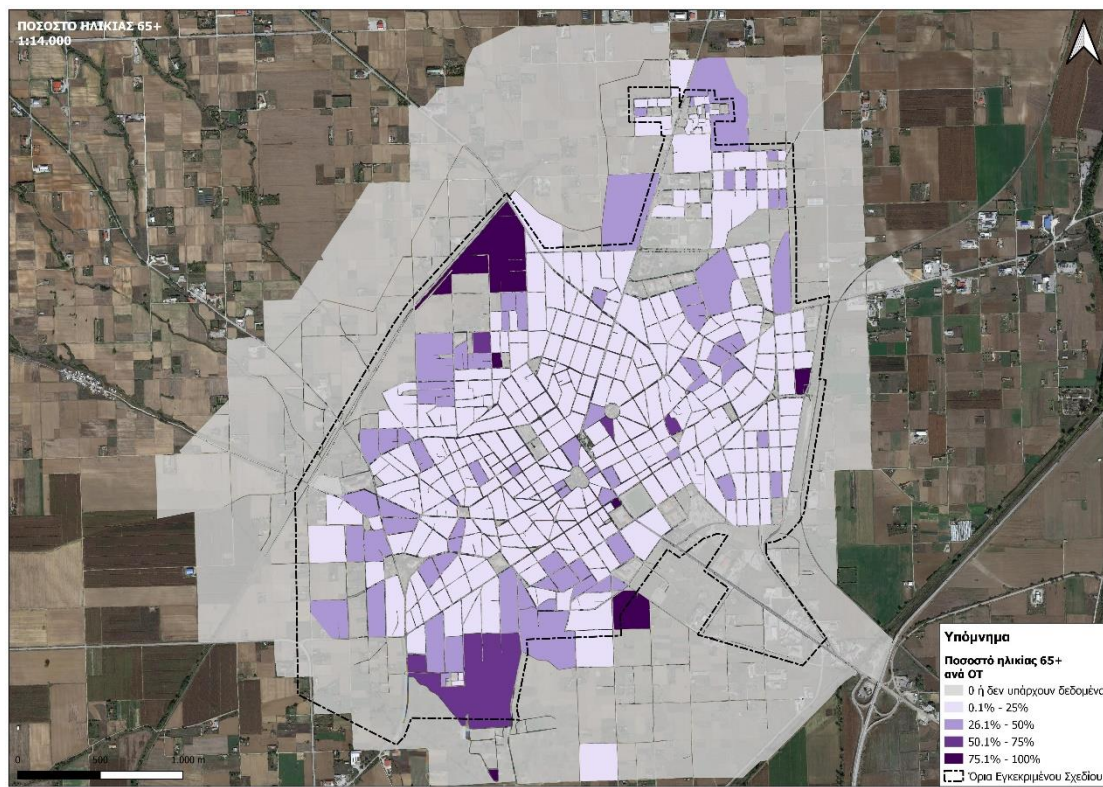
Χάρτης 6: Χωρική κατανομή πολυμελών νοικοκυριών (5 μέλη και άνω) Πτολεμαΐδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ιδία επεξεργασία

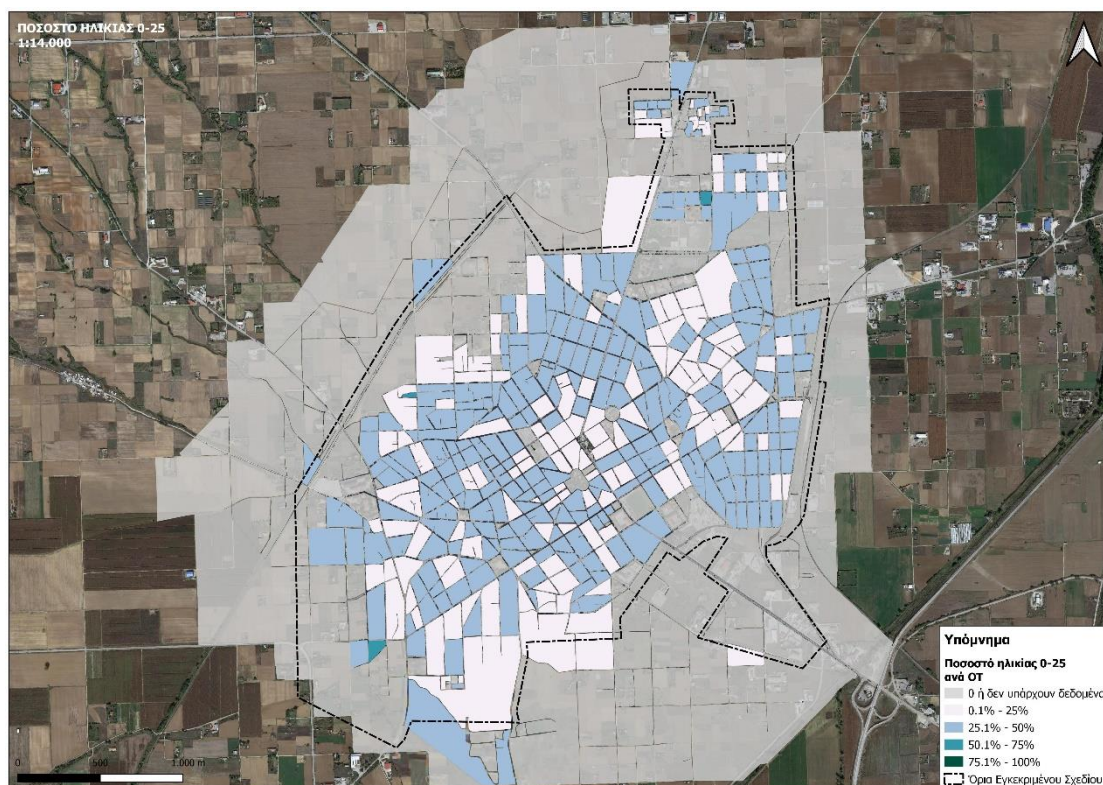
Τέλος, όσο αφορά την ηλικιακή κατανομή του πληθυσμού στην Πτολεμαΐδα δεν παρατηρούνται ιδιαίτερες συγκεντρώσεις ηλικιωμένου ή νεανικού πληθυσμού. Οικοδομικά τετράγωνα με αυξημένα ποσοστά πληθυσμού ηλικίας άνω των 65 ετών παρατηρούνται διεσπαρμένα κατά κύριο λόγο στην περίμετρο της πόλης. Οικοδομικά τετράγωνα με αυξημένα ποσοστά νεανικού πληθυσμού έως 25 ετών βρίσκονται κατανεμημένα σε όλη την πόλη.

Χάρτης 7: Χωρική κατανομή ηλικιωμένου πληθυσμού Πτολεμαΐδας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

Χάρτης 8: Χωρική κατανομή νεανικού πληθυσμού Πτολεμαΐδας

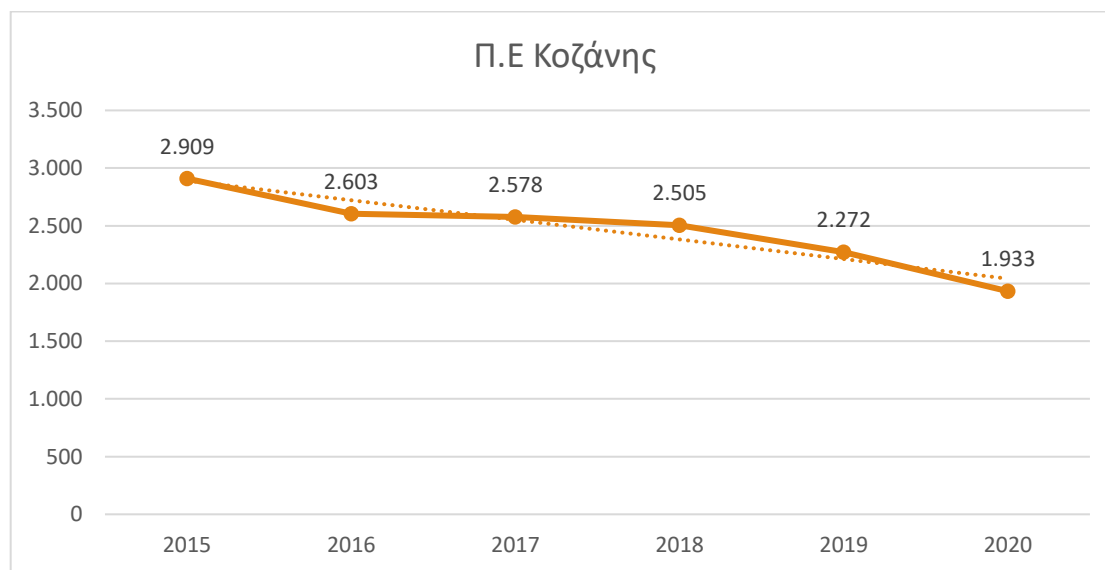

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ίδια επεξεργασία

3.1.3.2. Οικονομική Δυναμική

Σύμφωνα με τα δεδομένα που αντλήθηκαν από την ελληνική στατιστική αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της περιφερειακής ενότητας Κοζάνης εμφανίζει αρνητική τάση, μειωμένο κατά 975€ εκατ. το 2020 σε σχέση με το 2015. Γεγονός που οφείλεται στην απολιγνιτοποίηση της οικονομίας και την κρίση της πανδημίας του COVID-19. Συγκεκριμένα, ο ρυθμός μεταβολής του Α.Ε.Π από το 2015 στο 2020 εμφανίζεται μειωμένος κατά 33,53%, ενώ ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής ανέρχεται σε μείωση του Α.Ε.Π κατά 6,71% κατ' έτος.

Διάγραμμα 3: Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, Π.Ε. Κοζάνης

Πηγή: Eurostat

Η τομεακή οικονομική ανάλυση της περιοχής γίνεται σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας Κοζάνης, καθώς σχετικά στοιχεία σε επίπεδο δήμου και οικισμού δεν είναι διαθέσιμα. Παρόλο αυτά η παρουσίαση τους καταδεικνύει τις βασικές τάσεις που υπάρχουν στην περιοχή και έτσι η ανάλυση τους κρίνεται σκόπιμη και χρήσιμη. Ο συνολικός κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων της Π.Ε Κοζάνης για το 2020 ανέρχεται σε 1,4€ δις. (μητρώο επιχειρήσεων ΕΛ.ΣΤΑΤ). Εξ αυτών τα 119€ εκατ. παρήχθησαν από μονάδες του πρωτογενή τομέα (8,5% του συνόλου), τα 368 € εκατ. από το δευτερογενή τομέα (26,5%) και τα 903€ εκατ. από τον τριτογενή τομέα (65%). Οι κλάδοι με τους μεγαλύτερους κύκλους εργασιών είναι:

- το χονδρικό και λιανικό εμπόριο και οι υπηρεσίες επισκευών μηχανών/οχημάτων με 689,678€ εκατ. (49,6% του συνόλου)
- η μεταποίηση με 177,707€ εκατ. (12,8% του συνόλου)
- οι κατασκευές με 149,194€ εκατ. (10,74% του συνόλου)
- η γεωργία, δασοκομία και αλιεία με 118,774€ εκατ. (8,55% του συνόλου)

Οι υπόλοιπες δραστηριότητες, παρουσιάζουν χαμηλούς κύκλους εργασιών και συμμετοχή στην τοπική οικονομία, όπως:

- μεταφορά και αποθήκευση με 60,€ εκατ. (4,3%),
- επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες με 43,1€ εκατ. (3,1%),
- δραστηριότητες παροχής καταλυμάτων και εστίασης με 38,9€ εκατ. (2,8%),
- δραστηριότητες σχετικά με την ανθρώπινη υγεία με 30,2€ εκατ. (2,2%),

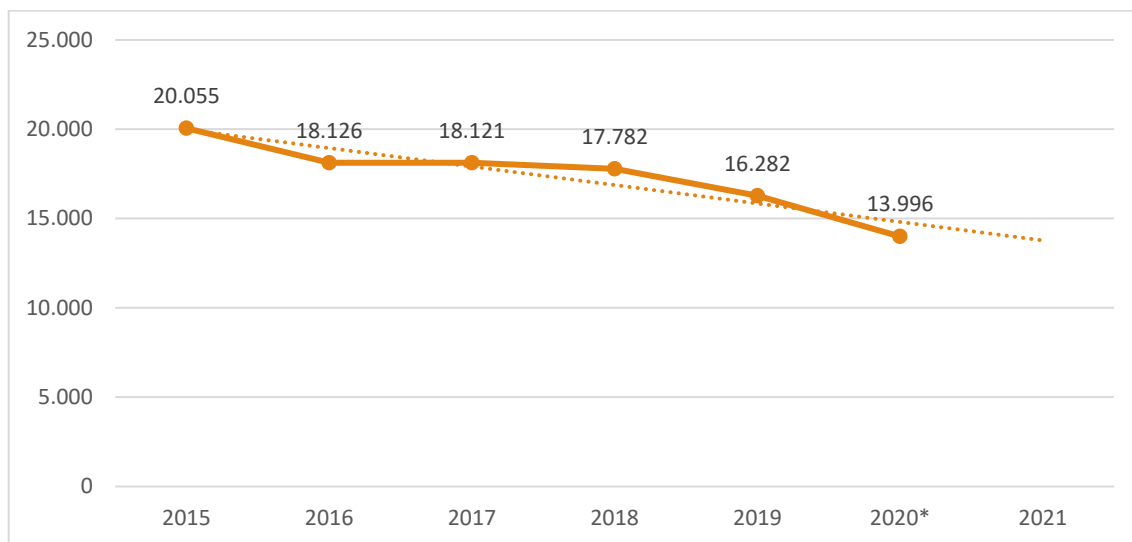
- παροχή νερού και η επεξεργασία λυμάτων με 19,6€ εκατ. (1,4%) και
- παροχή ηλεκτρικού ρεύματος- φυσικού αερίου με 16,5€ εκατ. (1,2%).

Οι λοιποί κλάδοι, κατέχουν κάτω από 1% του συνόλου.

3.1.3.3. Ευημερία-ποιότητα ζωής

Αρνητική τάση παρατηρείται στην εξέλιξη του κατά κεφαλήν ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, από το 2015 στο 2020 στην Π.Ε. Κοζάνης. Συγκεκριμένα, το κ.κ Α.Ε.Π μειώθηκε από 20.055€ σε 13.996€, ήτοι κατά 30%. Ο σύνθετος ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης του κ.κ. Α.Ε.Π από την άλλη βαίνει μειούμενος κατά 6,9% κατ' έτος.

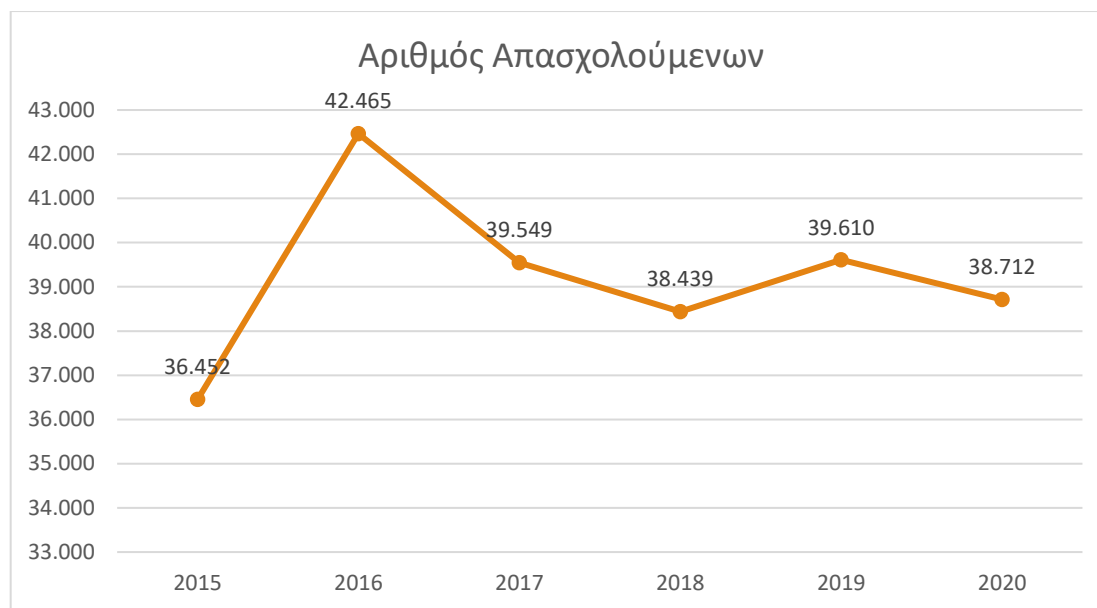
Διάγραμμα 4: Εξέλιξη του κατά κεφαλήν Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, Π.Ε Κοζάνης

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Απασχόληση

Προσεγγίζοντας την απασχόληση στην ευρύτερη περιοχή, αξιοποιούνται τα μόνα διαθέσιμα επίσημα στοιχεία τα οποία είναι σε επίπεδο Π.Ε. Κοζάνης- Γρεβενών. Η απασχόληση σε αυτό το επίπεδο ακολουθεί αυξητική τάση, και το 2020 σε σχέση με το 2015 ήταν αυξημένη κατά 6,2%.

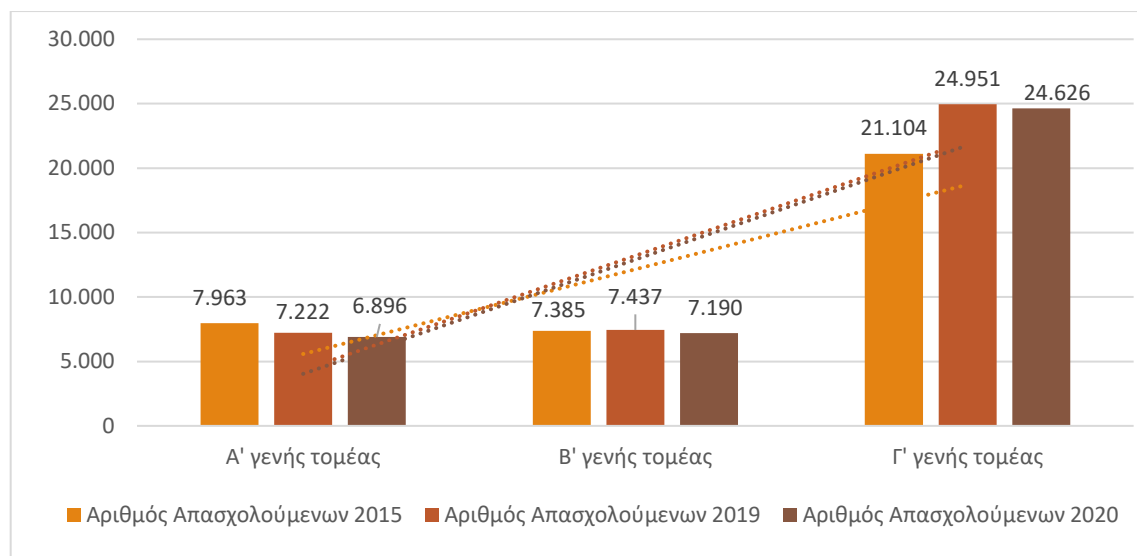
Διάγραμμα 5: Εξέλιξη της Απασχόλησης, ΠΕ Κοζάνης-Γρεβενών

Πηγή: Eurostat

Ο αριθμός των απασχολούμενων στην ΠΕ Κοζάνης για το 2020 ανέρχεται σε 38.712 εργαζόμενους, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 6,2% σε σχέση με το 2015 (όπου υπήρχαν 36.452 εργαζόμενοι).

Κατά τομέα της οικονομίας, σχετικά με την εξέλιξη του αριθμού απασχολούμενων της περιοχής από το 2015 μέχρι το 2020 οι μεταβολές έχουν ως εξής:

- Οι απασχολούμενοι στον πρωτογενή τομέα μειώθηκαν σημαντικά μεταξύ 2015-2020 κατά 13,4% και το μερίδιό τους στο σύνολο μειώθηκε από το 22% στο 18%.
- Οι απασχολούμενοι στον δευτερογενή τομέα μειώθηκαν ελάχιστα κατά 2,6% μεταξύ 2015-2020 και το μερίδιό τους στο σύνολο μειώθηκε από 20% σε 18%.
- Τέλος, οι απασχολούμενοι στον τριτογενή τομέα αυξήθηκαν σημαντικά κατά 16,7% μεταξύ 2015-2020 και αύξησαν το μερίδιό τους στο σύνολο από 58% σε 64%.

Διάγραμμα 6: Αριθμός απασχολούμενων ανά κλάδο στην Π.Ε Κοζάνης 2015, 2019, 2020

Σχετικά με το δευτερογενή τομέα, οι μεταβολές στην απασχόληση εργαζομένων ανά κλάδο μεταξύ 2015-2020 αναλύονται ως εξής:

- Παροχή νερού· επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης, μείωση 24,8%.
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού, μείωση 11,1%.
- Ορυχεία και λατομεία, μείωση 7,01%
- Κατασκευές, μείωση 5,84%.
- Μεταποίηση, αύξηση 4,8% .

Σχετικά με το τριτογενή τομέα, οι μεταβολές στην απασχόληση εργαζομένων αναλύονται ως εξής:

- Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες, μείωση 41,46%
- Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες, μείωση 29,11%
- Ενημέρωση και επικοινωνία, μείωση -19,73%
- Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία, μείωση 18,7%
- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, μείωση 13,84%
- Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες μείωση 11,59%
- Μεταφορά και αποθήκευση μείωση 7,88%
- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών μείωση 0,93%
- Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, αύξηση 1,6%
- Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης, αύξηση 17,8%
- Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα αύξηση 56%
- Εκπαίδευση, αύξηση 126%

3.1.3.4. Παραγωγικές δραστηριότητες

Στην περιοχή του αστικού κέντρου της Πτολεμαΐδας συγκεντρώνονται οι κύριες διοικητικές, κοινωνικές, εμπορικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Είναι κυρίως γνωστή ως ενεργειακός κόμβος με έμφαση σε δραστηριότητες που σχετίζονται με την ηλεκτροπαραγωγή. Η ανεργία, αν και έχει μειωθεί τα τελευταία έτη, παραμένει υψηλή λόγω της αρχικής μεγάλης εξάρτησης από τις δραστηριότητες της ΔΕΗ και τις επακόλουθες πολιτικές απολιγνιτοποίησης και απόσυρσης λιγνιτικών μονάδων. Η τοπική οικονομία δεν εμφανίζει ικανή διαφοροποίηση, λόγω της εξάρτησης και των τοπικών επιχειρήσεων με την ηλεκτροπαραγωγή. Παράλληλα, η εξόρυξη έχει περιορίσει και τα εδάφη για αγροτικές εκμεταλλεύσεις και βάσει στοιχείων του ΣΔΚΟ ο ρόλος του γεωργικού και κτηνοτροφικού τομέα έχει μειωθεί, και έχει υπάρξει στροφή προς τον δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Ο τριτογενής τομέας περιλαμβάνει εμπορικές επιχειρήσεις και επιχειρήσεις ψυχαγωγίας, με επίκεντρο την Πτολεμαΐδα, καλύπτοντας τοπικές ανάγκες. Το αστικό και εμπορικό κέντρο της Πτολεμαΐδας διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη αυτού του τομέα, προσφέροντας ποικίλες δυνατότητες αγορών που προσελκύουν ένα ευρύ φάσμα καταναλωτών.

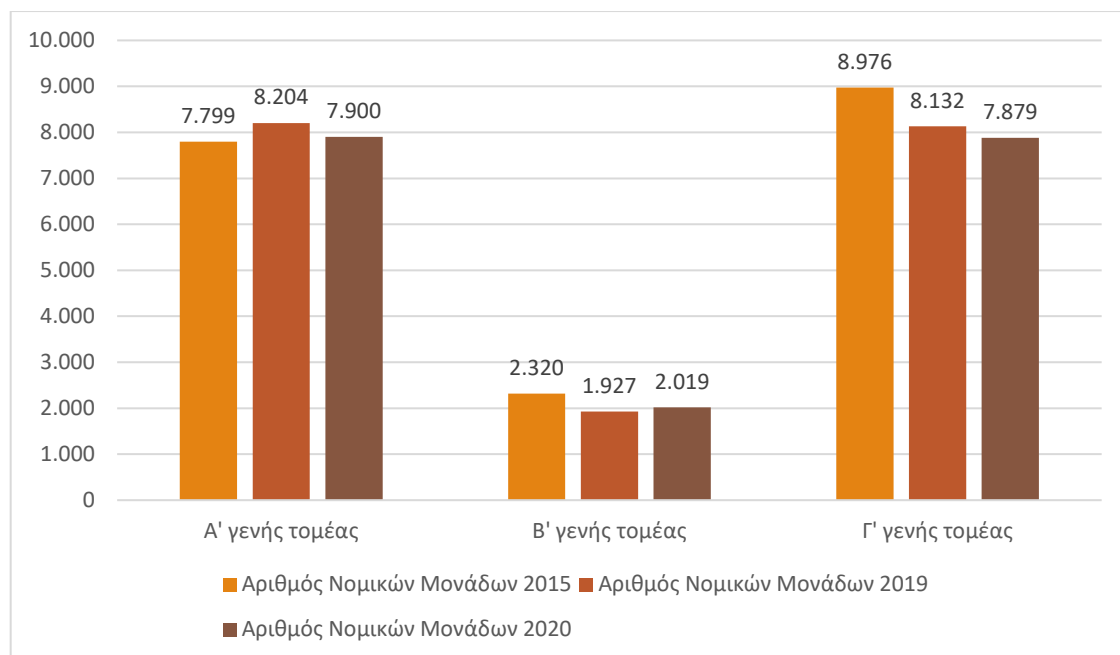
Ο τουρισμός είναι περιορισμένος, αλλά καταβάλλονται προσπάθειες για την προώθηση βιομηχανικών, εκπαιδευτικών και αγροτικών εναλλακτικών λύσεων. Η φυσική ομορφιά της περιοχής και η πλούσια ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά έχουν δυνατότητες έλξης που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν σταθερή τουριστική κίνηση, παρέχοντας πρόσθετες ευκαιρίες απασχόλησης και εισοδήματος. Ωστόσο, οι ελλείψεις στις υποδομές και οι ανεπαρκείς υπηρεσίες που σχετίζονται με τον τουρισμό πρέπει να αντιμετωπιστούν για να αξιοποιηθεί πλήρως αυτό το δυναμικό.

Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι στην Δημοτική Ενότητα Βλάστης λειτουργεί από το 1987 το Πρότυπο Κέντρο Κτηνοτροφίας και Εκπαίδευσης, όπου έχει σαν στόχο την υψηλού επιπέδου έρευνα σε θέματα ορεινής κτηνοτροφίας και την εκπαίδευσης της σε όλα τα επίπεδα. Η εκπαίδευση δίνει την δυνατότητα παροχής γνώσεων σε κτηνοτρόφους και λοιπούς που σχετίζονται με τον πρωτογενή τομέα αλλά και την εκπόνηση μελετών -διατριβών σε σπουδαστές και ακαδημαϊκούς ερευνητές.

Σχετικά με την εξέλιξη της οικονομικής δραστηριότητας της περιοχής από το 2015 μέχρι το 2020 αξιοποιούνται τα δεδομένα του αριθμού επιχειρήσεων και αριθμού απασχολούμενων σε αυτές ανά κλάδο από το μητρώο επιχειρήσεων της ΕΛΣΤΑΤ.

Ο αριθμός των επιχειρήσεων στην ΠΕ για το 2020 ανέρχεται σε 17.798 νομικές μονάδες παρουσιάζοντας μείωση κατά 6,8% σε σχέση με το 2015. Κατά τομέα της οικονομίας οι μεταβολές έχουν ως εξής:

- Οι επιχειρήσεις του πρωτογενούς τομέα αυξήθηκαν ελάχιστα μεταξύ 2015-2020 κατά 1,3% αλλά αύξησαν το μερίδιό τους στο σύνολο από το 41% στο 44%.
- Οι επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα μειώθηκαν σημαντικά κατά 13% μεταξύ 2015-2020 και μείωσαν το μερίδιό τους στο σύνολο από 13% σε 11%.
- Τέλος οι επιχειρήσεις του τριτογενούς τομέα μειώθηκαν επίσης κατά 12% μεταξύ 2015-2020 και μείωσαν το μερίδιό τους στο σύνολο από 47% σε 44%.

Διάγραμμα 7: Αριθμός επιχειρήσεων ανά κλάδο στην Π.Ε Κοζάνης 2015, 2019, 2020

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Σχετικά με το δευτερογενή τομέα, οι μεταβολές στον αριθμό νομικών μονάδων ανά κλάδο μεταξύ 2015-2020 αναλύονται ως εξής:

- Κατασκευές μείωση 25%.
- Μεταποίηση, μείωση 15,6% .
- Παροχή νερού· επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης μείωση 12,5%.
- Ορυχεία και λατομεία δεν είχαν καμία μεταβολή.
- Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού αύξηση 90,2%.

Σχετικά με το τριτογενή τομέα, οι μεταβολές στον αριθμό νομικών μονάδων αναλύονται ως εξής:

- Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση μείωση 27,2%
- Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες μείωση 20,8%
- Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης μείωση 19,5%
- Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία μείωση 18,7%
- Ενημέρωση και επικοινωνία μείωση -18,2%
- Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες μείωση 14,5%
- Εκπαίδευση μείωση 14,2%
- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο· επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών μείωση 13,5%
- Μεταφορά και αποθήκευση μείωση 11,5%
- Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες μείωση 9,2%
- Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα αύξηση 8,3%
- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας αύξηση 30%

Τουρισμός – Πολιτισμός

Σε σχέση με τον τουρισμό της περιοχής εξετάζονται οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών για τα έτη 2018-2019-2020. Τα έσοδα του Δήμου Εορδαίας, τα οποία προέρχονται από τον τουρισμό, οφείλονται κυρίως στους ημεδαπούς τουρίστες [2018: 82%, 2019: 88% και 2020: 80% (ποσοστό ημεδαπών)].

Οι διανυκτερεύσεις το 2019 σε σχέση με το 2018 στο Δήμο Εορδαίας παρουσιάζουν μείωση της τάξης του 15% (μείωση 9% ημεδαπών και 41% των αλλοδαπών τουριστών). Την ίδια εικόνα παρουσιάζει και η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (-8%) σε αντίθεση με τη χώρα όπου παρουσιάστηκε πολύ μικρή μείωση 0,2%. Η εικόνα είναι διαφορετική όταν συγκρίνεται με το έτος 2020, εξέλιξη όμως φυσιολογική λόγω της πανδημίας Covid-19. Συγκεκριμένα από το 2018 έως το 2020 στο σύνολο της χώρας, παρατηρήθηκε μείωση της τάξης του 49% στις διανυκτερεύσεις ημεδαπών, 76% στις διανυκτερεύσεις αλλοδαπών ενώ η μείωση στο σύνολο ανέρχεται σε 72%. Πολύ μεγάλη μείωση στις διανυκτερεύσεις παρατηρείται και στις υπόλοιπες διοικητικές ενότητες κατά την ίδια χρονική περίοδο. Συγκεκριμένα, στο Δήμο Εορδαίας οι διανυκτερεύσεις ημεδαπών μειώθηκαν κατά 57% , των αλλοδαπών τουριστών κατά 51% και στο σύνολο κατά 56%.

Πίνακας 4: Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) ανά διοικητική ενότητα για τα έτη 2018, 2019, 2020

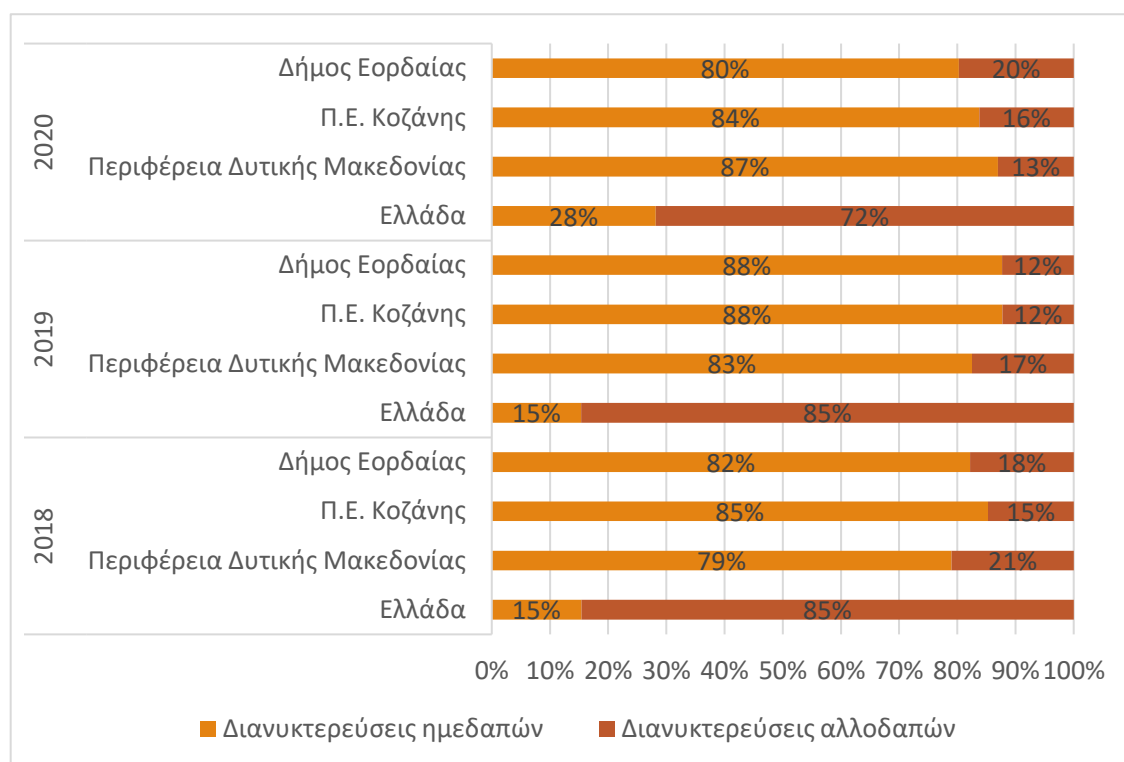
Έτος	Διοικητική ενότητα	Διανυκτερεύσεις ημεδαπών		Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών		Διανυκτερεύσεις Σύνολο
2018	Ελλάδα	16.845.128	15%	92.613.596	85%	109.458.724
	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	268.788	79%	71.371	21%	340.159
	Π.Ε. Κοζάνης	104.604	18%	18.034	3%	122.638
	Δήμος Εορδαίας	43.005	8%	9.325	2%	52.330
2019	Ελλάδα	16.801.660	15%	92.405.320	85%	109.206.980
	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	258.210	83%	54.593	17%	312.803
	Π.Ε. Κοζάνης	97.753	88%	13.624	12%	111.377
	Δήμος Εορδαίας	39.142	88%	5.503	12%	44.645
2020	Ελλάδα	8.555.593	28%	21.820.571	72%	30.376.164
	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	121.843	1%	18.207	0%	140.050
	Π.Ε. Κοζάνης	61.597	38%	11.918	7%	73.515
	Δήμος Εορδαίας	18.656	12%	4.590	3%	23.246

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 5: Ποσοστό μεταβολής (%) του αριθμού διανυκτερεύσεων

Διανυκτερεύσεις/Ποσοστό μεταβολής 2018-2019	Ελλάδα	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Δήμος Εορδαίας
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	-0,3%	-3,9%	-9,0%
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	-0,2%	-24%	-41%
Διανυκτερεύσεις Σύνολο	-0,2%	-8%	-15%
Διανυκτερεύσεις/Ποσοστό μεταβολής 2018-2020	Ελλάδα	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Δήμος Εορδαίας
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	-49%	-55%	-57%
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	-76%	-74%	-51%
Διανυκτερεύσεις Σύνολο	-72%	-59%	-56%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Ιδία επεξεργασία

Διάγραμμα 8: Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) ανά Διοικητική ενότητα (2018-2020)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Ιδία επεξεργασία

Κλείνοντας, αναφορικά με την Πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ), τόσο στη χώρα όσο και στη ΠΔΜ, την ΠΕ Κοζάνης και τον Δήμο Εορδαίας τα ποσοστά πληρότητας μεταξύ των ετών 2018-2019 παρουσιάζει μία πολύ μικρή μείωση.

Όπως είναι αναμενόμενο η μεταβολή της πληρότητας κλινών από το 2019 μέχρι το 2020 παρουσιάζει τελείως διαφορετική εικόνα. Στο Δήμο καταγράφεται μείωση της τάξης του 25%, ποσοστό μεγαλύτερο από το αντίστοιχο της ΠΔΜ (16%). Όπως αναλύθηκε και παραπάνω, ο τουρισμός στην Ελλάδα δέχθηκε ένα πολύ ισχυρό πλήγμα από την πανδημία του COVID-19, το οποίο φυσικά είχε άμεσο αντίκτυπο και στον υπό μελέτη δήμο.

Πίνακας 6: Πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) (% , 2018-2020)

Διοικητική ενότητα		Ποσοστό (%) πληρότητας κλινών
2018	Ελλάδα	50,6
	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	17,0
	Π.Ε. Κοζάνης	20,1
	Δήμος Εορδαίας	25,8
2019	Ελλάδα	48,7
	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	15,3
	Π.Ε. Κοζάνης	18,2
	Δήμος Εορδαίας	21,4
2020	Ελλάδα	29,6
	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	12,8
	Π.Ε. Κοζάνης	18,8
	Δήμος Εορδαίας	16

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Ιδία επεξεργασία

Πίνακας 7: Ποσοστό μεταβολής πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ)

Διοικητική ενότητα	Ποσοστό Μεταβολής (2018-2019)	Ποσοστό Μεταβολής (2019-2020)
Ελλάδα	-4%	-39%
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	-10%	-16%
Π.Ε. Κοζάνης	-9%	3%
Δήμος Εορδαίας	-17%	-25%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Ιδία επεξεργασία

3.2. Ένταξη στο χωρικό αναπτυξιακό περιβάλλον

3.2.1. Προβλέψεις Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται ο ρόλος της Πτολεμαΐδας και του Δήμου Εορδαίας στον Περιφερειακό Χωροταξικό Σχεδιασμό καθώς και οι σχετικές κατευθύνσεις, σύμφωνα με το Β1 Στάδιο της μελέτης *Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας*².

Στη διάρθρωση του οικιστικού δικτύου η Πτολεμαΐδα ορίζεται ως κέντρο πέμπτου επιπέδου. Επίσης η Κοζάνη μαζί με την Πτολεμαΐδα, το Αμύνταιο και τη Φλώρινα αποτελούν ένα δίκτυο οικισμών (πολύπολο), το οποίο σχετίζεται άμεσα με το κλάδο της παραγωγής ενέργειας.

Η Πτολεμαΐδα, λειτουργεί ως κέντρο διοίκησης, εμπορίου και υπηρεσιών με περιοχή επιρροής το σύνολο του Δήμου Εορδαίας. Ο αναπτυξιακός της ρόλος είναι στενά συνδεδεμένος με την ηλεκτροπαραγωγή και την εξόρυξη καθώς αποτελεί το δεύτερο σημαντικότερο πόλο του πολυπολικού συμπλέγματος ανάπτυξης ως προς τον κλάδο της παραγωγής ενέργειας. Η Πτολεμαΐδα καλείται να ισχυροποιήσει το ρόλο της ως σημαντικό ενεργειακό κέντρο της Περιφέρειας και της Χώρας και να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες που προκύπτουν από τον κλάδο της ηλεκτροπαραγωγής για τη δημιουργία παράλληλων-συμπληρωματικών δραστηριοτήτων. Παράλληλα, απαιτείται η ενίσχυση της πόλης ώστε να αποτελέσει διοικητικό, παραγωγικό και εμπορικό κέντρο υποστήριξης της Αναπτυξιακής Ενότητας Εορδαίας.

Στη διοικητική υποδομή, η Πτολεμαΐδα συγκεντρώνει υπηρεσίες επιπέδου Δήμου και αποτελεί έδρα Ειρηνοδικείου με περιοχή επιρροής το σύνολο του Δήμου Εορδαίας. Από την άποψη της κοινωνικής υποδομής, αποτελεί έδρα Σχολής-Τμήματος ΑΕΙ που συνιστά λειτουργία διαπεριφερειακής εμβέλειας. Ως σημαντική κοινωνική υποδομή, επίσης διαπεριφερειακού επιπέδου, αναγνωρίζεται το Παλαιοντολογικό Ιστορικό Μουσείο της πόλης της Πτολεμαΐδας. Ως κοινωνική υποδομή με περιοχή επιρροής το σύνολο της Περιφέρειας αναγνωρίζεται το Γενικό Νοσοκομείο Πτολεμαΐδας, το οποίο προτείνεται να αναβαθμιστεί σε Περιφερειακό Νοσοκομείο, στα πλαίσια της συλλειτουργίας του με το Νοσοκομείο της Κοζάνης, με σκοπό την εξασφάλιση της αυτονομίας της Περιφέρειας ως προς την τριτοβάθμια περίθαλψη.

Η Αναπτυξιακή Ενότητα Δ. Εορδαίας ταυτίζεται με τη διοικητική ενότητα του Καλλικρατικού Δήμου Εορδαίας. Από το εσωτερικό της ενότητας διέρχονται ο Κάθετος Άξονας Κοζάνη-Φλώρινα-Νίκη και ο προτεινόμενος, από τον παρόντα σχεδιασμό, άξονας Καστοριά-Πτολεμαΐδα που αποτελούν χερσαίους άξονες ανάπτυξης εθνικής και περιφερειακής εμβέλειας, αντίστοιχα. Η Αναπτυξιακή Ενότητα παρουσιάζει εξειδίκευση κυρίως σε δραστηριότητες που σχετίζονται με

² Σημειώνεται ότι έχει ολοκληρωθεί από το 2021 η μελέτη «Προσαρμογή των ΠΧΠ Δυτικής Μακεδονίας και Πελοποννήσου με βάση το Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ)» από το ΥΠΕΝ, καθώς τα δεδομένα πλέον έχουν αλλάξει εξαιτίας των σχεδίων απολιγνιτοποίησης, γεγονός που υποχρεώνει την πολιτεία να θέσει νέες κατευθύνσεις για τα μοντέλα παραγωγής και ανάπτυξής τους, σε σύγκριση με εκείνα των προηγούμενων ετών, η οποία δεν έχει ακόμα δημοσιοποιηθεί.

την παραγωγή ενέργειας και την εξόρυξη λιγνίτη, ενώ σε επί μέρους περιοχές της αναπτύσσονται και δραστηριότητες που σχετίζονται με τον αγροτικό τομέα.

Κέντρο της Αναπτυξιακής Ενότητας είναι η Πτολεμαΐδα που λειτουργεί ως κέντρο διοίκησης, εμπορίου και υπηρεσιών με περιοχή επιρροής το σύνολο της ενότητας (οικιστικό κέντρο 5ου επιπέδου) και της οποίας ο αναπτυξιακός ρόλος είναι στενά συνδεδεμένος με την ηλεκτροπαραγωγή και την εξόρυξη. Από την άποψη της διοικητικής υποδομής, στην Αναπτυξιακή Ενότητα λειτουργούν υπηρεσίες Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ειρηνοδικείο. Από την άποψη της κοινωνικής υποδομής, λειτουργούν εξυπηρετήσεις που έχουν ως επίπεδο αναφοράς το σύνολο της Αναπτυξιακής Ενότητας (πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, περιφερειακά ιατρεία, κλπ.), Γενικό Νοσοκομείο που προτείνεται, από τον παρόντα σχεδιασμό, να αναβαθμιστεί σε Περιφερειακό Νοσοκομείο, στα πλαίσια της συλλειτουργίας του με το Νοσοκομείο Κοζάνης, καθώς και Σχολή/Τμήμα ΑΕΙ και ένα Μουσείο διαπεριφερειακής εμβέλειας. Σημαντική θεσμοθετημένη επιχειρηματική υποδομή της Αναπτυξιακής Ενότητας είναι το ΒΙΟ.ΠΑ Πτολεμαΐδας

Κατευθύνσεις:

- Είναι επιθυμητή η διατήρηση και περαιτέρω ισχυροποίηση του ενεργειακού χαρακτήρα του Δήμου, με την παράλληλη αξιοποίηση και αύξηση νέων μορφών ενέργειας, πλην του λιγνίτη (ηλιακή, βιοκαύσιμα, φυσικό αέριο κλπ.). Απαιτείται αξιοποίηση των ευκαιριών που προκύπτουν από τον κλάδο της ηλεκτροπαραγωγής για τη δημιουργία παράλληλων-συμπληρωματικών δραστηριοτήτων, με έμφαση στον εκσυγχρονισμό, την τεχνογνωσία και την καινοτομία.
- Βαρύτητα πρέπει να δοθεί στην ολοκληρωμένη διαχείριση και παραγωγή αγροτικών προϊόντων της περιοχής (π.χ. μήλα) με προσανατολισμό σε διαδικασίες αναγνώρισης και πιστοποίησης (ΠΟΠ/ΠΓΕ), καθώς και στη σύνδεση της μεταποίησης με την αγροτική παραγωγή. Είναι επιθυμητή, επίσης, η καλλιέργεια ενεργειακών φυτών (ηλίανθος, αγριοαγκινάρα κλπ.) για παραγωγή βιομάζας και καύση (σε μίγμα με τον λιγνίτη) στις εγκαταστάσεις των ΑΗΣ, συμβάλλοντας έτσι στην επιδιωκόμενη ενεργειακή ισχυροποίηση του Δήμου.
- Είναι αναγκαία η ανάδειξη της βιομηχανικής ιστορίας του Δήμου (ΔΕΗ, ορυχεία, ΑΕΒΑΛ), μέσω δράσεων επανάχρησης βιομηχανικών μονάδων που έχουν τεθεί ή τίθενται εκτός λειτουργίας και μέσω της αξιοποίησής τους προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού. Είναι επιθυμητή η περαιτέρω τουριστική ανάδειξη και προβολή του οικισμού και της ευρύτερης περιοχής της Βλάστης με την ένταξή της σε ευρύτερα τουριστικά δίκτυα γειτονικών Δήμων και συνολικά της Περιφέρειας.
- Κρίνεται απαραίτητη η ισχυροποίηση του ρόλου της Πτολεμαΐδας, ως σημαντικό ενεργειακό κέντρο της Περιφέρειας και της Χώρας με την αξιοποίηση των ευκαιριών που προκύπτουν από τον κλάδο της ηλεκτροπαραγωγής και την ανάπτυξη δεσμών συνεργασίας υποστηρικτικών-δορυφορικών επιχειρήσεων προς τη ΔΕΗ.
- Απαιτείται η ενίσχυση της Πτολεμαΐδας από την άποψη υποδομών και άλλων επεμβάσεων, ώστε να αποτελέσει διοικητικό, παραγωγικό και εμπορικό κέντρο υποστήριξης της Αναπτυξιακής Ενότητας Δήμου Εορδαίας. Είναι επιθυμητή η βελτίωση

της δικτύωσης των μικρότερων οικισμών του Δήμου με την Πτολεμαΐδα, για τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες και σε διοικητικές-κοινωνικές υποδομές, την επικοινωνία και τη γνώση.

- Απαιτείται η προώθηση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων που αφενός θα αναδεικνύουν τον υποστηρικτικό και προωθητικό αναπτυξιακό ρόλο της Πτολεμαΐδας και αφετέρου θα διασφαλίζουν την απαιτούμενη ποιότητα ζωής των κατοίκων και την παραμονή τους στην περιοχή. Ειδικότερη έμφαση πρέπει να δοθεί σε ζητήματα περιβαλλοντικής υποβάθμισης και αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων της ηλεκτροπαραγωγής στην πόλη και την ευρύτερη περιοχή της Πτολεμαΐδας, με στόχο τη διαμόρφωση συνθηκών υγιεινής πόλης, καθώς και στη συνολική βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και της εικόνας της πόλης, μέσω δράσεων ολοκληρωμένου αστικού σχεδιασμού.
- Κρίνεται αναγκαία η ολοκλήρωση, ενεργοποίηση και αξιοποίηση του ΒΙΟ.ΠΑ Πτολεμαΐδας, για την ενίσχυση της παραγωγικής βάσης της πόλης και των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και επενδύσεων. Η ανάληψη σχετικών πρωτοβουλιών από την πλευρά του Δήμου Εορδαίας, σε συνεργασία με τους επιχειρηματικούς φορείς της περιοχής μπορεί να συμβάλλει στην αξιοποίηση αυτών των υποδομών, με πρωταρχικό σκοπό την τόνωση της επιχειρηματικότητας και την αύξηση των θέσεων εργασίας. Στην Πτολεμαΐδα είναι δυνατή η δημιουργία Επιχειρηματικού Πάρκου, εφόσον αιτιολογείται η βιωσιμότητά του, με προτεραιότητα σε δραστηριότητες που ενισχύουν την ανάπτυξη τεχνογνωσίας και τοπικής εξειδίκευσης, καθώς και σε περιοχές εγκαταλελειμμένης αστικής γης ή εγκαταλελειμμένων βιομηχανικών εγκαταστάσεων.
- Κρίνεται απαραίτητη η αναβάθμιση του Γενικού Νοσοκομείου της Πτολεμαΐδας σε Περιφερειακό Νοσοκομείο, στα πλαίσια της συλλειτουργίας του με το Νοσοκομείο της Κοζάνης, με σκοπό την εξασφάλιση της αυτονομίας της Περιφέρειας ως προς την τριτοβάθμια περίθαλψη. Κρίνεται χρήσιμη: Η λειτουργία Κέντρου Ψυχικής Υγείας για παιδιά, εφήβους και ενήλικες στην Πτολεμαΐδα, με επίπεδο εξυπηρέτησης την Αναπτυξιακή Ενότητα Δήμου Εορδαίας. Η εξασφάλιση μονάδας ανοιχτής φροντίδας και δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με ειδικές ανάγκες στην Πτολεμαΐδα, με επίπεδο εξυπηρέτησης την Αναπτυξιακή Ενότητα Δήμου Εορδαίας.
- Η προβολή και ανάδειξη των παλαιοντολογικών, κυρίως, ευρημάτων του Παλαιοντολογικού Ιστορικού Μουσείου της Πτολεμαΐδας πρέπει να επιδιωχθεί στο πλαίσιο της ένταξης της περιοχής σε ευρύτερα πολιτιστικά-τουριστικά δίκτυα. Είναι αναγκαία η βελτίωση των μεταφορικών συνδέσεων του Δήμου, με προτεραιότητα στη σύνδεση της Πτολεμαΐδας με: α) την Καστοριά, μέσω της σήραγγας Κλεισούρας και β) τη Βλάστη που αποτελεί το σημαντικότερο τουριστικό προορισμό του Δήμου και τους λοιπούς ορεινούς οικισμούς του Δήμου.
- Κρίνεται απαραίτητη η ολοκλήρωση των αναγκαίων τεχνικών υποδομών σε όλους τους οικισμούς του Δήμου. Ειδικότερα για τους μικρούς οικισμούς κάτω των 2.000 κατοίκων απαιτείται η εκπόνηση σχεδίου εναλλακτικών επιλογών ανάπτυξης υποδομών διαχείρισης αστικών λυμάτων στα πλαίσια συνολικού περιφερειακού σχεδιασμού.

- Απαιτείται η συνέχιση της τηλεθέρμανσης σε περιοχές όπου εφαρμόζεται και η επέκτασή της σε οικισμούς και παραγωγικές μονάδες όπου αυτό είναι δυνατόν.
- Απαιτείται η προστασία και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου στις περιοχές που δεν γίνεται εξόρυξη (Βέρμιο, Βλάστη), καθώς και η αποκατάσταση με δημιουργία νέας βιομάζας στα εξοφλημένα πεδία λιγνίτη και με στόχο την περιβαλλοντική εξυγίανση της περιοχής και την βελτίωση των συνθηκών υγιεινής.
- Προτείνεται η υπαγωγή σε καθεστώς ειδικής προστασίας του αξιόλογου οικισμού της Βλάστης και η προώθηση δράσεων ανάδειξης του παραδοσιακού χαρακτήρα της.
- Είναι αναγκαία η προστασία των πολιτιστικών πόρων του Δήμου και εν γένει η ανάδειξη και αξιοποίησή τους, καθώς και η σύνδεσή τους, με βασικό κόμβο τον οικισμό της Βλάστης, με αντίστοιχα δίκτυα γειτονικών Δήμων.
- Απαιτείται η ολοκλήρωση του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού στο σύνολο του Δήμου.

Η Πτολεμαΐδα λειτουργεί ως κέντρο της ευρύτερης περιβάλλουσας υπαίθρου με εμβέλεια την ευρύτερη περιοχή Εορδαίας. Η Πτολεμαΐδα εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό κέντρο στον τομέα της ενέργειας, αλλά και πόλο ανάπτυξης περιφερειακής εμβέλειας, καθώς ο ρόλος της είναι στενά συνδεδεμένος με τις εξορυκτικές και ηλεκτροπαραγωγικές δραστηριότητες της ΔΕΗ..

Επίσης η Πτολεμαΐδα βρίσκεται πάνω στους προτεινόμενους από το υπό εκπόνηση ΠΠΧΣΑΑ της ΠΔΜ, βασικούς άξονες ανάπτυξης –τμήματα αξόνων εθνικής εμβέλειας:

- Βόρειος Άξονας –Τμήμα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Αναπτύσσεται κατά μήκος της Εγνατίας Οδού και περιλαμβάνει σημαντικούς σε εθνικό επίπεδο πόλους ανάπτυξης (Κοζάνη, Καστοριά), σημαντικούς περιφερειακούς πόλους ανάπτυξης(Πτολεμαΐδα, Φλώρινα, Γρεβενά, Σιάτιστα, Άργος Ορεστικό) καθώς και τις διεθνείς πύλες της Χώρας προς τα Βαλκάνια (Κρυσταλλοπηγή, Νίκη).
- Άξονας κεντρικής ενδοχώρας -Τμήμα Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Αναπτύσσεται κατά μήκος της Ε65 και του οδικού άξονα Λάρισα-Κοζάνη-Φλώρινα-Νίκη και περιλαμβάνει τον εθνικό πόλο ανάπτυξης της Κοζάνης, σημαντικούς περιφερειακούς πόλους ανάπτυξης (Πτολεμαΐδα, Φλώρινα) καθώς και τη διεθνή πύλη της Χώρας προς την ΠΓΔΜ(Νίκη)

Από το Β1 Στάδιο της υπό εκπόνηση *Αξιολόγησης, Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας* εντοπίζονται οι εξής ενότητες – ζώνες στις οποίες βρίσκεται η Πτολεμαΐδα.

Ειδική Χωρική Ενότητα ζώνης εξόρυξης λιγνίτη Εορδαίας. Η χωρική ενότητα εντοπίζεται στον άξονα Κοζάνης -Πτολεμαΐδας –Αμυνταίου και περιλαμβάνει την ζώνη εξόρυξης λιγνίτη και λειτουργίας των ΑΗΣ. Πρόκειται για μια περιοχή σημαντικά υποβαθμισμένη, καθώς η εξόρυξη του λιγνίτη και η λειτουργία των ΑΗΣ έχουν εκτεταμένες επιπτώσεις τόσο στα φυσικά και ανθρωπογενή της αποθέματα, όσο και στο τοπίο, που αντιμετωπίζει διαρκές πρόβλημα ατμοσφαιρικής ρύπανσης

Αναπτυξιακή Ενότητα Δήμου Εορδαίας η οποία συμπίπτει με τον Δήμο Εορδαίας και αναλύθηκε ανωτέρω.

Οι ζώνες βιομηχανίας-βιοτεχνίας και αποθήκευσης-χονδρεμπορίου αναπτύσσονται στην περιοχή των ΑΗΣ της ΔΕΗ, σε όλες τις θεσμοθετημένες ή υπό θεσμοθέτηση ΒΕΠΕ, καθώς και στις ζώνες αστικών λειτουργιών των αστικών και των δυναμικών ημιαστικών κέντρων της Περιφέρειας (Κοζάνη, Καστοριά-Άργος Ορεστικό, Φλώρινα, Πτολεμαΐδα, Γρεβενά, Σιάτιστα).

Οι ζώνες αστικών δραστηριοτήτων καθορίζονται σε περιοχές γύρω από τα αστικά και τα δυναμικά ημιαστικά κέντρα της Περιφέρειας (Κοζάνη, Καστοριά-Άργος Ορεστικό, Φλώρινα, Πτολεμαΐδα, Γρεβενά, Σιάτιστα).

Οι Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων (ΠΟΑΠΔ), όπου ανήκει το ΒΙΟ.ΠΑ στην Πτολεμαΐδα

Η Ζώνη εξόρυξης λιγνίτη Εορδαίας (ΠΕΧΠ). Εντοπίζεται χωρικά στον άξονα Κοζάνης - Πτολεμαΐδας –Αμυνταίου και περιλαμβάνει την ζώνη εξόρυξης λιγνίτη και λειτουργίας των ΑΗΣ, ενώ σχετίζεται με εκτεταμένες επιπτώσεις στο τοπίο και στα φυσικά-ανθρωπογενή αποθέματα αυτής της περιοχής, όπως η μετεγκατάσταση οικισμών, για τους οποίους οι κατευθύνσεις είναι η σύνταξη ενιαίου σχεδίου και ολοκλήρωση των υποδομών.

Οι περιοχές Σχεδίων Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) σύμφωνα με το άρθρο 12 του Ν. 2742/1999, κατά προτεραιότητα, σε τμήματα των πόλεων Κοζάνης, Πτολεμαΐδας, Φλώρινας, Καστοριάς και Γρεβενών με σκοπό τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος, τη διασφάλιση της απαιτούμενης ποιότητας ζωής των κατοίκων τους και την παραμονή τους στην περιοχή.

3.2.2. Προβλέψεις Τοπικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού

Όσο αφορά τις θεσμοθετημένες χρήσεις γης, πρέπει να αναφερθεί πως ο Καλλικρατικός Δήμος Εορδαίας δεν διαθέτει Γενικό Πολεοδομικό Πλαίσιο το οποίο να αναφέρεται σε όλη του την έκταση. Το υφιστάμενο Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο περιλαμβάνεται στο ΦΕΚ 644Δ/1987 και συγκεκριμένα στην απόφαση υπ. Αριθ. 33730/1691 με τίτλο «Έγκριση Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Δήμου Πτολεμαΐδας και την τροποποίηση αυτού σύμφωνα με το ΦΕΚ 870Δ/1991.

Άλλες ρυθμίσεις για την πολεοδομική ανάπτυξη της περιοχής είναι:

- Π.Δ. από 12.09.1988 «Έγκριση Πολεοδομικής Μελέτης του Δήμου Πτολεμαΐδας» ΦΕΚ 897Δ'/1988
- Απόφαση Γ.Γ Περιφέρειας με αρ. 113346/3929 «Έγκριση Πολεοδομικής Μελέτης Βιοτεχνικού Πάρκου του Δήμου Πτολεμαΐδας στον χώρο της πρώην ΑΕΒΑΛ και καθορισμός όρων και περιορισμών δόμησης αυτού»

Για την πόλη της Πτολεμαΐδας έχουν οριστεί τα παρακάτω ρυμοτομικά σχέδια και όροι δόμησης:

- Ρυμοτομικό Σχέδιο
 - Β.Δ. 20.4.1951 (ΦΕΚ 120Α/1951)
 - Β.Δ. 20.9.1955 (ΦΕΚ 264Α/1955)
 - Π.Δ. της 21.10.1977 (ΦΕΚ 466Δ'/22-11-1977)
 - Π.Δ. της 30.03.1983 (ΦΕΚ 246Δ'/20-6-1983) (Εργατικές Κατοικίες)

- Τοπικό Ρυμοτομικό Σχέδιο
 - Π.Δ. της 08.02.1982 (159Δ'/12-3/1982)
 - Π.Δ. της 14.04.198 (243Δ'/28-05-1982)
 - Υπουργική Απόφαση 83824/3547 της 08-12-1986 (Φ.Ε.Κ. 1348Δ'/31-12-1986)
 - Π.Δ. της 30.09.2014 (329ΑΑΠ/22-10-2014)
 - Υπουργική Απόφαση 17704/775 της 26-03-1981 (Φ.Ε.Κ.276Δ'/22-05-1981)
[Τροποποιήσεις]
 - Π.Δ. της 22-12-1981 (Φ.Ε.Κ. 74Δ'/03-02-1982) [Τροποποιήσεις]
 - Π.Δ. της 07-03-1983 (Φ.Ε.Κ. 147Δ'/12-5-1983) [Τροποποιήσεις]
 - Π.Δ. της 21-02-1984 (Φ.Ε.Κ.236Δ'/27-03-1984) [Τροποποιήσεις]
 - Π.Δ. της 16-03-1984 (Φ.Ε.Κ.307Δ'/18-05-1984) [Τροποποιήσεις]
 - Π.Δ. της 05.07.1984 (Φ.Ε.Κ. 451Δ'/16-08-1984) [Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 1939/30-04-1986 (Φ.Ε.Κ.810Δ'/12-09-1986)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 4169/06-10-1986 (Φ.Ε.Κ. 1225Δ'/31-12-1986)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 4229/06-10-1986 (Φ.Ε.Κ.1236Δ'/31-12-1986)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 718/18-05-1988 (Φ.Ε.Κ. 421Δ'/16-06-1988)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 2827/20-07-1998 (Φ.Ε.Κ.649Δ'/09-09-1988)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 3781/03-11-1988 (Φ.Ε.Κ. 841Δ'/24-11-1988)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 3712/16-11-1988 (Φ.Ε.Κ.874Δ'/06-12-1988)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 652/08-03-1989 (Φ.Ε.Κ.221Δ'/21-04-1989)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 3293/31-07-1992 (Φ.Ε.Κ.892Δ'/28-08-1992)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 1267/08-04-1992 (Φ.Ε.Κ. 446Δ'/12-5-1992)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 7537/20-10-1995 (Φ.Ε.Κ. 962Δ'/13-11-1995)
[Τροποποιήσεις]
 - Απόφαση Νομάρχη 10399/05-02-1996 (Φ.Ε.Κ.182Δ'/23-02-1996)
[Τροποποιήσεις]

- Απόφαση Νομάρχη 7303/11-11-1996 (Φ.Ε.Κ.1350Δ'20-11-1996)
[Τροποποιήσεις]
- Απόφαση Νομάρχη 10317/96/14-01-1997 (Φ.Ε.Κ.91Δ'/11-02/1997)
[Τροποποιήσεις]
- Απόφαση Νομάρχη 1351/31-03-1999 (Φ.Ε.Κ. 300Δ'/30-04-1999)
[Τροποποιήσεις]
- Απόφαση Γ.Γ. Περιφέρειας 690/13-06-2001 (Φ.Ε.Κ.478Δ'/22-06-2001)
[Τροποποιήσεις]
- Απόφαση Νομάρχη 1857/11-05-2006 (Φ.Ε.Κ. 503Δ'/07-06-2006)
[Τροποποιήσεις]
- Απόφαση Νομάρχη 2063/28-04-2009 (Φ.Ε.Κ.228ΑΑΠ/21-05-2009)
[Τροποποιήσεις]
- Απόφαση Νομάρχη 36891/1215/ 15-04-2015 (Φ.Ε.Κ.96ΑΑΠ/28-05-2015)
[Τροποποιήσεις]

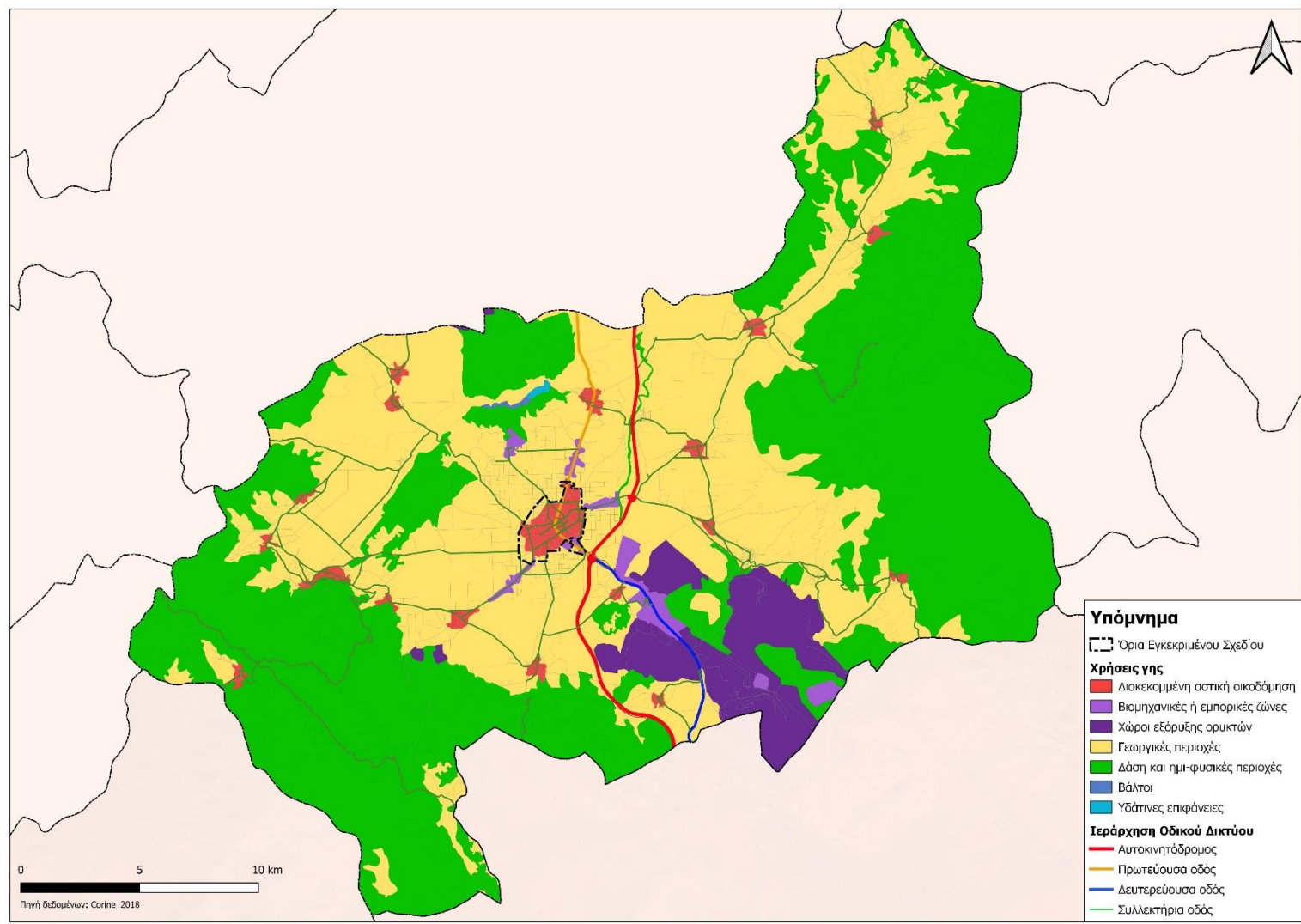
Η κύρια χρήση γης στο σύνολο της Δ.Ε. Πτολεμαΐδας είναι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και οι αγραναπαύσεις (65,1%), ενώ η αμέσως επόμενη χρήση είναι άλλες εκτάσεις (σε ποσοστό, περίπου, 15,3%).

Τα δάση συμμετέχουν στις χρήσεις γης με μικρό ποσοστό (8,3%) λόγω της ύπαρξης εκτεταμένων λιγνιτικών εγκαταστάσεων. Η γεωργική γη καλύπτουν το μεγαλύτερο ποσοστό της έκτασης (60,8%) και ακολουθούν οι θαμνώδεις εκτάσεις (7,8%).

Ένα μικρό μέρος γη καλύπτεται από νερά (0,1%), ενώ οι οικισμοί καλύπτουν έκταση, περίπου, 3,4% του συνόλου. Αυτό το ποσοστό αντιπροσωπεύει την οριοθετημένη έκταση των οικισμών

Σε επίπεδο Τ.Κ., στις περισσότερες από αυτές, η κύρια χρήση γης είναι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και οι αγραναπαύσεις, ενώ σε λίγες Τ.Κ. οι βοσκότοποι καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο μέρος των χρήσεων γης, όπως, στις Τ.Κ. Δροσερού (48,1%), στην Τ.Κ. Εξοχής (65,1%), στην Τ.Κ. Ασβεστόπετρας (47,3%) και στην Τ.Κ. Μαυροπηγής (47,6%). Εξάιρεση αποτελούν οι Τ.Κ. Καρδιάς και Πτελέωνος, στις οποίες το μεγαλύτερο μέρος των χρήσεων γης καταλαμβάνεται από άλλες χρήσεις (88,2% και 65,2% αντίστοιχα).

Χάρτης 9: Κύριες χρήσεις γης στον Δ. Εορδαίας

Πηγή: CORINE, ιδία επεξεργασία

ΒΙΠΕ – ΒΙΟΠΑ

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 22771/1885/11-10-2005 (ΦΕΚ 1464Β'/2005), οριοθετήθηκε και πρόκειται να αναπτυχθεί στον χώρο της πρώην ΑΕΒΑΛ το Βιοτεχνικό Πάκο (ΒΙΟΠΑ) Πτολεμαΐδας σε έκταση 505,03 στρεμμάτων. Ο αρχικός σχεδιασμός προέβλεπε το ΒΙΟΠΑ να περιλαμβάνει δύο επιμέρους ζώνες:

1. Ζώνη χωροθέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων και κοινοχρήστων χώρων (πράσινο, δρόμοι, διοικητικές λειτουργίες, χώροι στάθμευσης κ.λπ.), έκτασης εμβαδού 432,38 στρεμμάτων (ΒΙΟΠΑΠ) και
2. Μουσειακή - εκπαιδευτική ζώνη, έκτασης εμβαδού 72,65 στρεμμάτων.

Εντός του ΒΙΟ.ΠΑ Πτολεμαΐδας έχουν εγκριθεί έργα που έχουν σκοπό να το μετατρέψουν σε ένα ενεργειακό-επιχειρηματικό κόμβο ενώ επίσης πρόκειται να ανεγερθεί ένα Περιφερειακό Επιχειρησιακό Κέντρο Πολιτικής Προστασίας, καθιστώντας την Πτολεμαΐδα πόλος έλξης καινοτόμων ιδεών και επενδύσεων.

3.2.3. Προβλέψεις Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

Το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (Σ.Β.Α.Κ), (εγκρίθηκε με την Υπουργική Απόφαση υπ. Αρ. 165023 ΦΕΚ Β 3514/2023), που εκπονήθηκε για τον Δήμο Εορδαίας έθεσε σαν όραμα το εξής: «Δήμος Εορδαίας: ένας φιλικός Δήμος για όλους τους μετακινούμενους που προωθεί την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική συνοχή». Οι κύριες προτεραιότητες που θέτει για την κινητικότητα αφορούν σε :

- Ενίσχυση των υποδομών πεζής μετακίνησης
- Ενίσχυση υποδομών ποδηλάτων
- Αναβάθμιση συνθηκών οδικής ασφάλειας
- Βελτίωση διαχείρισης της μηχανοκίνητης κυκλοφορίας
- Βελτίωση διαχείρισης της στάθμευσης
- Βελτίωση δημόσιων αστικών συγκοινωνιών
- Οργάνωση και διαχείριση εμπορευματικών μεταφορών

Εν συνεχεία τίθενται οι Άξονες Στρατηγικής του σχεδίου οι οποίοι οργανώνουν τις προτεραιότητες, ενώ κάθε άξονας στρατηγικής αναλύεται σε στρατηγικούς στόχους για την περιοχή μελέτης. Αναλυτικά:

- A. Αναβάθμιση της Ασφάλειας και της προσβασιμότητας των υποδομών ήπιων μορφών μετακίνησης.
 - A.1) Ενίσχυση των ήπιων μορφών μετακίνησης (πεζοί και ποδηλάτες) έναντι του ιδιωτικού αυτοκινήτου.
 - A.2) Βελτίωση της προσβασιμότητας – εξασφάλιση ελκυστικών διαδρομών πεζών.
 - A.3) Προσαρμογή της υποδομής για την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΑμεΑ και των εμποδιζόμενων ομάδων μετακινούμενων.

- Β. Αναβάθμιση των Δημόσιων Συγκοινωνιών στο σύνολο του Δήμου.
- Β.1) Αύξηση του μεριδίου χρήσης ΜΜΜ στον Δήμο Εορδαίας.
 - Β.2) Αναβάθμιση των υπηρεσιών της δημόσιας συγκοινωνίας.
- Γ. Διαχείριση της μηχανοκίνητης κυκλοφορίας και της στάθμευσης.
- Γ.1) Μέτρα περιορισμού χρήσης ΙΧ.
 - Γ.2) Ολοκληρωμένη πολιτική διαχείρισης στάθμευσης.
 - Γ.3) Βελτίωση συνθηκών οδικής ασφάλειας.
 - Γ.4) Διαχείριση των αστικών εμπορευματικών φορτίων.
- Δ. Προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών.
- Δ.1) Προώθηση ηλεκτροκίνησης.
 - Δ.2) Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών προς την βιώσιμη αστική κινητικότητα.
 - Δ.3) Συστηματική και οργανωμένη ενσωμάτωση των μεθόδων συμμετοχικού σχεδιασμού στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

Τέλος οι προτεινόμενες δράσεις και παρεμβάσεις οργανώνονται σε 4 αντίστοιχα Πακέτα Μέτρων:

Πακέτο Μέτρων Α: Βελτίωση των υποδομών και της οδικής ασφάλειας για την μηχανοκίνητη κυκλοφορία

Α1: Αναβάθμιση κόμβων

- Κρίσιμοι Κόμβοι:
 - ο Δημοκρατίας-Διοικητηρίου
 - ο Μικράς Ασίας-Μακεδονομάχων
 - ο Βασιλέως Κωνσταντίνου-Μακεδονομάχων
 - ο Ομήρου-Βασιλίσσης Σοφίας
 - ο Περιοχή Μουσικού Σχολείου
- Δευτερεύοντες Κόμβοι
 - ο Χρηστίδη-Κωνσταντινουπόλεως
 - ο Πτολεμαίων-Κωνσταντινουπόλεως
 - ο Ανανία Νικολαΐδη-Κωνσταντινουπόλεως
 - ο Πτολεμαίων-Ιμιέρας
 - ο Πτολεμαίων-Θράκης
 - ο Λαγοθυριανού-Μακεδονομάχων
- Κόμβοι Εκτός Κέντρου
 - ο Καπετάν Φούφα-Γράμμου
 - ο Μπομπορά-Τρίγλιας-Μικράς Ασίας-Ξενοφώντος
 - ο Περγάμου-Αργυροκάστρου-Δορυλαίου
 - ο Ολυμπιάδος-Περγάμου-Βλάστης
 - ο Περγάμου (Περιοχή Πνευματικού Κέντρου)

- Χαλδείας-Κοραή (Περιοχή Νεκροταφείου)
- Γράμμου-Περγάμου

A2: Διαμόρφωση οδών και περιοχών ήπιας κυκλοφορίας

- Προτείνεται η δημιουργία άξονα ήπιας κυκλοφορίας στην οδό 25^{ης} Μαρτίου, Κεντρική Περιοχή Πτολεμαΐδας
- Αλλαγή κατεύθυνσης/μονοδρόμηση και μετατροπή σε οδό ήπιας κυκλοφορίας
 - Οδός Λαγοθηριανού (από Μακεδονομάχων έως Δημοκρατίας)
 - Οδός Μ. Ασίας (από Δημοκρατίας έως Μακεδονομάχων)
 - Οδός Αμύντα (από Μητρ. Ιωακείμ έως Πτολεμαίων)
 - Οδός Παπανικολή (από Μον. Γουμεράς έως Εξαστέρου)
 - Οδός Κομνηνών (από Τραπεζούντος έως Δημοκρατίας)
 - Οδός Διαδόχου Παύλου (από Παρμενίωνος έως 25ης Μαρτίου)
- Μετατροπή σε οδό ήπιας κυκλοφορίας
 - Οδός Παρμενίωνος (από Μακεδονομάχων έως Δημοκρατίας)
 - Οδός Τραπεζούντος (από Κομνηνών έως Διοικητηρίου)
- Μετατροπή σε οδό ήπιας κυκλοφορίας
 - Οδός Βασ. Κωνσταντίνου (από Δημοκρατίας έως Μακεδονομάχων)
 - Οδός Πόντου (από Δημοκρατίας έως Εθν. Αντίστασης)
 - Οδός Πόντου (από Μακεδονομάχων έως Δημοκρατίας)
 - Οδός Θεολογίδη (από Δημοκρατίας έως Μακεδονομάχων)
 - Οδός Φιλίππου (από Δημοκρατίας έως Μακεδονομάχων)
 - Οδός Χρυσοστόμου Σμύρνης (από Δημοκρατίας έως Μακεδονομάχων)
 - Οδός 28ου Συντάγματος (από Μακεδονομάχων έως Δημοκρατίας)
- Διατήρηση του υφιστάμενου —πρόσφατα αναδιαμορφωμένου— χαρακτήρα της οδού και εφαρμογή σημειακών μέτρων και παρεμβάσεων ήπιας κυκλοφορίας
 - Οδός Βασ. Κωνσταντίνου (από 25ης Μαρτίου έως Δημοκρατίας)
 - Οδός Βασ. Σοφίας (από Βασ. Κωνσταντίνου έως Καπετάν Φούφα)
 - Οδός Πόντου (από Εθν. Αντίστασης έως Νοσοκομείου)
 - Οδός Παρμενίωνος (από Δημοκρατίας έως Θ. Σοφούλη)
 - Οδός Φιλίππου (από Π. Τσαλδάρη έως Δημοκρατίας)
 - Οδός Π. Τσαλδάρη (από 25ης Μαρτίου έως Φιλίππου)
 - Οδός Θ. Σοφούλη (από Παρμενίωνος έως 25ης Μαρτίου)
- Μετατροπή σε πεζόδρομο
 - Οδός Κομνηνών (από Τραπεζούντος έως Διαδόχου Παύλου)
 - Οδός Προκοπίδη (από Φιλίππου έως Παρμενίωνος)
 - Οδός Γαλιάνης (από Κοροξένης έως Μασσούκα)
 - Οδός Πάροδος Γαλιάνης (από Κοροξένης έως Γαλιάνης)
- Αλλαγή κατεύθυνσης/μονοδρόμηση
 - Οδός Κανάρη (από 25ης Μαρτίου έως Π.Π. Γερμανού)

A3: Οργάνωση των εμπορευματικών μεταφορών

A4: Προώθηση της ηλεκτροκίνησης

Πακέτο Μέτρων Β: Αναβάθμιση της μετακίνησης πεζών και ποδηλατιστών**B1: Υποδομές για την ασφαλή και άνετη μετακίνηση πεζών**

- Παρεμβάσεις που θα πραγματοποιηθούν στην 5ετία
 - Πράσινη περιοχή που περικλύεται από τις οδούς Πόντου, Μακεδονομάχων, Διοικητηρίου, Κωνσταντινουπόλεως, Παυλίδη Αδαμοπούλου, Νοσοκομείου
- Παρεμβάσεις που θα πραγματοποιηθούν στην 10ετία
 - Νοσοκομείου προς βορά
 - Αλέξη Μινωτή
 - Ανώνυμη οδός που οδηγεί στο 10ο Δημοτικό
 - Καπετάν Φούφα
 - Γράμμου (από Καπετάν Φούφα έως Μικράς Ασίας)
 - Μικράς Ασίας
 - Βασιλέως Κωνσταντίνου
 - Διοικητηρίου – Ανανία Νικολαΐδη (μέχρι Αργυρουπόλεως)
 - Αργυρουπόλεως
 - Λόρδου Βύρωνος
 - Θράκης
 - Πτολεμαίων
 - Γουμεράς (από 25ης Μαρτίου έως Αδαμοπούλου Παυλίδη)
 - 25ης Μαρτίου
 - Βασιλίσσης Όλγας (από το Ναό μέχρι Διοικητηρίου)
 - Δημοκρατίας έως το 6ο Δημοτικό σχολείο

B2: Υποδομές για ποδήλατα

- Αποκλειστικός διάδρομος / λωρίδα ποδηλάτων επί της 25ης Μαρτίου. Η 25η Μαρτίου πρόκειται να ανακατασκευαστεί ώστε να ικανοποιούνται όλοι οι χρήστες της οδού.
- Στον υπόλοιπο αστικό ιστό της Πτολεμαΐδας προτείνεται μεικτή χρήση της οδού με τοποθέτηση συμβόλων ποδηλάτου και ταχύτητα στα 30 ΧΑΩ όπως προβλέπεται και από το Εθνικό σχέδιο δράσης για την οδική ασφάλεια.
- Σταθμοί κοινόχρηστων ποδηλάτων στα εξής σημεία
 - Πάρκο Μνήμης Λιγνίτη
 - Κλειστό Γυμναστήριο – Δημοτικό κολυμβητήριο
 - Περιοχή Δημαρχείου
 - Περιοχή Πάρκου Πολυκέντρου
 - Γήπεδο 5*5 (οδός Γράμμου)

B3: Σχολικοί δακτύλιοι

- Το πεδίο εφαρμογής του συγκεκριμένου μέτρου είναι κάθε μονάδα πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας, υφιστάμενης και νέας, που βρίσκεται εντός του Δήμου Εορδαίας. Προτεραιότητα δίδεται στις σχολικές μονάδες που βρίσκονται στις περιοχές με την

μεγαλύτερη κίνηση, δηλαδή πέριξ της κεντρικής περιοχής και κυρίως σε πρωτοβάθμιες μονάδες.

Πακέτο Μέτρων Γ: Υποστήριξη των ΜΜΜ

Γ1: Υποστήριξη της δημόσιας συγκοινωνίας

Πακέτο Μέτρων Δ: Διαχείριση της Στάθμευσης

Δ1: Οργανωμένοι χώροι στάθμευσης

- Δημιουργία οργανωμένου χώρου στάθμευσης στη λαϊκή αγορά (300 περίπου θέσεις)
- Μίσθωση και επαναλειτουργία του υπόγειου δημοτικού χώρου στάθμευσης (90 περίπου θέσεις)

Δ2: Ανάπτυξη έξυπνου συστήματος Ελεγχόμενης στάθμευσης

- 270 περίπου θέσεις ελεγχόμενης στάθμευσης
- Στάθμευση κατοίκων στις παρακάτω οδούς
 - Φιλίππου
 - Μικράς Ασίας
 - Παρμενίωνος
 - Χρυσοστόμου Σμύρνης
 - Πόντου
 - Βασιλίσσης Σοφίας
 - Θεμιστοκλή
 - Τσαλδάρη
 - Διαδόχου Παύλου
 - Τραπεζούντος
 - Κομνηνών
 - Λαγοθηριανού
 - Αμύντα
 - Παπανικολή
- Ελεγχόμενη βραχυχρόνια στάθμευση
 - 25ης Μαρτίου
 - Νοσοκομείου
 - Βασιλέως Κωνσταντίνου
- Επιτρεπόμενη χρονική διάρκεια: έως 2 ώρες
- Ισχύς μέτρου: 09:00-14:00 και 18:00-21:00 από Δευτέρα-Παρασκευή, 09.00 -15.00 το Σάββατο
- Χρέωση: χωρίς χρέωση

Δ3: Οργάνωση ειδικών θέσεων στάθμευσης

- Οι παρεμβάσεις που αφορούν θέσεις ΑμεΑ αφορούν το σύνολο της πόλης με έμφαση στην κεντρική περιοχή.
- Οι παρεμβάσεις που αφορούν μηχανοκίνητα δίκυκλα αφορούν κυρίως την περιοχή του κέντρου

- Οι παρεμβάσεις που αφορούν ποδήλατα αφορούν σημαντικούς πόλους έλξης και γένεσης μετακινήσεων π.χ. σχολεία, χώροι αθλητισμού, κέντρο, πάρκα, δημαρχείο, χώροι πολιτισμού / πνευματικά κέντρα κ.α

Δ4: Σήμανση

Πακέτο Μέτρων Ε: Δράσεις αλλαγής συμπεριφοράς και ενημέρωσης κατοίκων και επισκεπτών.

E1: Προώθηση βιώσιμης κινητικότητας και δράσεις ευαισθητοποίησης

E2. Οργανωμένη πληροφόρηση κατοίκων και επισκεπτών.

Ειδικότερο ενδιαφέρον για την διαμόρφωση της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα παρουσιάζει η αξιολόγηση και επιλογή του επικρατέστερου Σεναρίου του ΣΒΑΚ το οποίο αφορά τον ανθρωποκεντρικό σχεδιασμό και την ήπια κυκλοφορία καθώς αυτό που χρειάζεται η πόλη της Πτολεμαΐδας είναι η αποσυμφόρηση από τα ΙΧ, ειδικά στο κέντρο του αστικού ιστού.

Αντίστοιχα, στο πακέτο μέτρων για τους Άξονες Στρατηγικής Α και Γ του ΣΒΑΚ αναφέρεται η μετατροπή ορισμένων οδών, ειδικά στο κέντρο της πόλης, σε οδούς ήπιας κυκλοφορίας όπου θα κάνει την μετακίνηση των μηχανοκίνητων οχημάτων και των πεζών πιο ασφαλή. Επίσης προτείνεται η μονοδρόμηση αλλά και πεζοδρόμηση ορισμένων οδών σε συνδυασμό με την μετατροπή τους σε οδούς ήπιας κυκλοφορίας.

Ακόμη, για τους άξονες στρατηγικής Α, Γ και Δ, προτείνεται στα πακέτα μέτρων να δημιουργηθούν υποδομές για το ποδήλατο, δημιουργώντας έτσι έδαφος για καθαρές αστικές μεταφορές. Τα προτεινόμενα έργα είναι η δημιουργία ενός δικτύου ποδηλατοδρόμων που θα εκτείνεται στην οδό 25^{ης} Μαρτίου αλλά και στον υπόλοιπο αστικό ιστό, με μικτή χρήση του δρόμου με τοποθέτηση σήμανσης αλλά και περιορισμό της ταχύτητας των αυτοκινήτων σε 30 χλμ./ω. Επίσης προτείνεται η δημιουργία σταθμών κοινόχρηστων ποδηλάτων σε διάφορα σημεία ενδιαφέροντος σε όλη την έκταση του αστικού ιστού, όπως την περιοχή του Δημαρχείου, το κλειστό γυμναστήριο – κολυμβητήριο και το γήπεδο 5x5 επί τη οδού Γράμμου.

Το συνολικό κόστος των προβλεπόμενων παρεμβάσεων του εγκεκριμένου ΣΒΑΚ του Δήμου Εορδαίας ανέρχεται σε 11.627.600€.

3.2.4. Προβλέψεις Σχεδίου Κυκλικής Οικονομίας

Το Σχέδιο Δράσης Κυκλικής Οικονομίας του Δήμου Εορδαίας, εκπονήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2021. Στόχος του Σχεδίου Δράσης είναι η χαρτογράφηση αειφόρων και βιώσιμων παρεμβάσεων για την προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας και η σύνθεση κυκλικών εφαρμογών, οι οποίες θα επιφέρουν οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη.

Οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις αναμένεται να συνεισφέρουν:

- Στη μείωση των καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (Ε.Α.Θ.)
- Στην επίτευξη περιβαλλοντικών στόχων
- Στη διατήρηση και αύξηση της απασχόλησης και της προστιθέμενης αξίας σε τοπικό επίπεδο

- Στην ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας όσο και στην προώθηση της καινοτομίας.

Το Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία του Δήμου θα αποτελέσει τη βάση για την επιλογή και χρηματοδότηση των πλέον ώριμων παρεμβάσεων για την προώθηση της Κυκλικής Οικονομίας. Οι παρεμβάσεις που θα προταθούν θα είναι επιλέξιμες προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Μέτρου 2 «Πilotικές Παρεμβάσεις για δράσεις προτεραιότητας και για την ωρίμανση δράσεων με βάση τις κατευθύνσεις των Σχεδίων Δράσης για την προώθηση της κυκλικής οικονομίας». Το Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία του Δήμου με την περιγραφή και τον προγραμματισμό των προτεινόμενων έργων θα διευκολύνει τη χρηματοδότηση τους και από άλλα χρηματοδοτικά μέσα.

Πιο συγκεκριμένα, οι δράσεις που προτείνει το Σχέδιο Δράσης είναι οι εξής:

- **Ίδρυση Κέντρου Κυκλικής Καινοτομίας**

- Σκοπός είναι η δημιουργία μιας δομής που θα παρέχει υπηρεσίες διευκόλυνσης της μετάβασης της περιοχής προς ένα μοντέλο Κυκλικής Οικονομίας. Θα παρέχει δηλαδή, συμβουλευτικές υπηρεσίες σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να υιοθετήσουν ένα κυκλικό μοντέλο λειτουργίας. Στόχος είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και η διεύρυνση της μέχρι τώρα μονόπλευρης τοπικής οικονομίας. Θα κατέχει και τράπεζα δεδομένων για το σύνολο των επιχειρήσεων του Δήμου, όπου έτσι θα είναι δυνατός ο υπολογισμός του βαθμού κυκλικότητας των επιχειρήσεων.
- Για την υλοποίηση του έργου θα χρειαστεί:
 - ◆ Μια (1) κτιριακή δομή ως έδρα του Κέντρου (προτείνεται να εγκατασταθεί στο Βιοτεχνικό Πάρκο- πρώην ΑΕΒΑΛ).
 - ◆ Ειδικότητες προσωπικού: οικονομολόγοι, προγραμματιστές, σύμβουλοι επιχειρήσεων, κοινωνιολόγοι, μηχανικοί, γραμματειακή υποστήριξη, καθαριστές.
 - ◆ Εξοπλισμός γραφείων, Η/Υ, εξοπλισμός παρουσιάσεων (προτζέκτορες, διαδραστικοί πίνακες).
 - ◆ Εργαλεία: Πλατφόρμα ψηφιοποίησης εισροών και εκροών για τη δημιουργία data bank.

- **Εγκατάσταση Αποκεντρωμένου Συστήματος Κομποστοποίησης.**

- Επρόκειτο για αυτοματοποιημένα συστήματα κομποστοποίησης όπου θα βελτιώσουν τις παραγωγικές διαδικασίες του πρωτογενή τομέα και θα μειώσουν τα κόστη διαχείρισης απορριμμάτων του Δήμου.

- **Ενεργειακό Κέντρο Πτολεμαΐδας**

Με την απόκτηση του πρώην εργοστασίου παραγωγής λιπασμάτων ΑΕΒΑΛ από τον Δήμο Εορδαίας, προτείνεται η αξιοποίηση του υλοποιώντας δράσεις που ενισχύουν την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία της περιοχής. Οι εγκαταστάσεις αυτές απέχουν μόλις δύο (2) χιλιόμετρα από την πόλη της Πτολεμαΐδας και έχουν έκταση 1707 στρεμμάτων, όπου τα 506 στρέμματα καταλαμβάνονται από το Βιοτεχνικό Πάρκο.

Η έκταση του ΒΙΟ.ΠΑ χωρίζεται ως εξής:

- Ζώνη χωροθέτησης παραγωγικών δραστηριοτήτων και κοινόχρηστων χώρων (διοικητικές λειτουργίες, χώροι στάθμευσης, πράσινο, δρόμοι κλπ) έκτασης 432.38 στρέμματα.
- Ζώνη μουσειακή- εκπαιδευτική εμβαδού 72.65 στρεμμάτων

Προτείνεται ως πιλοτικό πρόγραμμα η εγκατάσταση του Ενεργειακού Κέντρου Πτολεμαΐδας, μίας δομής ανάλογης με αυτή που είχε προταθεί για το 4ο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης εναρμονισμένη με τις κατευθύνσεις Στρατηγικής Δυτικής Μακεδονίας (ΕΣΠΑ 2007-2013), δίνοντας περισσότερη έμφαση για αρχή σε θέματα Ενέργειας. Ειδικότερα, οι παρεχόμενες υπηρεσίες, τουλάχιστον για το πρώιμο στάδιο της πιλοτικής φάσης του έργου προτείνεται να διαρθρώνονται στους ακόλουθους τομείς:

- Εκθεσιακό Κέντρο Ενεργειακών Τεχνολογιών
- Επιχειρηματικό Κέντρο
- Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης

Απαιτούμενοι πόροι και υποδομές για την υλοποίηση του Έργου:

- Μία (1) κτιριακή δομή ως έδρα του Κέντρου, επαρκούς εμβαδού για την μελλοντική εγκατάσταση εταιριών του χώρου.
- Εξοπλισμός γραφείων, Η/Υ, εξοπλισμός παρουσιάσεων (προτζέκτορες, διαδραστικοί πίνακες)
- Ειδικότητες προσωπικού: μηχανικοί, προγραμματιστές, οικονομολόγοι, σύμβουλοι επιχειρήσεων, γραμματειακή υποστήριξη, καθαριστές

• **Πρότυπο Αγρόκτημα Αειφορικής Γεωργίας**

Η έντονη και πολυετής βιομηχανική δραστηριότητα που εντοπίζεται στο Δήμο Εορδαίας, σε συνδυασμό με την κλιματική αλλαγή έχουν επιφέρει σημαντικά προβλήματα στον αγροτικό τομέα. Απαλλοτριώθηκαν μεγάλες εκτάσεις γης, τόσο για εξορύξεις ορυκτών καυσίμων, όσο και για την εγκατάσταση σχετικών υποδομών. Παράλληλα, από πλευράς αγροτικής δραστηριότητας, η ποιότητα των καλλιεργήσιμων εκτάσεων υποβαθμίστηκε σταδιακά, λόγω χρήσης χημικών/ αμμωνιακών λιπασμάτων, τα οποία ταυτόχρονα παρουσιάζουν δυσμενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις και κατά το στάδιο παραγωγής τους.

Η δράση αυτή θα λειτουργεί ως ένα κεντρικό σημείο εφαρμογής γεωργικών τεχνικών που θα συμβάλλουν στην ποιοτική ενίσχυση της παραγωγής, στην ελαχιστοποίηση των απαιτούμενων πόρων και στη μετατροπή του παραγωγικού μοντέλου σε μια κυκλική διαδικασία.

Η εγκατάσταση του Πρότυπου Αγροκτήματος θα είναι ένα αγροτεμάχιο 100-150 στρεμμάτων, η έκταση θα διαμερισματοποιηθεί σε μικρότερα τεμάχια, όπου στο κάθε τεμάχιο θα αναπτύσσεται διαφορετικό είδος καλλιέργειας. Στο ίδιο αγροτεμάχιο θα εγκατασταθεί και μια κτιριακή δομή που θα φιλοξενεί τις διοικητικές λειτουργίες του Αγροκτήματος.

3.2.5. Δίκτυα και συνεργασίες

Κατά την περίοδο 2014-2020 ο Δήμος Εορδαίας δεν εμφανίζεται να έχει συμμετοχή σε έργα εδαφικής συνεργασίας της Ε.Ε., σύμφωνα με τα στοιχεία της ευρωπαϊκής βάσης δεδομένων Keer.eu. Φορείς της περιοχής όμως, έχουν σχετική δραστηριότητα και ειδικότερα το ΕΚΕΤΑ με συμμετοχή σε τέσσερα (4) έργα και το Κέντρο Περιβάλλοντος Δυτικής Μακεδονίας με συμμετοχή σε δύο (2). Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται τα σχετικά έργα.

Πίνακας 8: Έργα διακρατικής συνεργασίας στην περιοχή του Δ. Εορδαίας

Δικαιούχος	Έργο	Πρόγραμμα	Θεματική	Προϋπολογισμός εταίρου
ΕΚΕΤΑ-ΙΤΧΗΔ	LESS-WASTE-II	2014 - 2020 Interreg IPA CBC Greece - Albania	Απορρίμματα και ρύπανση	143 392,71
ΕΚΕΤΑ-ΙΤΧΗΔ	WASTE RREACT	2014 - 2020 Interreg IPA CBC Greece - Albania	Απορρίμματα και ρύπανση	101 049,21
ΕΚΕΤΑ-ΙΤΧΗΔ	finMED	2014 - 2020 INTERREG VB Mediterranean	Cluster και οικονομική συνεργασία, Ικανότητες καινοτομίας	309 100,00
ΕΚΕΤΑ-ΙΤΧΗΔ	PROMINENT PLUS	2014 - 2020 INTERREG VB Mediterranean	Cluster και οικονομική συνεργασία,	46 950,00
ΚΕΠΕ	SAVE_WATER	2014 - 2020 Interreg IPA CBC Greece - Albania	Διαχείριση υδάτων	300 000,00
ΚΕΠΕ	TRAP	2014 - 2020 Interreg IPA CBC Greece - Republic of North Macedonia	Ποιότητα αέρα και γης, υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας, ΤΠΕ	-

Πηγή: keer.eu, ιδία επεξεργασία

Τον Φεβρουάριο του 2023 ο Δήμος Εορδαίας υπέγραψε μνημόνιο συνεργασίας με την Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού & Αστικού Περιβάλλοντος, συμμετέχοντας στο «δίκτυο» ελληνικών πόλεων που θα εργαστούν προς την κατεύθυνση της επίτευξης της κλιματικής ουδετερότητας, στο πλαίσιο Ευρωπαϊκής Αποστολής «100 κλιματικά Ουδέτερες και έξυπνες πόλεις έως το 2030 από και προς τους πολίτες». Οι δήμοι που συμμετέχουν στο μνημόνιο συνεργασίας δεσμεύονται:

- να εφαρμόσουν περιβαλλοντικές και βιώσιμες πολιτικές στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας,
- να ενσωματώσουν τοπικές πολιτικές των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDG's) με σκοπό να γίνουν οι πόλεις πιο ανθρώπινες, χωρίς αποκλεισμούς, ασφαλείς, ανθεκτικές και βιώσιμες,
- να προστατεύσουν τη βιοποικιλότητα,

- να προωθήσουν τις δημόσιες βιώσιμες συμβάσεις και την Κυκλική Οικονομία,
- να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν στην πράξη τη Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα όπως και τη Βιώσιμη Διατροφή και ταυτόχρονα
- να επενδύσουν και να χρηματοδοτήσουν βιώσιμες επενδύσεις.

3.3. Υποδομές

3.3.1. Μεταφορική υποδομή³

Οδικό δίκτυο

Η σημαντικότερη υποδομή οδικών μεταφορών στο Δήμο Εορδαίας είναι η Εγνατία Οδός. Είναι ενταγμένη στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών και αποτελεί το σημαντικότερο σύγχρονο έργο μεταφορικής υποδομής της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και της βόρειας Ελλάδας γενικότερα. Ο Δήμος Εορδαίας διαθέτει άμεση πρόσβαση στους βασικούς οδικούς άξονες της Π.Ε. Κοζάνης. Σύμφωνα Στα ανατολικά του Δήμου διέρχεται ο κάθετος στην Εγνατίας Οδό οδικός άξονας «Κοζάνης- Φλώρινας – Νίκης» και συνδέεται με τον υφιστάμενο δρόμο Φλώρινας – Θεσσαλονίκης.

Πέραν της Εγνατίας Οδού, το λοιπό υφιστάμενο οδικό δίκτυο που διασχίζει την ευρύτερη περιοχή μελέτης περιλαμβάνει τους εξής βασικούς άξονες:

1. Την Ε.Ο.: Ιωάννινα - Νεάπολη - Βέροια - Θεσσαλονίκη
2. Την Ε.Ο.: Λάρισα - Κοζάνη Πτολεμαΐδα - Φλώρινα
3. Τον άξονα: Κοζάνη - Πτολεμαΐδα - Κόμβος Παραβεγορίτιδας - Ξινό Νερό Φλώρινας - Νίκη

Σύμφωνα με την Απόφαση ΔΕΜΕΟ/ε/0/1406/05 (ΦΕΚ 1318Δ'/05-12-2005), ο οδικός άξονας Κοζάνη - Πτολεμαΐδα - Κόμβος Παραβεγορίτιδας - Ξινό Νερό Φλώρινας - Νίκη από τον Α.Κ. Εγνατίας ως το Μεθοριακό σταθμό Νίκης (μήκους 84,94km) χαρακτηρίζεται ως τμήμα του Πρωτεύοντος Εθνικού Οδικού Δικτύου, ενώ το νέο οδικό τμήμα Κοζάνη -Πτολεμαΐδα από τον ΑΚ Εγνατίας έως τον Α.Κ. ΑΕΒΑΛ (μήκους 18,44km) ως αυτοκινητόδρομος.

Σημαντική οδική αρτηρία αποτελεί το τμήμα της παλαιάς Εθνικής Οδού Κοζάνης – Πτολεμαΐδας – Φλώρινας (Ε. Ο. Νο 3) που διέρχεται από το εσωτερικό της Πτολεμαΐδας και του Περδίκκα, συνδέοντας με διακλαδώσεις και άλλους οικισμούς (Πεντάβρυσσος, Προάστιο, Μαυροπηγή, Κόμανος) καθώς και με τις μονάδες της ΔΕΗ.

Το επαρχιακό δίκτυο αποτελείται από τις εξής οδούς:

- Επαρχιακή οδός Νο 36: Πτολεμαΐδα – Άρδασσα – Κρυόβρυση – Αναρράχη - Εμπόριο – Μηλοχώρι - Φούφας – Κλεισούρα. Οδεύει ΝΔ της Πτολεμαΐδας και μέσω του Δήμου Μουρικίου συνδέεται με την Εθνική Οδό Καστοριάς – Αμυνταίου.

³ Η παρούσα ενότητα αντλεί στοιχεία από τα παραδοτέα του ΣΒΑΚ Δήμου Εορδαίας

- Επαρχιακή οδός Νο 38: Πτολεμαΐδα – Διασταύρωση Δροσερού – Γαλάτεια - Ολυμπιάδα – Ανάργυροι. Οδεύει ΒΔ της πόλης με πρόσβαση προς τον Ν. Φλώρινας (Ανάργυροι) καθώς και προς Βαρικό και Καστοριά.
- Επαρχιακή οδός Νο 39: (Πτολεμαΐδα – Ανατολικό – Κομνηνά – Μεσόβουνο -Πύργοι). Οδεύει ΒΑ της Πτολεμαΐδας και μέσω του Δήμου Βερμίου συναντά την Εθνική οδό Φλώρινας – Έδεσσας – Θεσσαλονίκης.

Ακολουθώντας την ιεράρχηση του οδικού δικτύου διακρίνονται οι εξής δημοτικοί δρόμοι:

- Δημοτικός δρόμος σύνδεσης της επαρχιακής οδού Νο 38 με την Εθνική οδό Νο 3 Πτολεμαΐδας – Φλώρινας: Ο δρόμος είναι σε καλή κατάσταση.
- Δημοτικός δρόμος Πτολεμαΐδας – Ασβεστόπετρας: Ο δρόμος είναι ασφαλτοστρωμένος αλλά απαιτούνται βελτιώσεις σε επί μέρους τμήματα
- Δημοτικός δρόμος Περδίκκα – Πεντάβρυσου: Ο δρόμος σε σχετικά καλή κατάσταση.
- Δημοτικός δρόμος Πεντάβρυσος – Ανατολικό: Οι σημαντικότεροι αγροτικοί δρόμοι, συμπεριλαμβανομένων και των τοπικών, είναι οι ακόλουθοι:
- Αγροτικός δρόμος Περδίκκα – Πελαργού: Συνδέει άμεσα γειτονικούς οικισμούς διαφορετικών Δήμων και Νομών και εξυπηρετεί τις ανάγκες πρόσβασης των αγροτών προς τα αγροκτήματα τους.
- Αγροτικός δρόμος Γαλάτειας – Περδίκκα: Πρόκειται για δρόμο σύνδεσης γειτονικών οικισμών που χρησιμοποιείται για πρόσβαση στα αγροκτήματα και στο φράγμα του Περδίκκα.
- Δρόμος Ολυμπιάδας – Χειμαδίτιδας: Συνδέει την περιοχή με τη Λίμνη Χειμαδίτιδα.

Το δίκτυο στο σύνολό του (εθνικό, επαρχιακό, κοινοτικό) αποτελείται από ασφαλτοστρωμένους δρόμους καλής βατότητας. Ανάγκες βελτιώσεων, συντήρησης και διαγράμμισης υπάρχουν αλλά γενικά η κατάσταση είναι ικανοποιητική.

Η κυκλοφοριακή κατάσταση στην πόλη της Πτολεμαΐδας χαρακτηρίζεται προβληματική. Καταγράφονται ελλείψεις σε υπόγειους χώρους στάθμευσης και η προσπάθεια επικεντρώνεται σε υποδομές με στόχο τη βιώσιμη αστική κινητικότητα ως μέρος ενός ολοκληρωμένου προγράμματος βιώσιμης αστικής ανάπτυξης με την αναθεώρηση το υφιστάμενο ΣΒΑΚ, η ιεράρχηση του οδικού δικτύου στην πόλη της Πτολεμαΐδας αναλύεται ως εξής:

Βασικό οδικό δίκτυο

- Αυτοκινητόδρομος Κοζάνη – Πτολεμαΐδα – Νίκη
- ΕΟ3 Κοζάνης – Πτολεμαΐδας (Πρωτεύουσα Οδός)
- 25ης Μαρτίου (Δευτερεύουσα Οδός)

Δευτερέων οδικό δίκτυο

- Πτολεμαΐδας – Αμυνταίου (συνέχεια της 25ης Μαρτίου), 25ης Μαρτίου, Ελευθερίας (μέχρι οικοτροφείου), Οικοτροφείου (από Ελευθερίας και προς ανατολάς), Πτολεμαΐδας – Κομνηνά, Κοζάνης - Πτολεμαΐδας

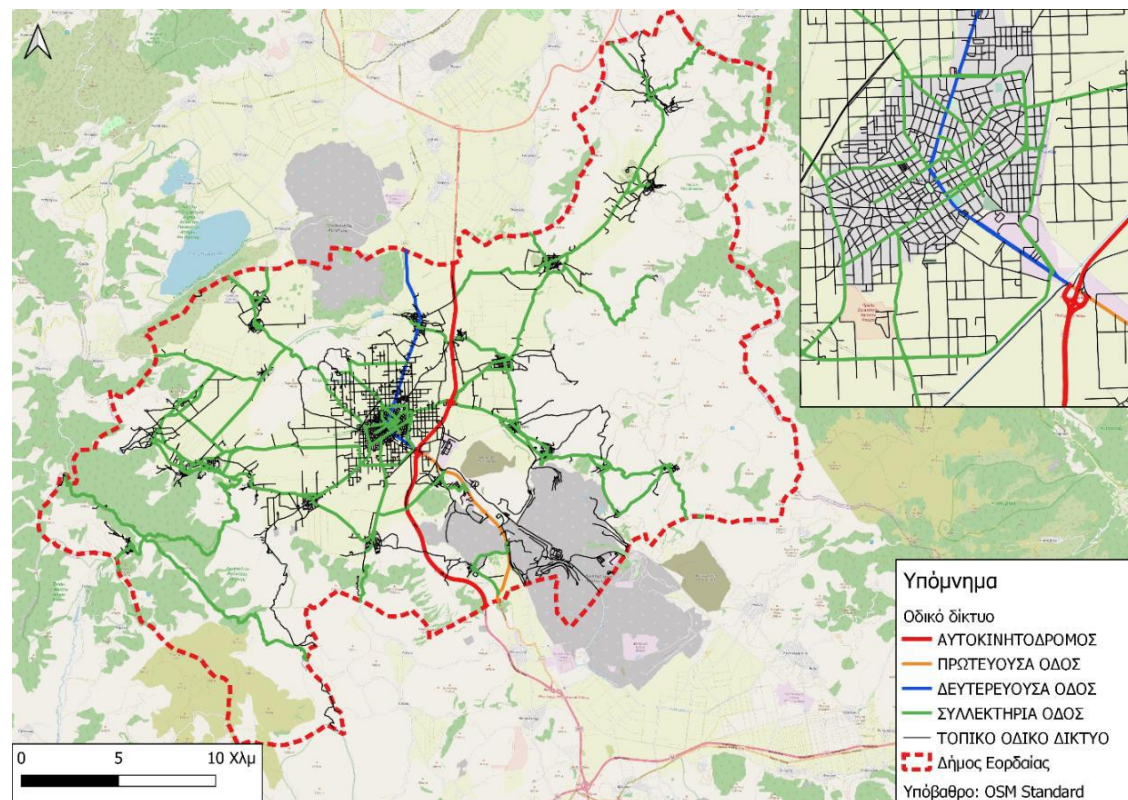
Συλλεκτήριο οδικό δίκτυο

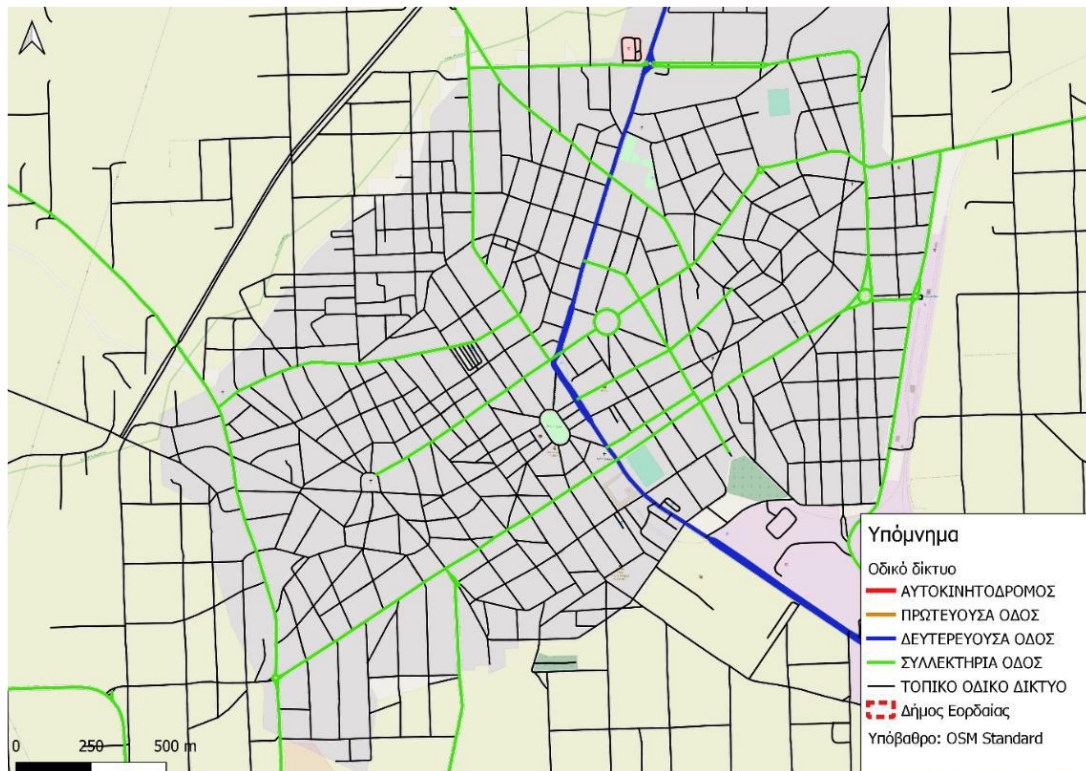
- Γράμμου, Περγάμου, Διοικητηρίου, Ανανία Νικολαΐδη, Γεωργίου Καραϊσκάκη, Νοσοκομείου, Καπετάν Φούφα, Βασιλέως Κωνσταντίνου, Αδαμοπούλου – Παυλίδη, Θράκης, Γουμεράς, Οικοτροφείου (έως Ελευθερίας), Ελευθερίας (από Οικοτροφείου έως Α. Νικολαΐδη), Χρηστίδη, Βενιζέλου.

Τοπικό Οδικό Δίκτυο

- Πληθώρα τοπικών οδών εντός του αστικού ιστού.

Χάρτης 10: Ιεράρχηση οδικού δικτύου

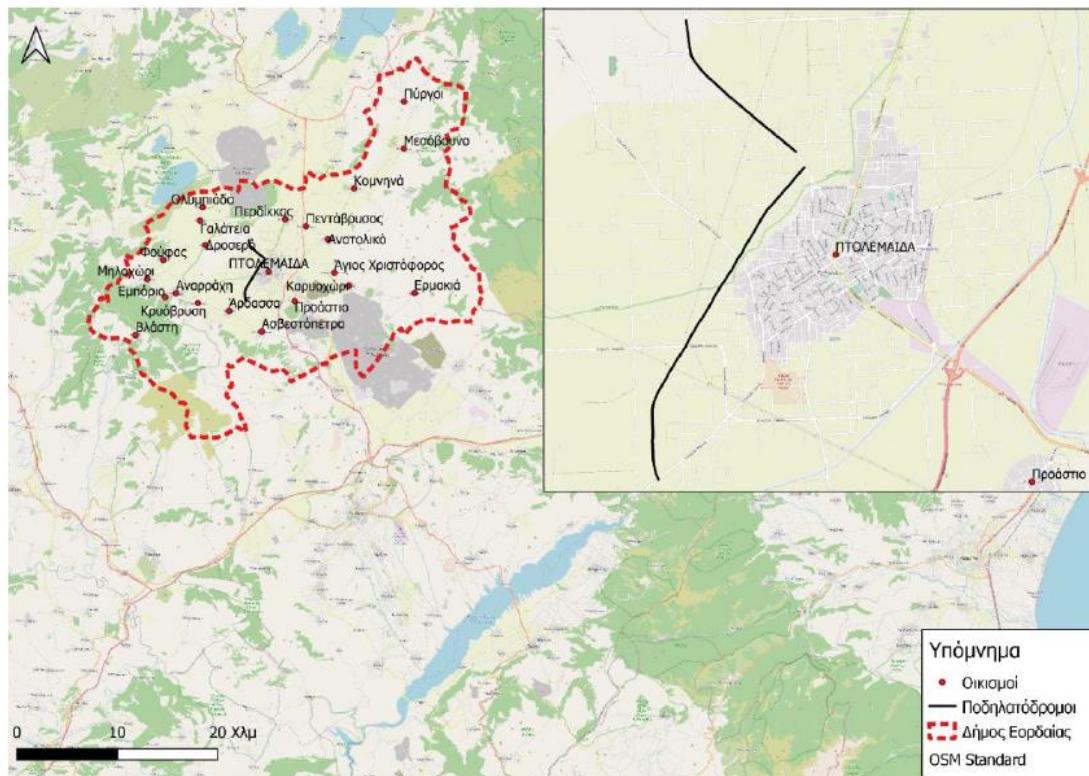

Πηγή: ΣΦΗΟ Δ. Εορδαίας, 2022

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι βρίσκεται υπό εκπόνηση και η Κυκλοφοριακή Μελέτη για τη βελτίωση της κυκλοφορίας και την οργάνωση της στάθμευσης στην Πτολεμαΐδα του Δήμου Εορδαίας, με αντικείμενο τη συλλογή στοιχείων που αφορούν στα κυκλοφοριακά χαρακτηριστικά της περιοχής, αλλά και στη στάθμευση, η επαναξιολόγηση των κυκλοφοριακών ρυθμίσεων και επεμβάσεων στο σύνολο της περιοχής σε καθορισμένους κόμβους και διασταυρώσεις και η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση των συνθηκών κυκλοφορίας και την οργάνωση της στάθμευσης.

Δίκτυο ποδηλατοδρόμων

Στην Πτολεμαΐδα ένας ποδηλατόδρομος βρίσκεται κατά μήκος της επαρχιακής οδού που οδηγεί στο «Μποδοσάκειο» Γενικό Νοσοκομείο Πτολεμαΐδας και κατά μήκος του «καναλιού» καταλήγοντας στην επαρχιακή οδό Πτολεμαΐδας- Άρδασου ενώ υποδομή ποδηλάτου (μονή λωρίδα) υπάρχει και κατά μήκος της οδού 25ης Μαρτίου στη συμβολή με την οδό Διοικητηρίου και νοτιοανατολικά.

Χάρτης 11: Δίκτυο ποδηλατοδρόμων Δ. Εορδαίας

Πηγή: ΣΦΗΟ Δ. Εορδαίας, 2022

Σιδηροδρομικό δίκτυο

Το σιδηροδρομικό δίκτυο στην ευρύτερη περιοχή δεν είναι εκτεταμένο και αφορά σε δευτερευούσης σημασίας κλάδο του εθνικού δικτύου. Το δίκτυο στην Περιφέρεια περιορίζεται στους άξονες Αμύνταιο – Φλώρινα και Αμύνταιο - Κοζάνη.

Η γραμμή Αμύνταιου-Κοζάνης, έχει μήκος 59km και είναι επίγεια. Ξεκινά από το Αμύνταιο και, διερχόμενη από την Πτολεμαΐδα (εργοστάσια ΔΕΗ) καταλήγει στην Κοζάνη. Στον άξονα αυτό η εμπορευματική κίνηση είναι κυρίως λιθάνθρακας, πετρέλαιο, λιγνίτης και φρούτα. Διατίθεται μονή σιδηροδρομική γραμμή, η οποία αποτελεί συνέχεια της γραμμής που συνδέει τη Θεσσαλονίκη με την Έδεσσα. Το πρόγραμμα του ΟΣΕ προβλέπει την κατασκευή της σιδηροδρομικής σύνδεσης Καλαμπάκα –Κοζάνη η οποία θα παρέχει απ' ευθείας σύνδεση της Περιφέρειας με την Θεσσαλία και την υπόλοιπη Νότια Ελλάδα.

Λόγω της επέκτασης των λιγνιτωρυχείων της ΔΕΗ, η γραμμή έχει αποκοπεί στην περιοχή της Ποντοκώμης. Μέχρι το 2010, είχε κυρίως βιομηχανικό χαρακτήρα, χρήστες της δηλαδή ήταν κατά πλειοψηφία εργαζόμενοι στο εργοστάσιο της ΔΕΗ της Πτολεμαΐδας. Κατά τα άλλα, χρησιμοποιείτο για τη μεταφορά εμπορευμάτων στην Πτολεμαΐδα.

Από το καλοκαίρι του 2010 ο ΟΣΕ διέκοψε τη λειτουργία του σιδηροδρομικού δικτύου της Π.Ε. Κοζάνης, στο πλαίσιο της μείωσης των δρομολογίων σε όλες τις γραμμές της Βόρειας Ελλάδας.

3.3.2. Λοιπή τεχνική υποδομή

3.3.2.1. Ενέργεια

Το Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα Δήμου Εορδαίας εγκρίθηκε το 2016, ενώ ο Δήμος συμμετέχει στο Σύμφωνο των Δημάρχων από το 2008. Σύμφωνα με το ΣΔΑΕΚ, οι προτεινόμενες δράσεις για την εξοικονόμηση ενέργειας αλλά και την μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% έως το 2030 (με έτος αναφοράς το 2010) περιλαμβάνουν :

- Ενεργειακή αναβάθμιση του Δημαρχείου
- Ενεργειακή αναβάθμιση λοιπών δημοτικών κτηρίων αλλά και σχολικών δομών
- Έξυπνα συστήματα δημοτικού φωτισμού
- Αποδοτικότερη χρήση των δημοτικών οχημάτων
- Εγκατάσταση κοινόχρηστων ποδηλάτων
- Εκπαίδευση των οδηγών του δημοτικού στόλου (Eco-driving)
- Εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων διαχείρισης απορριμμάτων
- Εκπόνηση ΣΒΑΚ
- Ανάπλαση οδών και δημιουργία υπογείων σταθμών στάθμευσης
- Δενδροφύτευση
- Υιοθέτηση πολιτικής πράσινων προμηθειών
- Δημιουργία ηλεκτρονικής ενημερωτικής πλατφόρμας
- Δράσεις ευαισθητοποίησης πολιτών αλλά και για την προσχολική/σχολική ηλικία
- Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών
- Εγκατάσταση μονάδων βιοαερίου φυσικού αερίου
- Εγκατάσταση μονάδας ΣΗΘΥΑ στο ΑΗΣ Καρδίας
- Επέκταση του δικτύου τηλεθέρμανσης
- Επέκταση του δικτύου τηλεθέρμανσης με το ΑΗΣ Καρδίας
- Σύνδεση του δικτύου τηλεθέρμανσης με τον ΑΗΣ Πτολεμαΐδας
- Εγκατάσταση μονάδων συμπαραγωγής (φυσικό αέριο ή βιοαέριο)
- ΣΗΘΥΑ ΑΗΣ Καρδίας

Μέσω όλων των προτεινόμενων δράσεων, υπολογίζεται πως θα εξοικονομηθεί ενέργεια ίση με 182.772 MWh ενέργειας έως το 2030.

Ηλεκτροκίνηση

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ελληνικού Ινστιτούτου Ηλεκτροκίνητων Οχημάτων - ΕΛ.ΙΝ.Η.Ο. στο Δήμο Εορδαίας υπάρχουν⁴ σε λειτουργία 6 σημεία, με συνολικά 16 θέσεις, φόρτισης ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Όλα βρίσκονται στον εντός/ αρκετά κοντά του οικισμού της Πτολεμαΐδας:

- Σουπερμάρκετ Σκλαβενίτης, 25ης Μαρτίου 6, 4 θέσεις φόρτισης
- Σουπερμάρκετ ΑΒ Βασιλόπουλος, 1ο χλμ. Εθν. Οδού Πτολεμαΐδας - Κοζάνης, 4 θέσεις φόρτισης
- Κατάστημα ηλεκτρονικών ειδών Welcome Stores, 1ο χλμ Π.Ο. Πτολεμαΐδας, 1 θέση φόρτισης
- Πρατήριο καυσίμων Shell 1χλμ Πτολεμαΐδας – Ανατολικού, 2 θέσεις φόρτισης
- Σουπερμάρκετ ΠΤΟΛΕΜΑΪΣ ΕΠΕ, 3ο χλμ Πτολεμαΐδας Φλώρινας, 2 θέσεις φόρτισης
- Ξενοδοχείο Παντελίδης, 3χλμ Επαρ.Οδ. Φιλώτας – Άρνισσα, 2 θέσεις φόρτισης
- Ξενοδοχείο Ioannou Resort, 1 θέση φόρτισης

Το «Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων» του Δήμου Εορδαίας προτείνει συνολικά 55 σημεία φόρτισης Η/Ο με 70 θέσεις. Από αυτά τα σημεία τα 41 βρίσκονται στην Πτολεμαΐδα.

Πίνακας 9: προτεινόμενα σημεία φόρτισης από τη μελέτη ΣΦΗΟ

ID	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΕΙΔΟΣ Η/Ο	ΑΡ. ΦΟΡΤΙΣΤΩΝ	ΑΡ. ΔΙΕΠΑΦΩΝ
1	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΓΡΑΜΜΟΥ-ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ	ΔΙΚΥΚΛΑ	1	1
2	ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ ΠΡΟΣ ΓΡΑΜΜΟΥ	ΙΧ	1	1
3	ΟΔΟΣ ΚΙΔΟΝΙΩΝ	ΙΧ	1	1
4	ΟΔΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝ ΦΟΥΦΑ	ΙΧ	1	1
5	ΟΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΙΧ	1	1
6	ΟΔΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΡΙΟΥ	ΙΧ	1	1
7	ΟΔΟΣ ΕΙΚΟΣΤΗΣ ΟΓΔΩΣ ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ	ΤΟΥΡ. ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	1	1
8	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ	ΙΧ	1	1
9	ΠΙΑΤΣΑ ΤΑΞΙ - ΟΔΟΣ ΔΗΜΗΤΡΑΣ	ΤΑΞΙ	1	1
10	ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - ΟΔΟΣ Α. ΠΡΟΚΟΠΙΔΗ	ΙΧ	1	1
11	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ - ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΓΗΠΕΔΟ	ΔΙΚΥΚΛΑ	1	1
12	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ - ΟΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΔΙΚΥΚΛΑ	1	1
13	ΠΙΑΤΣΑ ΤΑΞΙ - ΠΑΛΙΟ ΠΑΡΚΟ	ΤΑΞΙ	1	1
14	ΟΔΟΣ Α.ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ	ΙΧ	1	2
15	ΠΑΡΚΙΔΑ ΔΙΠΛΑ ΣΕ ΧΩΡΟ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ - ΕΠΙ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΪΩΝ	ΙΧ	1	2
16	ΟΔΟΣ Α.ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ	ΙΧ	1	1

⁴ Στοιχεία 26-7-2023

ID	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΕΙΔΟΣ Η/Ο	ΑΡ. ΦΟΡΤΙΣΤΩΝ	ΑΡ. ΔΙΕΠΑΦΩΝ
17	ΟΔΟΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ - ΑΡΧΗ ΠΑΡΚΙΔΑΣ	ΙΧ	1	1
18	ΟΔΟΣ ΠΟΝΤΟΥ - ΣΕ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΘΕΣΗ ΑΜΕΑ	ΑΜΕΑ	1	1
19	ΟΔΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΦΟΡΤΟΕΚΦΟΡ ΤΩΣΗ	1	1
20	ΟΔΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝ ΦΟΥΦΑ	ΙΧ	1	1
21	ΟΔΟΣ ΠΟΝΤΟΥ	ΙΧ	1	1
22	ΠΙΑΤΣΑ ΤΑΞΙ - ΟΔΟΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΑΥΛΙΔΗ	ΤΑΞΙ	1	1
23	25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 50 - ΘΕΣΗ ΤΡΟΦΟΔΟΣΙΑΣ	ΦΟΡΤΟΕΚΦΟΡ ΤΩΣΗ	1	1
24	ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΚΥΚΛΙΚΟΣ ΚΟΜΒΟΣ ΠΛΗΣΙΟΝ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΑΥΛΙΔΗ	ΙΧ	1	2
25	ΟΔΟΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ	ΙΧ	1	1
26	ΟΔΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΟΔΟ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ ΓΕΡΜΑΝΟΥ	ΙΧ	1	1
27	ΟΔΟΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ-ΠΑΥΛΙΔΗ	ΙΧ	1	1
28	ΟΔΟΣ Α.ΝΙΚΟΛΑΙΔΗ	ΙΧ	1	1
29	ΟΔΟΣ Α.ΝΙΚΟΛΑΙΔΗ ΠΛΗΣΙΟΝ ΚΟΜΒΟΥ	ΙΧ	1	1
30	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΣΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΣΧΟΛΗ	ΙΧ	1	1
31	ΟΔΟΣ ΚΑΡΑΖΑΝΟΥ - ΠΑΡΚΙΔΑ ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΕ ΕΚΚΛΗΣΙΑ	ΙΧ	1	2
32	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ - ΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ	ΔΙΚΥΚΛΑ	1	2
33	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΛΙΓΝΙΤΗΣ	ΤΟΥΡ. ΛΕΩΦΟΡΕΙΑ	1	1
34	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΛΙΓΝΙΤΗΣ	ΙΧ	1	1
35	ΕΙΣΟΔΟΣ - ΕΞΟΔΟΣ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΥ	ΔΙΚΥΚΛΑ	1	2
36	ΠΑΡΑΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΟΔΟΥ ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑΣ- ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ	ΙΧ	1	1
37	ΟΔΟΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΟΣ-ΠΕΝΤΑΒΡΥΣΟΥ	ΙΧ	1	2
38	ΤΟΠΙΚΗ ΟΔΟΣ	ΙΧ	1	2
39	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΑΜΕΑ - ΟΔΟΣ ΜΑΝΟΥΗΛΑΝΤΩΝ	ΑΜΕΑ	1	1
40	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΠΟΔΗΛΑΤΩΝ - ΟΔΟΣ ΜΑΝΟΥΗΛΑΝΤΩΝ	ΔΙΚΥΚΛΑ	1	2
41	ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΙΧ - ΟΔΟΣ ΜΑΝΟΥΗΛΑΝΤΩΝ	ΙΧ	1	1

Πηγή: ΣΦΗΟ Δ. Εορδαίας, 2022

Σε εξέλιξη βρίσκεται ο διαγωνισμός για την προμήθεια ηλεκτρικών οχημάτων και σταθμών φόρτισης για τις ανάγκες του Δήμου Εορδαίας που περιλαμβάνει επτά (7) οχήματα:

- Ηλεκτρικό Λεωφορείο χωρητικότητας τουλάχιστον 13 καθήμενων
- Ηλεκτρικό Απορριμματοφόρο
- Ηλεκτρικό Όχημα Αποκομιδής
- Ηλεκτρικό όχημα πολλαπλών χρήσεων
- Ηλεκτρικό Όχημα μεταφοράς για 5 επιβάτες
- Ηλεκτρικό Όχημα ειδικών χρήσεων τύπου pick-up
- Ηλεκτροκίνητο Όχημα τύπου mini Van

και επτά (7) φορτιστές.

Επιπλέον βρίσκεται σε εξέλιξη ο διαγωνισμός για την προμήθεια αυτοματοποιημένου συστήματος μίσθωσης 45 κοινόχρηστων ηλεκτρικών ποδηλάτων.

Κόμβος Καινοτομίας Υδρογόνου

Το έργο Κόμβος Καινοτομίας Υδρογόνου, με δικαιούχο το ΕΚΕΤΑ, έχει ενταχθεί το Πρόγραμμα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση 2021-2027» με προϋπολογισμό 19.799.974€. Η ημερομηνία έναρξης του έργου είναι η 1/7/2023 και η ολοκλήρωσή του η 30/6/2028. Το έργο έχει χωροθετηθεί σε οικόπεδο έκτασης περίπου 15 στρεμμάτων στην πρώην βιομηχανική περιοχή της ΑΕΒΑΛ (Ο.Τ.19) το οποίο θα παραχωρηθεί στο ΕΚΕΤΑ για χρήση 30 ετών.

Σκοπός της προτεινόμενης Δράσης είναι η ανεξάρτητη έρευνα και η ανάπτυξη επιδεικτικών εφαρμογών των τεχνολογιών H₂ ως προς την παραγωγή, αποθήκευση και αξιοποίησή του στην Ελλάδα και την ευρύτερη περιοχή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, προκειμένου με την αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων (E&A) να συμβάλλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής. Συγκεκριμένα το Πάρκο Τεχνολογιών αποτελείται από Φωτοβολταϊκό πάρκο(Φ/Β), ισχύος ενός (1) MW, δύο ηλεκτρολύτες παραγωγής H₂ συνολικής ισχύος έως 900 kW, για την παραγωγή έως 100 κιλών πράσινου H₂ ημερησίως, για ερευνητικούς σκοπούς, 3)Κελί καυσίμου (HT PEM) ισχύος έως 200 kWe, για ερευνητικούς σκοπούς και την παραγωγή ενέργειας (θερμικής και ηλεκτρικής) για ίδιες ανάγκες, 4) Πρατήριο H₂: Ο Σταθμός Εφοδιασμού Καυσίμου Υδρογόνου, θα εξυπηρετεί αρχικά δύο (2) δημοτικά βαρέα οχήματα-απορριμματοφόρα και δύο μικρότερα οχήματα μεταφοράς προσωπικού και εφοδίων του Κόμβου H₂, για ερευνητικούς σκοπούς με προοπτικές ανάπτυξης εφαρμογών υδρογονοκίνησης, 5) Συστοιχία μπαταριών αποθήκευσης, χωρητικότητας έως 558kWh για την κάλυψη λειτουργίας κατά τις βραδινές ώρες και για ερευνητικούς σκοπούς. 6) Έναν Υποσταθμό MT ισχύος 1260kVA, που θα διαχειρίζεται το παραγόμενο ηλεκτρικό ρεύμα του Φ/Β Πάρκου και θα είναι η σύνδεση με το δίκτυο. 7) Ειδικές εργαστηριακές υποδομές μετρητικών οργάνων (testing facilities) με σκοπό την εξέταση και πιστοποίηση διαφόρων τεχνολογιών παραγωγής και αποθήκευσης πράσινου H₂ 8) Ειδικά κτίρια (isobox) για διοίκηση/αίθουσα συναντήσεων, δωμάτιο ελέγχου (control room) και μεταλλική κατασκευή για το μηχανουργείο δοκιμών/πιστοποιήσεων (testing facilities).

3.3.2.2. Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών

Ο Δήμος Εορδαίας διαθέτει βασικό εξοπλισμό πληροφορικής ώστε 150 από τους υπαλλήλους του να έχουν πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Όσον αφορά στις εφαρμογές, είναι εγκατεστημένη και λειτουργεί η εφαρμογή Genesis της εταιρείας Singular για την υποστήριξη της οικονομικής υπηρεσίας και του πρωτοκόλλου, εφαρμογή HRMS της εταιρείας OTS για τη διαχείριση του ανθρωπίνου δυναμικού καθώς και το πρόγραμμα ΙΡΙΔΑ του Υπουργείου Εσωτερικών για την ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων. Ηλεκτρονική υπογραφή διαθέτουν 38 υπάλληλοι.

Από την διαδικτυακή πύλη του Δήμου παρέχεται στον πολίτη ηλεκτρονική εξυπηρέτηση μόνο Επιπέδου 1.-Πληροφόρηση (Δελτία τύπου ανακοινώσεων, εκδηλώσεων, προκηρύξεις θέσεων εργασίας-διαγωνισμών-προμηθειών-έργων, στοιχεία επικοινωνίας δημοτικών υπηρεσιών) και

Επιπέδου 2. Αλληλεπίδραση (Έντυπα δημοτικών υπηρεσιών, αιτήσεις για ορισμένες και όχι για το σύνολο των υπηρεσιακών μονάδων) όχι όμως Επιπέδου 3- Αμφίδρομη αλληλεπίδραση, Επιπέδου 4-Συναλλαγή και Επιπέδου 5- Προσωποποίηση. Τέλος ο Δήμος έχει επιλεγεί ως δικαιούχος χρηματοδότησης για τη δράση WiFi4EU της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω της οποίας έχει υλοποιήσει δωρεάν δημοτικό δίκτυο Wi-Fi.

Ο Δήμος Εορδαίας έχει επιλέξει ορισμένες λύσεις ψηφιακού μετασχηματισμού για χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2021-2027, όπως:

- Έξυπνο σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης
- Έξυπνοι κάδοι απορριμμάτων
- Οργάνωση Γραφείου Κίνησης και Διαχείριση Δημοτικού στόλου οχημάτων.
- Εγκατάσταση έξυπνων συστημάτων μέτρησης ποιότητας αέρα στην επικράτεια του δήμου
- Σύστημα έξυπνης άρδευσης
- Ανάπτυξη ψηφιακού διδύμου (digital twin) πόλης.

3.3.2.3. Λοιπές υποδομές

Υδρευση

Υπεύθυνη για την ύδρευση στο Δήμο Εορδαίας είναι η Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Εορδαίας, η οποία είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, κοινωφελούς χαρακτήρα, ειδικού σκοπού, που ανήκει στο Δήμο Εορδαίας, ιδρυθείσα βάσει των διατάξεων του Νόμου 1069/23-8-1980 (άρθρο 1 & 1, 2 και 3) και της υπ' αριθμ. 421/23-8-1980 απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Πτολεμαΐδας, η οποία εγκρίθηκε με το υπ' αριθμ. 361/10-4-1981 Προεδρικό διάταγμα (ΦΕΚ 100Α/1981). Η ΔΕΥΑΕ έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια έναντι του πιο πάνω δήμου και σκοπός της είναι η διαχείριση του δικτύου ύδρευσης και αποχέτευσης στο σύνολο της εδαφικής επικράτειας του Δήμου Εορδαίας (ΦΕΚ 103Β/2015).

Η ύδρευση της πόλης και των οικισμών της Δ.Ε. Πτολεμαΐδας εξασφαλίζεται κατά κύριο λόγο από υδρογεωτρήσεις, καθώς και από πηγές που υπάρχουν στην ευρύτερη περιοχή. Για τη Δ.Ε. Πτολεμαΐδας, κάθε Τ.Κ. έχει ξεχωριστή πηγή υδροδότησης, ενώ η Πτολεμαΐδα υδροδοτείται από επτά (7) υδρογεωτρήσεις συνολικής παροχής 200.00 m³/d. Οι γεωτρήσεις αυτές υπερκαλύπτουν τις υδρευτικές ανάγκες της πόλης. Μέσω του παραπάνω δικτύου το νερό από τις υδρογεωτρήσεις οδηγείται σε δύο (2) δεξαμενές με χωρητικότητα 3.500 m³ και 4.000 m³. Μεταξύ δεξαμενών και γεωτρήσεων κατασκευάσθηκαν διυλιστήρια για καθαρισμό του νερού έτσι ώστε να δίνεται στην κατανάλωση με ελεγχόμενες συνθήκες υγιεινής.

Αποχέτευση⁵

Οργανωμένο δίκτυο όμβριων διαθέτει ως επί τω πλείστον η πόλη της Πτολεμαΐδας. Οι αγωγοί όμβριων καταλήγουν σε κεντρικό πλακοσκεπή αγωγό που διασχίζει την πόλη και απολήγει 1,5km νοτίως της πόλης (παραπλεύρως της εθνικής οδού Πτολεμαΐδας-Κοζάνης) σε παραπόταμο του ποταμού «Σουλού». Το δίκτυο της πόλης περιλαμβάνει και τα δίκτυα του οικισμού της Καρδιάς καθώς και των εργατικών κατοικιών. Η πόλη της Πτολεμαΐδας έχει στο σύνολό της πλήρες δίκτυο αποχέτευσης ακαθάρτων. Το αποχετευτικό δίκτυο της Πτολεμαΐδας είναι αρκετά παλιό και κατά καιρούς έχουν γίνει μελέτες επέκτασης και συμπλήρωσής του.

Εντός της Δ.Ε. Πτολεμαΐδας λειτουργεί ΕΕΛ η οποία εξυπηρετεί την πόλη της Πτολεμαΐδας, ενώ υπάρχει πρόβλεψη για την εξυπηρέτηση μελλοντικά και των Τ.Κ. Ασβεστόπετρας, Μαυροπηγής και Προαστίου. Στην μονάδα πραγματοποιείται τριτοβάθμια επεξεργασία και απομάκρυνση φωσφόρου και αζώτου με την εφαρμογή της μεθόδου ενεργού ιλύος. Ο αποδέκτης των επεξεργασμένων υγρών αποβλήτων είναι το ρέμα Σούλου.

Τηλεθέρμανση⁶

Στα πλαίσια της αξιοποίησης του δυναμικού συμπαραγωγής ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας, που υπήρχε λόγω της κατασκευής των Ατμοηλεκτρικών Σταθμών (ΑΗΣ) της Δημόσιας Επιχείρησης Ηλεκτρισμού (ΔΕΗ) στην Πτολεμαΐδα και με δεδομένα την εγγύτητα στην πόλη και το χαμηλό κόστος παραγωγής της θερμικής ενέργειας από τον ΑΗΣ Πτολεμαΐδας, τα κλιματολογικά δεδομένα της περιοχής, την ικανοποιητική δόμηση της πόλης Πτολεμαΐδας, ο Δήμος Πτολεμαΐδας (σήμερα Δήμος Εορδαίας) αποφάσισε και υλοποίησε το πρώτο μεγάλης κλίμακας σύστημα τηλεθέρμανσης (τ/θ) στην Ελλάδα. Το σύστημα της Τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας τέθηκε σε λειτουργία τον Δεκέμβριο του 1993 και από το 1994 την διαχείριση του έχει αναλάβει η Δημοτική Επιχείρηση Τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας - Δήμου Εορδαίας [Δ.Ε.ΤΗ.Π.], η οποία ανήκει στον Δήμο Εορδαίας.

Μετά την οριστική απόσυρση των λιγνιτικών μονάδων της ΔΕΗ, από τις οποίες τροφοδοτούνταν η τ/θ Πτολεμαΐδας (Μονάδα III του ΑΗΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑΣ, Μονάδες I και II του ΑΗΣ ΛΚΔΜ και Μονάδες III και IV του ΑΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ) και για ένα μεταβατικό στάδιο, η παραγωγή της θερμικής ενέργειας βάσης πραγματοποιείται από τους ηλεκτρικούς λέβητες, που είναι εγκατεστημένοι στον χώρο του ΑΗΣ ΚΑΡΔΙΑΣ και για τις ανάγκες αιχμής του θερμικού φορτίου και εφεδρείας, μέσω καύσης πετρελαίου στον λέβητα της Δ.Ε.ΤΗ.Π. Μετά τον Οκτώβριο του 2023 και την ολοκλήρωση των απαραίτητων έργων, η παραγωγή βάσης της θερμικής ενέργειας θα γίνεται μέσω καύσης λιγνίτη στην νέα συμπαραγωγική ατμοηλεκτρική Μονάδα V του ΑΗΣ ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑΣ της ΔΕΗ Α.Ε., θερμικής ισχύος 140 MWth. Σύμφωνα με τις πρόσφατες ανακοινώσεις του προέδρου και διευθύνοντος συμβούλου της ΔΕΗ⁷, θα ξεκινήσει με καύσιμο

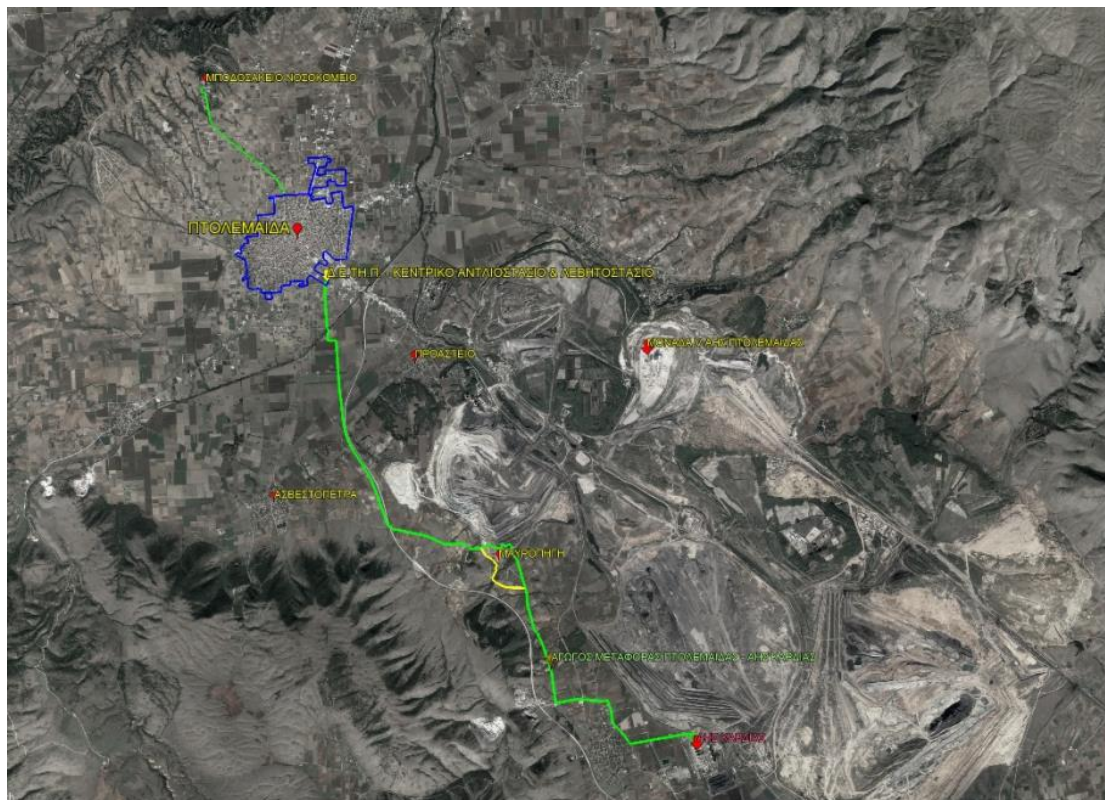
⁵ Στοιχεία Σχεδίου Δράσης Κυκλικής Οικονομίας Δήμου Εορδαίας

⁶ Στοιχεία ΔΕΤΗΠ

⁷ Στοιχεία Σχεδίου Δράσης Κυκλικής Οικονομίας Δήμου Εορδαίας

λιγνίτη αλλά θα μετατραπεί νωρίτερα από το προγραμματισμένο, στα μέσα της δεκαετίας, σε μονάδα φυσικού αερίου, κίνηση που θα συνδυαστεί με αύξηση της ισχύος της στα 1.000 μεγαβάτ.

Χάρτης 12: Δίκτυο τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας

Πηγή: ΔΕΤΗΠ, 2022

3.3.2.4. Δημόσιες και κοινωφελείς υπηρεσίες

Στην παρούσα ενότητα εντοπίζονται οι κύριες δημόσιες υπηρεσίες και κοινωφελείς εγκαταστάσεις που λειτουργούν στην πόλη της Πτολεμαΐδας και ευρύτερα στην ομώνυμη Δημοτική Ενότητα.

Δημόσιες Υπηρεσίες

Πίνακας 10: Δημόσιες Υπηρεσίες στην Πτολεμαΐδα

Ονομασία	Διεύθυνση
Δημαρχείο	25 ^{ης} Μαρτίου 15, Τ.Κ. 50200
ΚΕΠ Δήμου Εορδαίας	Νοσοκομείου 21, Τ.Κ. 50200
ΔΟΥ Πτολεμαΐδας	Φιλίππου 4, Τ.Κ. 50200

Ονομασία	Διεύθυνση
Τοπική Διεύθυνση e-ΕΦΚΑ Β' Κοζάνης με έδρα την Πτολεμαΐδα	Διοικητήριο, περιοχή Αγροκηπίου, ΤΚ 50200
ΚΠΑ2 ΔΥΠΑ - ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ 2 ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ	Παρμενίωνος 3, Τ.Κ., 50200
Κτηματολογικό Γραφείο Εορδαίας	Καπετάν Φούφα 18, Τ.Κ. 50200
Γραφείο Κτηματογράφησης Εορδαίας	Γουμέρας 29, Τ.Κ. 50200

Πηγή: Δήμος Εορδαίας

Εκπαίδευση

Πίνακας 11: Δομές Εκπαίδευσης στην Δ.Ε Πτολεμαΐδας

Ονομασία	Τοποθεσία
<u>Δ.Ε Πτολεμαΐδας</u>	
Ειδικό Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Σχολικό Συγκρότημα Βούλγαρη-1ο χλμ. Πτολεμαΐδας-Γαλάτειας, Τ.Κ. 50200
Νηπιαγωγείο Πέρδικκα	Πέρδικκας, Τ.Κ 50200
Νηπιαγωγείο Ολυμπιάδας	Ολυμπιάδα, Τ.Κ. 50200
Νηπιαγωγείο Ασβεστόπετρας	Ασβεστόπετρα, Τ.Κ 50200
1 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	28 ^{ου} Συντάγματος 14, Τ.Κ 50200
2 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Κύπρου 26, Τ.Κ 50200
3 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Νοσοκομείου 28, Τ.Κ 50200
4 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Πάροδος Δήμητρας-Βαρβούτη, Τ.Κ 50200
5 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Γουμερά 2, Τ.Κ. 50200
6 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Γερμανού Καραβαγγέλη, Τ.Κ. 50200
7 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Βασιλίσσης Όλγας 16, Τ.Κ 50200
8 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Βασιλίσσης Όλγας 17, Τ.Κ. 50200
9 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Σουλίου 7, Τ.Κ. 50200

Ονομασία	Τοποθεσία
10 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Δ Τομέας 11 ^Α , Τ.Κ. 50200
11 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Θράκης 35, Τ.Κ. 50200
12 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Οικισμός Καρδίας, Τ.Κ. 50200
13 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Υψηλής 5, Τ.Κ. 50200
14 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Νοσοκομείου 23, Τ.Κ. 50200
15 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Καύκασου και Αγίου Τρύφωνος, Τ.Κ. 50200
17 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Διοικητηρίου 64, Τ.Κ. 50200
18 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	Ματσούκας 32, Τ.Κ. 50200
19 ^ο Νηπιαγωγείο Πτολεμαΐδας	28 ^ο Συντάγματος 14, Τ.Κ. 50200
<u>Δημοτικά Σχολεία</u>	
1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Παυλίδη-Αδαμοπούλου 1, Τ.Κ. 50200
2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Βασιλίσσης Όλγας 17, Τ.Κ. 50200
3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Σμύρνης 63, Τ.Κ. 50200
4 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Νοσοκομείου 33, Τ.Κ. 50200
5 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Δημοκρατίας 1, Τ.Κ. 50200
6 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Δημοκρατίας 2, Τ.Κ. 50200
7 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Ρήγα Φεραίου 12, Τ.Κ. 50200
8 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Τέρμα Μικράς Ασίας, Τ.Κ. 50200
9 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Καραζάνου 3, Τ.Κ. 50200
10 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Περιοχή ΚΕΠΤΣΕ, Τ.Κ. 50200
11 ^ο Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Μεσουπόλεως 72, Τ.Κ. 50200
Ειδικό Δημοτικό Σχολείο Πτολεμαΐδας	Σχολικό Συγκρότημα Βούλγαρη, Τ.Κ. 50200
Δημοτικό Σχολείο Ασβεστόπετρας	Ασβεστόπετρα, Τ.Κ. 50200
Δημοτικό Σχολείο Ολυμπιάδας	Ολυμπιάδα, Τ.Κ. 50200
Δημοτικό Σχολείο Περδίκκα	Περδίκκα, Τ.Κ. 50200

Όνομασία	Τοποθεσία
<u>Γυμνάσιο-Λύκειο</u>	
1 ^ο Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας	25 ^{ης} Μαρτίου, Τ.Κ. 50200
2 ^ο Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας	Γουμέρας 4, Τ.Κ. 50200
3 ^ο Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας	Τέρμα Μ. Ασίας, Τ.Κ. 50200
4 ^ο Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας	Καραζάνου 5, Τ.Κ. 50200
5 ^ο Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας	Προς Ασβεστόπετρα, Τ.Κ. 50200
Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο Πτολεμαΐδας	1 ^ο Χλμ. Πτολεμαΐδας-Γαλάτειας, Τ.Κ. 50200
Μουσικό Γυμνάσιο Πτολεμαΐδας	Μαρτίου-Κοραή, Τ.Κ. 50200
Ημερήσιο Γυμνάσιο Πέρδικκα	Περδίκκα, Τ.Κ. 50200
1 ^ο Γενικό Λύκειο Πτολεμαΐδας	Κωνσταντινουπόλεως 2, Τ.Κ. 50200
2 ^ο Γενικό Λύκειο Πτολεμαΐδας	Κωνσταντινουπόλεως 2, Τ.Κ. 50200
3 ^ο Γενικό Λύκειο	Καραζάου 7, Τ.Κ. 50200
ΕΕΕΕΚ Δ.Δ. Πεντοβρύσου	Δ.Δ Πεντοβρύσου,, Τ.Κ. 50200
2 ^ο ΣΕΚ Κοζάνης	Τέρμα Μικράς Ασίας, Τ.Κ. 50200
<u>Τριτοβάθμια Εκπαίδευση</u>	
Τμήμα Μαιευτικής, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	Περιοχή ΚΕΤΣΠΕ, Τ.Κ. 50200
Τμήμα Εργοθεραπείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	Περιοχή ΚΕΤΣΠΕ, Τ.Κ. 50200
Σχολή Επιστημών Υγείας, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	Περιοχή ΚΕΤΣΠΕ, Τ.Κ. 50200
Πυροσβεστική Ακαδημία	25 ^{ης} Μαρτίου 119-133, Τ.Κ. 50200

Πηγή: Σχολικό Δίκτυο 2023, Ιδία Επεξεργασία

Υγεία

Πίνακας 12: Δομές Υγείας στην Δ.Ε. Πτολεμαΐδας

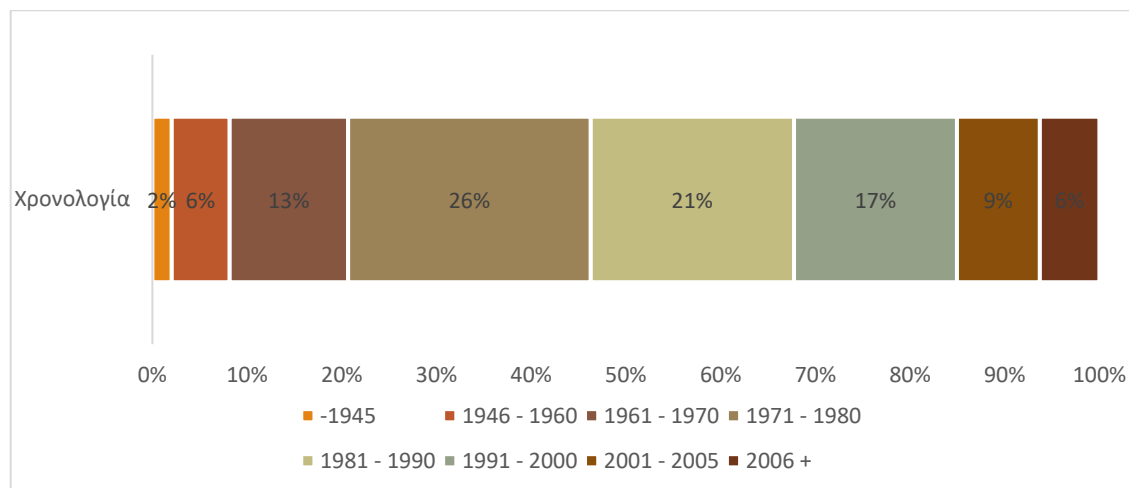
Ονομασία			Τοποθεσία
Μποδοσάκειο Πτολεμαΐδας	Γενικό	Νοσοκομείο	Θέση Κουρί, 50200, Πτολεμαΐδα
Κέντρο Υγείας Πτολεμαΐδας			25ης Μαρτίου & Γονατά γωνία, ΤΚ 50200, Πτολεμαΐδα
2η Τ.ΟΜ.Υ Πτολεμαΐδας			Παυλίδη Αδαμοπούλου 66, Τ.Κ.: 50200, Δήμος Εορδαίας

Πηγή: 3^η Υγειονομική Περιφέρεια Μακεδονίας

3.3.2.5. Οικιστικός τομέας

Ο οικιστικός τομέας του Δήμου Εορδαίας αριθμεί, σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής της ΕΛΣΤΑΤ του 2011, 23.375 κατοικίες. Εξ αυτών οι 4.834 κατοικίες (21% του κτιριακού αποθέματος) είναι κατασκευασμένες πριν από το 1970, οι 5.988 (26%) είναι χτισμένες από το 1971 έως το 1980, οι 5.013 είναι κατασκευασμένες από το 1981 έως το 1990 (21% του κτιριακού αποθέματος), οι 4.026 είναι χτισμένες από το 1991 έως το 2000 (17%) και οι υπόλοιπες 3.514 κατοικίες (περίπου το 15% του συνόλου) κατασκευάστηκαν από το 2000 μέχρι το 2022. Αξίζει να σημειωθεί πως από το 2011 στο 2021, κατασκευάστηκαν 272 νέες οικοδομές.

Διάγραμμα 9: Κατανομή της χρονολογίας κατασκευής κατοικιών στον Δ. Εορδαίας

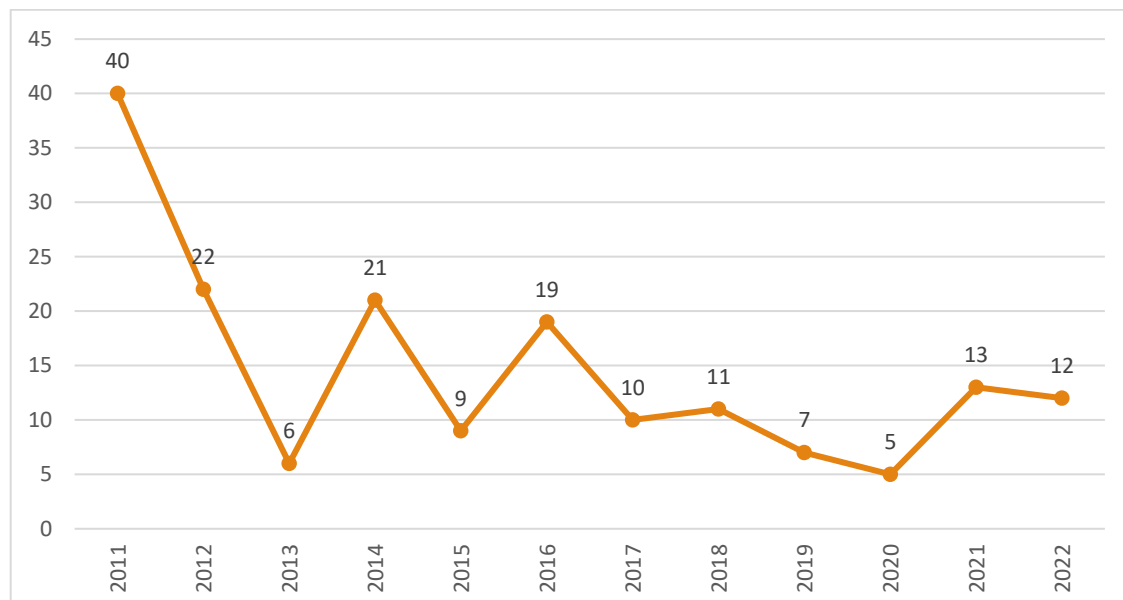

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Όσων αφορά την δημοτική κοινότητα της Πτολεμαΐδας, από το 2011 μέχρι το 2022 έχουν κατασκευαστεί 175 νέες κατοικίες. Οι περισσότερες κατασκευάστηκαν το 2011 (40 στον αριθμό ή 23% του συνόλου). Από το 2011 και πέρα, λόγω της οικονομικής κρίσης και τον καταποντισμό

της αγοράς ακινήτων στην Ελλάδα, αλλά παράλληλα λόγω και της μείωσης του πληθυσμού στην περιοχή, η οικοδομική δραστηριότητα μπορεί να χαρακτηριστεί ισχνή.

Διάγραμμα 10: Κατανομή της χρονολογίας κατασκευής νέων κατοικιών στην Δ.Κ Πτολεμαΐδας, έτη 2011-2022

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

3.4. Φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον

3.4.1. Φυσικό περιβάλλον

Το μεγαλύτερο μέρος του Δήμου βρίσκεται εντός της ζώνης των Διαπλάσεων των θερμόφιλων υποηπειρωτικών φυλλοβόλων δρυών (*Quercium conferta*) - (υποορεινή περιοχή) (*Quercion frainetto-Cerris*). Οι διαπλάσεις αυτές εκτείνονται στο σύνολο των πεδινών και ημιορεινών εκτάσεων ολόκληρης της ευρύτερης περιοχής ενώ οι υπόλοιπες φυτοκοινωνικές διαπλάσεις εντοπίζονται μόνο στις ορεινές περιοχές του Βερμίου, του Σινιάτσικου του Βούρινου και του όρους Σκοπός ανατολικά της Κοζάνης.

Αναφορικά με τις καλλιεργούμενες εκτάσεις καλλιεργούνται κυρίως τεύτλα και δημητριακά, ενώ υπάρχουν και κάποιες δενδροκαλλιέργειες (π.χ. αμυγδαλιές). Στα όρια των καλλιεργειών εμφανίζονται μικρές συστάδες φυσικής βλάστησης που λειτουργούν ως φυτοφράκτες. Μεμονωμένα άτομα-δένδρα από ιτιές, λεύκες και γκορτσιές εμφανίζονται επίσης στις εκτάσεις των καλλιεργειών.

Στους χώρους αποκατάστασης των ορυχείων της ΔΕΗ, έχουν φυτευτεί και αναπτύσσονται κυρίως Ψευδακακία (*Robinia pseudoacacia*), Σπάρτο (*Spartium junceum*), Γλαυκό κυπαρίσσι (*Cupressus glauca*), Μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*), Τραχεία Πεύκη (*Pinus brutia*), καθώς και οπωροφόρα δένδρα. Επίσης είναι δυνατή η ανάπτυξη των ακόλουθων ειδών: Σφενδάμι (*Acer sp.*), Πλάτανος (*Platanus orientalis*), Κέδρος (*Cedrus atlantica*), και Μοσχοϊτιά (*Eleagnus angustifolia*).

Εντός των ορίων του Δήμου Εορδαίας δεν απαντώνται περιοχές που ανήκουν στο ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο προστασίας Natura 2000.

Εντός των ορίων του δήμου απαντώνται τέσσερα (4) Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ):

- ΚΑΖ «Λαμπανίτσα (Άρδασσας-Βλάστης)» (Κ132), [ΦΕΚ 350Β/17-5-93]
- ΚΑΖ «Κουρί (Πτολεμαΐδας)» (Κ114), [ΦΕΚ 769Β/12-6-76]
- ΚΑΖ «Καρυχώρι-Σπηλιά» (Κ169), [ΦΕΚ 568Β/96]
- ΚΑΖ «Κορώνα (Μεσοβουνίου)» (Κ109), [ΦΕΚ 729Β/30-8-79]

Αξιόλογα οικοσυστήματα για το δήμο αποτελούν οι δασοσκεπής εκτάσεις στις Δ.Ε. Βλάστης, Μουρικίου και Βερμίου.

Στο βορειοδυτικό-δυτικό όριο του οικισμού εντοπίζεται η περιφερειακή τάφρος παράλληλα με τον “ποδηλατόδρομο” από το δρόμο του Μποδοσάκειου νοσοκομείου έως το δρόμο προς την Τοπική Κοινότητα Άρδασσας, η οποία χρησιμοποιείται για περίπατο και αναψυχή από τους κατοίκους.

3.4.2. Πολιτιστικό περιβάλλον και τοπίο

Εντός του αστικού κέντρου της Πτολεμαΐδας εντοπίζονται τα ακόλουθα σημεία τουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος:

- Παλαιοντολογικό & Ιστορικό Μουσείο

Το Παλαιοντολογικό και Ιστορικό Μουσείο Πτολεμαΐδας, πρώην Ανθρωπολογικό και Λαογραφικό Μουσείο, ιδρύθηκε το 1997 από τον Δήμο Πτολεμαΐδας. Το μουσείο έχει ως κεντρικό άξονα τη διατήρηση και διάδοση της ιστορίας και προϊστορίας της περιοχής.

- Δημοτική Βιβλιοθήκη

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Πτολεμαΐδας ιδρύθηκε το 1988 και λειτουργεί στο ανακαινισμένο κτίριο του παλιού Δημαρχείου της πόλης. Διαθέτει συλλογή με 17.000 τίτλους που καλύπτουν όλο το φάσμα της ανθρώπινης γνώσης, τοπική συλλογή και συλλογή σπάνιων βιβλίων του 18ου αιώνα. Λειτουργεί πληροφοριακό, παιδικό και λαϊκό τμήμα, αναγνωστήριο και εργαστήριο δημιουργικής γραφής. Το αρχείο των μελών της ανέρχεται στα 13.000 μέλη και η δανειστική της κίνηση στους 15.000 δανεισμούς κατά μέσο όρο ετησίως.

- Υδραγωγείο Πτολεμαΐδας

Το κτίριο του υδραγωγείου Πτολεμαΐδας βρίσκεται στο βόρειο άκρο της πόλης της Πτολεμαΐδας και αποτελεί το μοναδικό εποικιστικό υδραγωγείο στην Ελλάδα, δείγμα της προσφυγικής αρχιτεκτονικής και οργάνωσης. Το κτίριο είναι το πρώτο σημαντικό κοινωφελές έργο που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή στο διάστημα του μεσοπολέμου και συγκεκριμένα μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή και πριν το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Οι εργασίες κατασκευής του ολοκληρώθηκαν το 1928 από την τότε υπηρεσία εποικισμού Δυτικής Μακεδονίας.

- Πνευματικό Κέντρο Πτολεμαΐδας

Το Πνευματικό Κέντρο Πτολεμαΐδας αποτελεί το καλλιτεχνικό κέντρο του Δήμου Εορδαίας, όπου πραγματοποιούνται θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, εικαστικά δρώμενα, προβολές ταινιών, διαλέξεις και συνέδρια.

- Πινακοθήκη

Το Μουσείο εκτός από τα παλαιοντολογικά εκθέματα φιλοξενεί, αρχαιολογική και λαογραφική συλλογή. Επιπλέον, διατηρεί πτέρυγα πινακοθήκης με έργα Π. Τέτση, Δ. Κοκκινίδη, Γ. Μώραλη, Γ. Βακαλό, Κ. Μαλάμου, Σ. Σόρογκα, Φ. Μανιού και ολόκληρο το προσωπικό αρχείο του Παύλου Μοσχίδη.

- Βαρβούτσιο Δημοτικό Ωδείο

Το Βαρβούτσιο Δημοτικό Ωδείο ιδρύθηκε τον Οκτώβριο του 1993 και ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Μάρτιο του 1994 προσφέροντας υψηλού επιπέδου μουσική εκπαίδευση. Είναι αναγνωρισμένο από το Υπουργείο Πολιτισμού ενώ με τη διοργάνωση συναυλιών με τα οργανικά και φωνητικά του μουσικά σύνολα αποτελεί σημείο αναφοράς στον πολιτιστικό χάρτη της ευρύτερης περιοχής της Δ. Μακεδονίας. Σε πτέρυγα του Ωδείου στεγάζεται η Πειραματική Σχολή Κλασικού Χορού και το Δημοτικό Παιδικό Θεατρικό Εργαστήρι.

- Φιλαρμονική Δήμου Εορδαίας “Αριστοτέλης”

Μετεξέλιξη του μουσικού συνόλου που είχε ξεκινήσει το 1959 ο Σύλλογος Αποφοίτων του Γυμνασίου Πτολεμαΐδας “Αριστοτέλης”, το οποίο συστάθηκε ως νομικό πρόσωπο το 1963 με την επωνυμία «Φιλαρμονική Δήμου Πτολεμαΐδας “Αριστοτέλης”». Λειτουργούν τμήματα Θεωρητικών, Ξύλινων πνευστών, Χάλκινων πνευστών, Κρουστών. Καθιερώθηκε το 1997 με την πρώτη της συναυλία στο πλαίσιο πολιτιστικών εκδηλώσεων του Δήμου και από τότε ανέπτυξε συνεργασίες με Φιλαρμονικές, μουσικά σχήματα και διακεκριμένους σολίστες από την Ελλάδα και το εξωτερικό, διοργάνωσε και μετείχε σε μεγάλα φεστιβάλ.

3.5. Σχεδιασμός και υλοποίηση έργων για την Πτολεμαΐδα

3.5.1. Έργα περιόδου 2014-2020 στον Δήμο Εορδαίας

Στην περιοχή του Δήμου Εορδαίας υλοποιήθηκαν και υλοποιούνται από πόρους του ΕΣΠΑ 2014-2020 συνολικά 29 έργα προϋπολογισμού 68 εκ. € και συμβάσεων ύψους 50 εκ.€. Το μεγαλύτερο μέρος του ποσού των συμβάσεων αφορά έργα της θεματικής της Οικονομίας Χαμηλών Ρύπων, σε ποσοστό 40%, ενώ έπονται οι θεματικές της Κοινωνικής Ένταξης και Προστασίας του Περιβάλλοντος με ποσοστά 24% και 20% αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι δεν έχουν συμβασιοποιηθεί έργα στις θεματικές της Απασχόλησης και των ΤΠΕ.

Πίνακας 13: Ενταγμένα Έργα ΕΣΠΑ 2014-2020 στον Δήμο Εορδαίας

Θεματική	Έργα	Συμβάσεις	Ποσοστό
Απασχόληση	1	0 €	0,0%
Βιώσιμες Μεταφορές	2	2.715.752 €	5,4%
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση	1	1.925.744 €	3,9%
Έρευνα – Τεχνολογία και Καινοτομία	1	2.330.291 €	4,7%

Κλιματική αλλαγή – Πρόληψη	2	810.454 €	1,6%
Κοινωνική Ένταξη	8	11.954.097 €	24,0%
Οικονομία Χαμηλών Ρύπων	4	20.067.369 €	40,2%
Προστασία Περιβάλλοντος	8	10.030.804 €	20,1%
Τεχνολογίες Πληροφορίας κι Επικοινωνιών (ΤΠΕ)	1	0 €	0,0%
Χωρίς Θεματικό Στόχο	1	37.200 €	0,1%
Γενικό Άθροισμα	29	49.871.711 €	100,0%

Πηγή: *anartyxi.gov.gr*, *ιδία επεξεργασία*

Ως προς τους Δικαιούχους, τα τρία τέταρτα του ποσού των συμβάσεων αφορούν τον Δήμο Εορδαίας και τα Νομικά του Πρόσωπα (75%) ενώ σημαντικά ποσά λαμβάνουν οι Κτιριακές Υποδομές Α.Ε. το Γ.Ν. Πτολεμαΐδας, και το ΕΚΕΤΑ.

Πίνακας 14: Δικαιούχοι Έργων ΕΣΠΑ 2014-2020 στον Δήμο Εορδαίας

Δικαιούχος	Έργα	Συμβάσεις	Ποσοστό
ΑΡΧΗΓΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ	1	284.532	0,6%
ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΤΟΛΕΜΑΙΔΑΣ "ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟ"	3	3.174.364	6,4%
ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	11	8.388.172	16,8%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΗΛΕΘΕΡΜΑΝΣΗΣ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ (Δ.Ε.ΤΗ.Π.)	2	19.637.922	39,4%
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	6	8.681.224	17,4%
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΕΚΕΤΑ)	2	2.475.206	5,0%
ΚΕΚ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	1	1.036.800	2,1%
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	1	684.497	1,4%
ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ Α.Ε.	1	4.745.532	9,5%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1	763.462	1,5%
Γενικό Άθροισμα	29	49.871.711	100,0%

Πηγή: *anartyxi.gov.gr*, *ιδία επεξεργασία*

Ειδικότερα ως προς τον Δήμο Εορδαίας και τα Νομικά του Πρόσωπα η χρηματοδότηση του προϋπολογισμού των έργων προέρχεται από το ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας και το ΕΠΥΜΕΠΕΡΑΑ.

Πίνακας 15: Πηγές Χρηματοδότησης Έργων ΕΣΠΑ 2014-2020 στον Δήμο Εορδαίας

Δικαιούχος	ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας	ΥΜΕΠΕΡΑΑ*	Σύνολο
ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	10.326.237	592.823	10.919.060
Δ.Ε.ΤΗ.Π.		22.340.922	22.340.922
ΔΕΥΑ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	10.610.028	8.167.302	18.777.330
ΚΟΙΝΩΦΕΛΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	684.497		684.497
Γενικό Άθροισμα	21.620.762	31.101.047	52.721.809

*Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη

Πηγή: *anaptyxis.gov.gr*, *ιδία επεξεργασία*

Τα έντεκα (11) ενταγμένα έργα του Δήμου Εορδαίας στο ΠΕΠ ΔΜ και το ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-2020 καταγράφονται στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας 16: Ενταγμένα έργα ΕΣΠΑ 2014-2020 του Δήμου Εορδαίας

Έργο	Ύψος συμβάσεων	Κατάσταση
Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Αναγέννησης Κεντροανατολικής Πτολεμαΐδας : "Ανάπλαση Νότιας Εισόδου Πτολεμαΐδας: Ανάπλαση Οδού 25ης Μαρτίου "	2.715.752,00 €	Ολοκληρωμένο
ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	570.000,00 €	Υπό υλοποίηση
Κατασκευή χώρων Κέντρου Δημέρευσης-Ημερήσιας Φροντίδας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες και Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Νοητική Υστέρηση στο Δήμο Εορδαίας	1.742.904,00 €	Υπό υλοποίηση
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ 12ΘΕΣΙΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΕΠΤΣΕ ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑΣ	1.925.744,00 €	Ολοκληρωμένο
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ Τ.Κ ΠΕΡΔΙΚΚΑ	514.590,00 €	Ολοκληρωμένο
Δράσεις διαχείρισης βιοαποβλήτων Δήμου Εορδαίας	586.118,00 €	Ολοκληρωμένο

Έργο	Ύψος συμβάσεων	Κατάσταση
Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στο Δήμο Εορδαίας	0,00 €	Υπό συμβασιοποίηση
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΚΤΑΚΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	295.864,00 €	Υπό υλοποίηση
«Συμβουλευτική, κατάρτιση και πιστοποίηση ανέργων στους τομείς προτεραιότητας Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στην περιοχή παρέμβασης ΕΣΒΑΑ Δήμου Εορδαίας»	0,00 €	Υπό συμβασιοποίηση
"Επικαιροποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΒΑΑ) Δήμου Εορδαίας για την προγραμματική περίοδο 2021-2027"	37.200,00 €	Υπό υλοποίηση
Βελτίωση συνδετήριας οδού ΑΕΒΑΛ και κόμβου ΑΕΒΑΛ	0,00 €	Υπό συμβασιοποίηση

Όσο αφορά τα Προγράμματα του Υπουργείου Εσωτερικών, «Φιλόδημος» και «Αντώνης Τρίτσης» στην περιοχή του Δήμου Εορδαίας έχουν ενταχθεί και υλοποιήθηκαν/ είναι προς υλοποίηση τα εξής έργα:

Πίνακας 17: Έργα προγραμμάτων ΥΠΕΣ του Δήμου Εορδαίας

Έργο	Προϋπολογισμός	Πρόγραμμα	Δικαιούχος
Υδρευση Δήμου Εορδαίας	2.527.823	Φιλόδημος	Δ.Ε.Υ.Α ΕΟΡΔΑΙΑΣ
Αντιπλημμυρικά έργα Δ.Κ. Πτολεμαΐδας	800.000,00	Φιλόδημος	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ
Κατασκευή, επισκευή, συντήρηση και εξοπλισμός εγκαταστάσεων καταφυγίων αδέσποτων ζώων συντροφιάς –	688.430	Φιλόδημος	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ
Αγροτική οδοποιία Δήμου Εορδαίας	3.950.000	Αντώνης Τρίτσης	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ
Υποδομές ηλεκτροκίνησης - Ηλεκτρικά οχήματα - Σταθμοί φόρτισης Δήμου Εορδαίας	1.494.200	Αντώνης Τρίτσης	ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ

Έργο	Προϋπολογισμός	Πρόγραμμα	Δικαιούχος
Άθροισμα	9.460.453		

Πηγή: ΥΠΕΣ, ΜΟΔ ΑΕ

3.5.2. Έργα προγραμματιζόμενα και εν αναμονή στον Δήμο Εορδαίας

Από την αποδελτίωση των έργων του Δήμου Εορδαίας, εντοπίζονται εκείνα που βρίσκονται είτε σε κατάσταση υποβολής προς ένταξη σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα, είτε είναι ενταγμένα και βρίσκονται σε κάποιο στάδιο πριν την υλοποίηση, καθώς και όσα προτείνονται σε ΣΒΑΚ, ΣΔΑΕΚ, ΣΔΚΟ, τα οποία φαίνονται καταρχήν συναφή με κατηγορίες δράσεις Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, όπως ορίζονται στο Π-ΔΜ 2021-2027.

Πίνακας 18: Προγραμματισμών έργων στον Δήμο Εορδαίας

Τίτλος	Π/Υ	Πηγή χρηματοδότησης
Υπηρεσίες και Εφαρμογές Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	375.100	ΕΣΠΑ (ΕΤΠΑ)
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΑΣ ΟΔΟΥ ΑΕΒΑΛ ΚΑΙ ΚΟΜΒΟΥ ΑΕΒΑΛ	1.247.481	ΕΣΠΑ ΣΒΑΑ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ
ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΗΛΕΚΤΡΟΦΩΤΙΣΜΟΥ ΕΠΕΛΕΓΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	1.320.000	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΥΚΛΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (ΣΔΚΟ) ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΕΟΡΔΑΙΑΣ – Κέντρο Δημιουργικής Επαναχρησιμοποίησης Υλικών	1.350.000	ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΚΙΝΗΣΗΣ -ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΟΧΗΜΑΤΑ-ΣΤΑΘΜΟΙ ΦΟΡΤΙΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	1.494.200	Α.ΤΡΙΤΣΗΣ
ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	604.648	Α.ΤΡΙΤΣΗΣ
ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ 157 ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΑΕΒΑΛ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΙΓΝΙΤΗ – ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ Δ. ΕΟΡΔΑΙΑΣ	499.585	Α.ΤΡΙΤΣΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑΣ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΚΑΙ ΑΣΘΕΝΩΝ ΤΟΥ ΜΠΟΔΟΣΑΚΕΙΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΜΕ ΣΟΒΑΡΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ, ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ (Μποδοσάκειο, Centro)	427.361	Α.ΤΡΙΤΣΗΣ
ΠΡΑΣΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ	682.000	ΥΜΕΠΕΡΑ

Τίτλος	Π/Υ	Πηγή χρηματοδότησης
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΜΙΚΡΟΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	317.628	ΥΜΕΠΕΡΑ
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΙΔΙΚΩΝ ΧΑΡΩΝ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ- Δ ΦΑΣΗ	1.300.000	ΕΑΠ
Ανακαίνιση -Αναβάθμιση Δημοτικού Καταστήματος	-	ΗΛΕΚΤΡΑ
ΔΡΑΣΕΙΣ ΨΗΦΙΑΚΟΥ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΟΡΔΑΙΑΣ	1.242.621	ΕΠΑΝΕΚ ΕΤΠΑ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΡΑΜΠΩΝ ΚΑΙ ΧΩΡΩΝ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΑΜΕΑ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	71.057	ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II
Περιφερειακό Επιχειρησιακό Κέντρο Πολιτικής Προστασίας Δ.Μ (ΒΙΟΠΑ)	16.000.000	
Κόμβος Καινοτομίας Υδρογόνου H2HUB (ΒΙΟΠΑ)	20.000.000	ΠΔΑΜ
Αποκατάσταση του Σταθμού Γεωργικής Έρευνας Πτολεμαΐδας (Ανθοκήπιο)	-	-
Κατασκευή συστημάτων συλλογής βρόχινου νερού για αρδευτική χρήση σε χώρους πρασίνου του Δήμου.		ΣΔΚΟ
Ενεργειακή Αναβάθμιση Σχολείων		ΣΔΑΕ
Ενεργειακή Αναβάθμιση Κολυμβητηρίου		ΣΔΑΕ
Ανάπλαση Οδών Β. Ηπείρου, Επιβατών & Ι. Χρηστίδη		ΣΔΑΕ
Ανάπλαση οδών Δημοκρατίας, Β. Κωνσταντίνου & Κ. Φούφα		ΣΔΑΕ
Ανάπλαση ΕΑΚ		ΣΔΑΕ
Ανάπλαση Βόρειας Εισόδου		ΣΔΑΕ
Δενδροφύτευση		ΣΔΑΕ
Δημιουργία Υπογείου Σταθμού Στάθμευσης (Λαϊκή Αγορά)		ΣΔΑΕ
Αναβάθμιση κόμβων		ΣΒΑΚ
Ηπιοποίηση κυκλοφορίας/πεζόδρομοι		ΣΒΑΚ

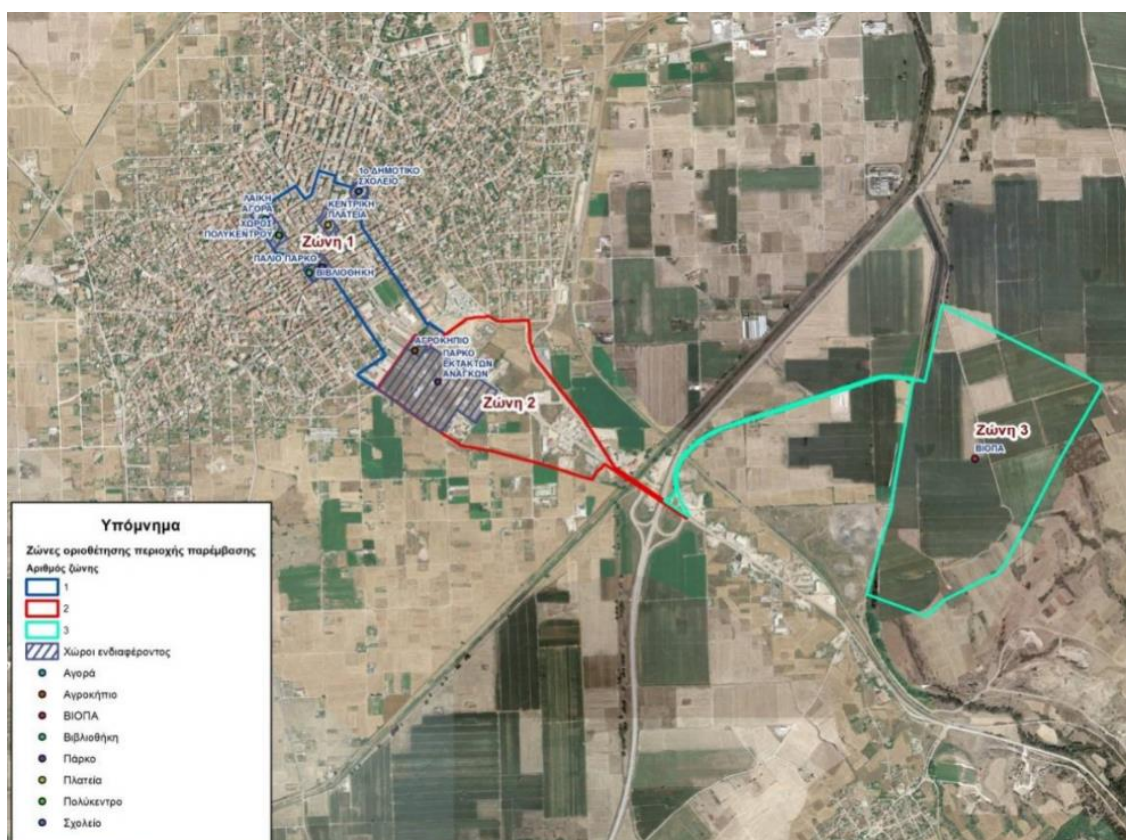
Τίτλος	Π/Υ	Πηγή χρηματοδότησης
Βελτίωση προσβασιμότητας		ΣΒΑΚ
Ποδηλατόδρομος 25 ^{ης} Μαρτίου		ΣΒΑΚ
Σχολικοί δακτύλιοι		ΣΒΑΚ
Αναβάθμιση στάσεων δημοτικής συγκοινωνίας		ΣΒΑΚ

Πηγή: Δήμος Εορδαίας

3.6. Αποτίμηση της υλοποίησης του ΕΣΣΒΑΑ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020

Η ΣΒΑΑ του Δήμου Εορδαίας της περιόδου 2014-2020 περιλάμβανε τρεις ζώνες, μία στον αστικό ιστό του κέντρου της πόλης της Πτολεμαΐδας, μία εκτός σχεδίου στη νότια είσοδο της πόλης και μία στον εξωαστικό χώρο στο ΒΙΟΠΑ Πτολεμαΐδας, όπως φαίνεται στον παρακάτω χάρτη.

Χάρτης 13: Περιοχή παρέμβασης ΕΣΣΒΑΑ Δ. Εορδαίας 2014-2020

Πηγή: ΕΣΣΒΑΑ Δ. Εορδαίας 2014-2020

Το όραμα που είχε τεθεί για την περιοχή παρέμβασης ήταν η «συμβολή στη δημιουργία μιας σύγχρονης, ελκυστικής, ανθεκτικής και ευημερούσας Πτολεμαΐδας που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες, στις προσδοκίες και στις εξυπηρετήσεις των πολιτών στο πλαίσιο μιας λειτουργικής πόλης» με τους εξής στρατηγικούς στόχους:

1. Ενδυνάμωση και ισχυροποίηση του παραγωγικού περιβάλλοντος
2. Αντιμετώπιση της ανεργίας, του κοινωνικού αποκλεισμού και της ανισότητας
3. Αναβάθμιση φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος
4. Βελτίωση της προσβασιμότητας και της προσπελασιμότητας της πόλης
5. Ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών στην καθημερινή ζωή των πολιτών

Ο προϋπολογισμός των δράσεων, που οργανώνονται σε 4 άξονες προτεραιότητας, ήταν ιδιαίτερα φιλόδοξος και ανερχόταν σε 21.160.000€, εκ των οποίων τα 8.560.000€ αφορούσαν το ΠΕΠ 2014-2020, ενώ τα 12.000.000 το Ταμείο Αστικής Ανάπτυξης.

Συνολικά η ΣΒΑΑ περιλάμβανε 27 δράσεις, για την επίτευξη 13 Ειδικών Στόχων. Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζεται η δομή της ΣΒΑΑ του Δήμου Εορδαίας 2014-2020 με σχόλια για την υλοποίηση των δράσεων.

Εκ του αποτελέσματος η ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020 είχε πενιχρές επιδόσεις στην επίτευξη των στόχων καθώς έχουν ενταχθεί μόνο δύο δράσεις:

- «Συμβουλευτική, κατάρτιση και πιστοποίηση ανέργων στους τομείς προτεραιότητας Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στην περιοχή παρέμβασης ΕΣΒΑΑ Δήμου Εορδαίας», προϋπολογισμού ΕΚΤ 219.840€, η οποία βρίσκεται σε διαδικασία συμβασιοποίησης.

Αντικείμενο της πράξης είναι η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης μέσω 240 συνεδριών ατομικής συμβουλευτικής και η υλοποίηση 5 προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης, για 120 ανέργους, στις θεματικές «παραγωγής, τυποποίησης, μεταποίησης και εμπορίας αγροτικών προϊόντων», «digital marketing», «Τεχνικός Εφαρμογών Λογισμικού Υπολογιστών», «Στέλεχος κοινωνικής φροντίδας».

- "Βελτίωση συνδετήριας οδού ΑΕΒΑΛ και κόμβου ΑΕΒΑΛ", προϋπολογισμού ΕΤΠΑ 1.247.480,86€, η οποία βρίσκεται σε διαδικασία συμβασιοποίησης.

Το έργο αφορά τη βελτίωση της οδού σύνδεσης του πρώην βιομηχανικού χώρου του εργοστασίου λιπασμάτων της ΑΕΒΑΛ με την παλαιά Εθνική Οδό Πτολ/δας-Κοζάνης. Το συνολικό μήκος της οδού είναι 1447,20m από την είσοδο του ΒΙΟ.ΠΑ (πρώην ΑΕΒΑΛ) μέχρι την αρχή του ισόπεδου εγκεκριμένου κόμβου (κόμβος πρώην ΑΕΒΑΛ) επί της παλαιάς εθνικής οδού Πτολεμαΐδας - Κοζάνης. Η βελτίωση της οδού συνίσταται στην αλλαγή της διατομής της οδού.

Ειδικότερα όσο αφορά την πορεία υλοποίησης του οικονομικού αντικείμενου της ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020 (πλην δράσεων Ταμείου Αστικής Ανάπτυξης) τα ποσοτικά στοιχεία έχουν ως εξής:

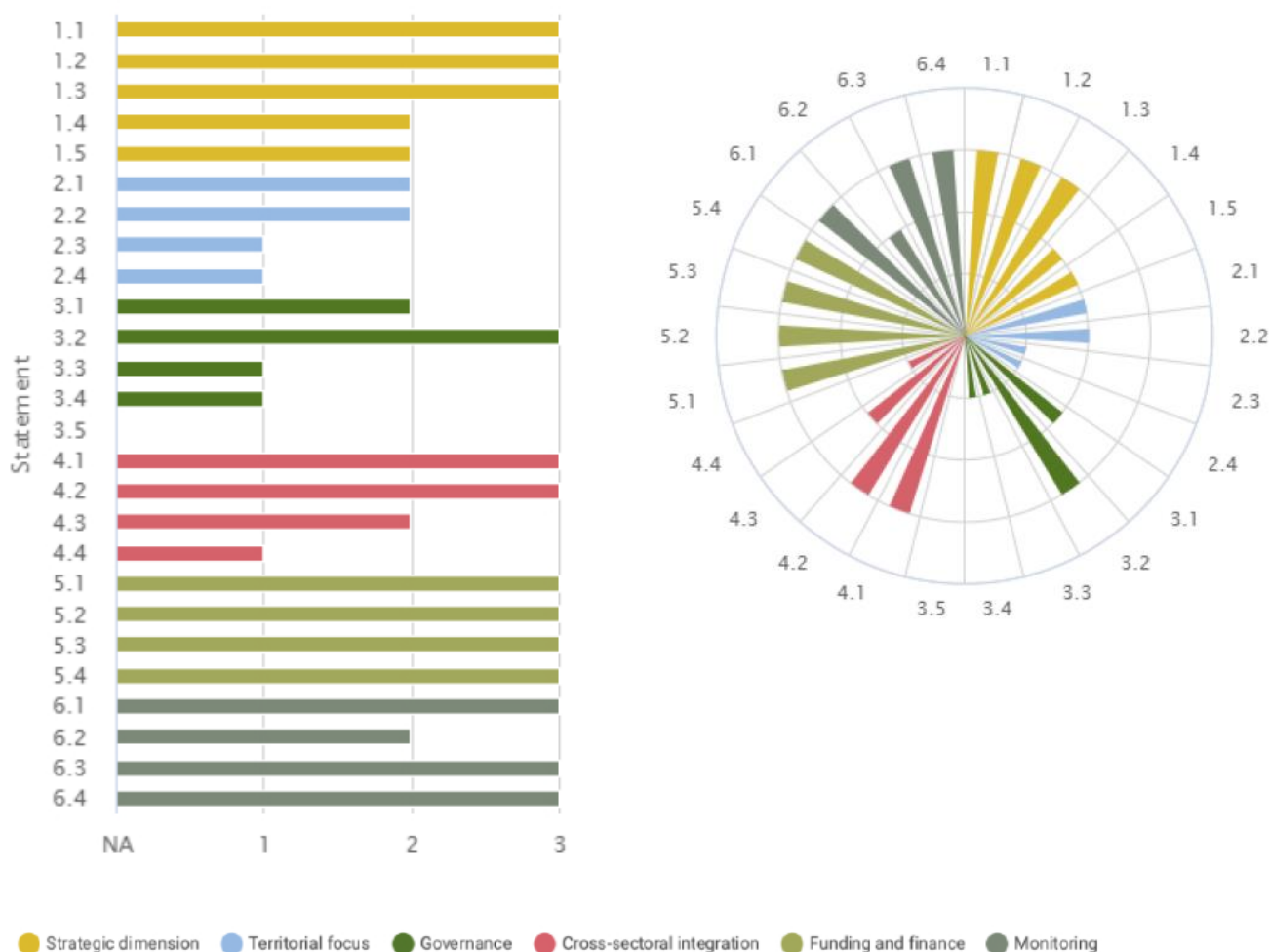
- Συνολικό ποσοστό εντάξεων 17% επί του προϋπολογισμού του ΠΕΠ ΠΔΜ, με επιμέρους ποσοστό 15% για τον προϋπολογισμό ΕΤΠΑ και 54% για το ΕΚΤ.

- Συνολικό ποσοστό νομικών δεσμεύσεων μηδενικό.
- Συνολικό ποσοστό πληρωμών μηδενικό.

Επακόλουθο της παραπάνω εικόνας είναι και η μηδενική επίτευξη φυσικού αντικειμένου και δεικτών της ΣΒΑΑ.

Η πιλοτική εφαρμογή του εργαλείου αυτοαξιολόγησης ΒΑΑ του JRC για την ΣΒΑΑ του Δήμου Εορδαίας 2014-2020 δίνει μικτά αποτελέσματα.

Διάγραμμα 11: Αποτελέσματα εργαλείου αυτοαξιολόγησης ΒΑΑ ΣΒΑΑ Δήμου Εορδαίας 2014-2020

Πηγή: JRC, ίδια επεξεργασία

Όσο αφορά στις διαστάσεις της Στρατηγικής και της Χρηματοδότησης, εκτιμάται ότι η ΒΑΑ του Δήμου Εορδαίας είναι γενικά ικανοποιητική, ενώ φαίνεται να υστερεί στις διαστάσεις της Διακυβέρνησης και της Χωρικής Συγκέντρωσης.

3.7. Συνθετική αξιολόγηση προοπτικών και συμπεράσματα ως προς τα προβλήματα- προοπτικές και ανάγκες αναθεώρησης/τροποποίησης της Περιοχής Παρέμβασης

Η ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού με το οποίο οργανώνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης και των δεικτών βιώσιμης κινητικότητας σε Δυνατά (Strengths) και Αδύναμα (Weaknesses) σημεία, καθώς και οι Ευκαιρίες (Opportunities) και οι Απειλές (Threats) που προκύπτουν από την ανάλυση πλαισίου της περιφέρειας και του οργανισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των αρμόδιων υπηρεσιών, όπως καταγράφονται από συναντήσεις εργασίας αλλά και εγκεκριμένα κείμενα πολιτικής, προγράμματα και σχέδια της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της.

Η ανάλυση SWOT αξιοποιείται για την τροφοδότηση της διαμόρφωσης των επιλογών πολιτικής ως προς την επιθυμητή εξέλιξη της περιοχής της Πτολεμαΐδας και του Δήμου Εορδαίας. Θα αξιοποιηθούν τα ζεύγη δυνατών σημείων – ευκαιριών, αδύναμων σημείων – ευκαιριών και δυνατών σημείων – απειλών για τη διαμόρφωση, αντίστοιχα, πολιτικών προωθητικών, μεταστροφής και διαφοροποίησης.

Επιλέγεται τα βασικά σημεία της ανάλυσης SWOT να παρουσιαστούν ανά τομέα πολιτικής/θεματική της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.

Πίνακας 19: SWOT τομέα Οικονομίας / Απασχόλησης

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Κομβικό σημείο (εγγύτητα σε Κοζάνη, Θεσσαλονίκη, Ήπειρο και Δυτικά Βαλκάνια)			Μικρή απόσταση από την πρωτεύουσα της ΠΕ, την Κοζάνη και τις εκεί χωροθετημένες βιομηχανικές και βιοτεχνικές περιοχές
Ενεργειακό κέντρο της χώρας και ισχυρή μακροχρόνια εξειδίκευση στην τεχνογνωσία των ενεργειακών δραστηριοτήτων	Εξάρτηση των τοπικών επιχειρήσεων και γενικότερα της επιχειρηματικότητας από τη λειτουργία της ΔΕΗ	Διατήρηση και ισχυροποίηση της ενεργειακής ταυτότητας της περιοχής και μετεξέλιξη της από ενεργειακό κέντρο με βάση το λιγνίτη, σε κέντρο ενεργειακών εξελίξεων σε επίπεδο επιστημονικό, τεχνικό και θεσμικό μέσω της προώθησης σύγχρονων, πράσινων ενεργειακών και περιβαλλοντικών τεχνολογιών	
Υπαρξη οργανωμένων χώρων υποδοχής παραγωγικών δραστηριοτήτων (πχ ΒΙΟΠΑ)	Ανεπαρκείς δομές/υποδομές στήριξης της επιχειρηματικότητας Έλλειψη τηλεπικοινωνιακών και ευρυζωνικών δικτυακών υποδομών	Έγκριση έργου Κόμβου Καινοτομίας Υδρογόνου (H2HUB) στην ΑΕΒΑΛ.	Καθυστέρηση στην ωρίμανση και υλοποίηση υποδομών και παρεμβάσεων ενίσχυσης του ρόλου της Πτολεμαΐδας ως αναπτυξιακό κέντρο
Υπαρξη τμημάτων του ΕΚΕΤΑ και του Πανεπιστημίου	Μείωση δραστηριοτήτων της ΔΕΗ και της εξόρυξης λιγνίτη που αποτελεί σημαντικό οικονομικό παράγοντα τόσο της πόλης όσο και της ευρύτερης περιοχής του Δήμου και της Περιφερειακής Ενότητας	Χρηματοδοτήσεις ΣΔΑΜ/ΠΕΠ/Αναπτυξιακού Νόμου/Πράσινου Ταμείου και άλλων ειδικών πόρων λόγω μετάβασης για παροχή κινήτρων ιδιωτικών επενδύσεων	Υψηλή, μακροχρόνια ανεργία των επιστημόνων, που εξακολουθεί να επιτείνει τις τάσεις φυγής από την περιοχή.
Πρωτογενής τομέας με δυναμική στην παραγωγή ποιοτικών τοπικών προϊόντων που μπορεί να τροφοδοτήσει αντίστοιχους	Υψηλό ποσοστό απασχόλησης του ενεργού πληθυσμού στον τριτογενή τομέα που δεν συνδέονται όμως με δυναμικούς και σύγχρονους κλάδους	Αυξημένα κίνητρα για επενδύσεις αξιοποίησης ενεργειακής τεχνογνωσίας	Χαμηλή ανταγωνιστικότητα των ΜμΕ, σε σχέση με το σύνολο της χώρας και αδυναμία καθετοποίησης

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
κλάδους μεταποίησης του δευτερογενούς τομέα	στην έρευνα, καινοτομία, νέες τεχνολογίες		παραγωγής και αποτελεσματικής προώθησης των τοπικών προϊόντων
Αύξηση απασχόλησης (4,5%) στην ΠΕ μεταξύ 2015-2020	Σημαντικό ποσοστό ανεργίας, το οποίο είναι ακόμα υψηλότερο μεταξύ στις γυναίκες	Δυνατότητες ανάπτυξης τριτογενή τομέα (63% της απασχόλησης στην ΠΕ έναντι 74% στην χώρα)	Φυγή του ανθρώπινου δυναμικού και κυρίως των παραγωγικών ηλικιών με υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο στα μεγάλα αστικά κέντρα (είτε Κοζάνη, είτε Θεσσαλονίκη)
	Μείωση του ΑΕΠ (7,3%/έτος) και κ.κ.ΑΕΠ στην ΠΕ μεταξύ 2015-2020		Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού σε θέματα ΤΠΕ
	Χαμηλές επιδόσεις στον τουρισμό (14% διανυκτερεύσεων Περιφέρειας το 2019)		

Πίνακας 20: SWOT τομέα Κοινωνικής συνοχής / Ποιότητα ζωής

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Ευαισθητοποίηση και ανάπτυξη τοπικών δικτύων στήριξης και φροντίδας ευπαθών ομάδων	Έλλειψη δομών εξυπηρέτησης ΑΜΕΑ	Ανάπτυξη δικτύου συνεργασιών, εθελοντισμού και κοινωνικής δικτύωσης	Αυξημένες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε θέματα παροχών υπηρεσιών κοινωνικής πολιτικής
Λειτουργία Δομών σε επίπεδο Δήμου για την υποστήριξη ευπαθών ομάδων πληθυσμού και γενικότερα ομάδων που αντιμετωπίζουν προβλήματα φτώχειας, κοινωνικού αποκλεισμού και κάθε μορφής διακρίσεων	Ποσοστά ανεργίας, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού	Δυνατότητες ανάπτυξης Κοινωνικής Οικονομίας και Επιχειρηματικότητας	Χαμηλό επίπεδο συνεργασίας συντονισμού, δικτύωσης και παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων των εμπλεκόμενων κοινωνικών φορέων και υπηρεσιών
Δομής Κέντρου Δημέρευσης και Φροντίδας Ατόμων με Αναπηρία και Στέγη			

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Υποστηριζόμενης Διαβίωσης (ΚΔΗΦ ΑμεΑ) για το οποίο συστήνεται φορέας λειτουργίας με ΚΟΙΝΣΕΠ			
Υπαρξη δικτύου τηλεθέρμανσης	Ποσοστά ενεργειακής φτώχειας	Παρεμβάσεις και χρηματοδοτήσεις ΣΔΑΜ/ΠΕΠ/Πράσινου Ταμείου	Αδυναμία συγκέντρωσης και επεξεργασίας επικαιροποιημένων πρωτογενών δεδομένων κοινωνικού αποκλεισμού και κατά συνέπεια σχεδιασμού στοχευμένων πολιτικών
Υπαρξη σημαντικών ελεύθερων χώρων και πρασίνου στις εισόδους της πόλης	Έλλειψη μιας ενιαίας κεντρικής πλατείας	Ανάπλαση και ανάδειξη επιλεγμένων αστικών περιοχών, η επιλογή των οποίων είναι προϊόν συνεκτικών αναπτυξιακών στρατηγικών και κειμένων	
Αναγνώριση της ανάγκης για διαμόρφωση και εκπόνηση ολοκληρωμένων στρατηγικών και σχεδίων ανάπτυξης (ΒΑΑ, ΣΔΑΕ, ΣΒΑΚ, ΣΔΚΟ κλπ)	Έλλειψη επικαιροποιημένου πολεοδομικού και χωροταξικού σχεδιασμού σε επίπεδο πόλης της Πτολεμαΐδας, Δήμου αλλά και Περιφέρειας	Αξιοποίηση αρχών και πόρων της πρωτοβουλίας New European Bauhaus	Η αναπτυξιακή δραστηριότητα των τελευταίων ετών σε συνδυασμό με την απουσία επικαιροποιημένου πολεοδομικού σχεδιασμού αναμένεται να εντείνουν τις οικιστικές πιέσεις και να μεγεθύνουν τις βασικές ελλείψεις σε αστικές υποδομές
	Διαχρονικά επιβαρυνόμενο περιβαλλοντικά το σύνολο του Δήμου λόγω της εγγύτητας με τα εξορυκτικά πεδία και μονάδες παραγωγής ενέργειας	Δικτύωση της πόλης με περιαστική περιοχή, υποδοχείς δραστηριοτήτων και λοιπούς οικισμούς του Δήμου	
	Μικρή εμπειρία σε δράσεις έξυπνης πόλης	Πρωώθηση στρατηγικών δια βίου μάθησης με χρήση ΤΠΕ για εξ αποστάσεως εκπαίδευση προκειμένου να δοθούν ίσες ευκαιρίες, αλλά και νέες δυνατότητες σε άτομα που βρίσκονται στα πρόθυρα κοινωνικού αποκλεισμού	Μέρος του πληθυσμού του δήμου παρουσιάζει έλλειψη ψηφιακών δεξιοτήτων και περιορισμένη πρόσβαση σε τεχνολογικές υποδομές
	Υποστελέχωση των δημοτικών υπηρεσιών και ανεπαρκής υλικοτεχνική υποδομή		

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
	Περιορισμένος ή μηδαμινός αριθμός ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες μέσω διαδικτύου		Καθυστερήσεις στην διεκπεραίωση υποθέσεων πολιτών και μερική ή αποσπασματική ανταπόκριση των αιτημάτων των δημοτών

Πίνακας 21: SWOT τομέα Μεταφορών/Κινητικότητας

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Σύνδεση Πτολεμαΐδας με Εγνατία Οδός και κάθετους άξονες – σύνδεση με Θεσσαλονίκη (Ανατολικά) και Ήπειρο (Δυτικά)		Ολοκλήρωση σύνδεσης με Καστοριά μέσω της σήραγγας Κλεισούρας Ολοκλήρωση του κάθετου άξονα Νίκη – Φλώρινα – Πτολεμαΐδα – Κοζάνη (Α27) – Λάρισα (ΕΟ3)	
Ύπαρξη εγκεκριμένου ΣΒΑΚ	Περιορισμένη χωρητικότητα οδικών υποδομών και δημόσιου χώρου	Υιοθέτηση σεναρίου ανθρωποκεντρικού σχεδιασμού και ήπια κυκλοφορίας για την Πτολεμαΐδα	Περιορισμένες πηγές χρηματοδότησης υλοποίησης του ΣΒΑΚ το οποίο προβλέπει παρεμβάσεις ύψους 11,6 εκμ.€
Κυκλοφοριακή μελέτη Πτολεμαΐδας σε εξέλιξη	Χαμηλός βαθμός εξασφάλισης συνθηκών προσβασιμότητας σε ότι αφορά την καθημερινή κίνηση πεζών	Μέγεθος πόλης που επιτρέπει αποδεκτές αποστάσεις μετακίνησης πεζή	Καθυστέρηση στην ολοκλήρωση και εφαρμογή της κυκλοφοριακής μελέτης
Σχετικά εκτεταμένο δίκτυο πεζοδρόμων	Ελλείψεις σε υποδομές ποδηλάτων και ολοκληρωμένων σχετικών δικτύων	Υψηλό ποσοστό κατοχής ποδηλάτου	συμπεριφορά και υιοθέτηση βιώσιμων μορφών μετακίνησης
Ικανοποιητικό επίπεδο οδικής ασφάλειας	Αυξημένη χρήση του ιδιωτικού ΙΧ στις καθημερινές μετακινήσεις των κατοίκων της πόλης	Τιμές ενέργειας και καυσίμων οδηγούν σε στροφή των μετακινούμενων σε εναλλακτικά μέσα μεταφοράς	Έλλειψη παιδείας πολιτών και νοοτροπίας ως προς οδηγική

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
	Ελλείψεις σε χώρους στάθμευσης (κυρίως υπόγειους)	Ύπαρξη σιδηροδρομικής γραμμής Αμύνταιο – Πτολεμαΐδα – Κοζάνη για ημερήσιες μετακινήσεις	

Πίνακας 22: SWOT τομέα Περιβάλλοντος / Κλιματικής Αλλαγής

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Ύπαρξη ΣΔΑΕ και ΣΔΚΟ	Έλλειψη προσωπικού και εξοπλισμού των αρμοδίων υπηρεσιών για την παρακολούθηση των έργων / δράσεων με σκοπό την τήρηση των εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων	Υλοποίηση Περιφερειακού Επιχειρησιακού Κέντρου Πολιτικής Προστασίας Δ.Μ στο ΒΙΟΠΑ	Πιέσεις σε υποδομές, πληθυσμό, οικονομικές δραστηριότητες εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής (αύξηση θερμοκρασίας, ξηρασία, ακραία καιρικά φαινόμενα, υποβάθμιση της ποιότητας του αέρα, του εδάφους και των νερών)
Δυνατότητα αξιοποίησης της τεχνογνωσίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ινστιτούτων της περιοχής	Χαμηλό ποσοστό ιδιωτικών και δημόσιων κτιρίων που ικανοποιούν βασικές απαιτήσεις εξοικονόμησης ενέργειας	Προτεραιότητα και κίνητρα σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για τον σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής (ΕΣΠΑ 2021-2027, ΠΕΠ)	Η συνεχής αύξηση της θερμοκρασίας δημιουργεί συνεχώς νέους κινδύνους για το δομημένο, οικιστικό περιβάλλον
Συνεργασία και συμπράξεις με εμπλεκόμενους φορείς για την προστασία και αξιοποίηση του περιβάλλοντος	Ελλείψεις σε οργανωμένους χώρους πρασίνου και υποδομών αναψυχής για την εξυπηρέτηση του συνόλου των οικιστικού συνόλου της πόλης ανά γειτονιές	Ενίσχυση των επενδύσεων (δημόσιων και ιδιωτικών) για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή	Θεσμική απόσταση από την λήψη αποφάσεων και τους σχεδιασμούς για την ΖΑΠ Κοζάνης
Ύπαρξη δικτύου και επιχείρησης τηλεθέρμανσης	Περιβαλλοντικές επιπτώσεις ηλεκτροπαραγωγής στην πόλη	Αξιοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων απολιγνιτοποίησης για έναν ολοκληρωμένο αστικό σχεδιασμό	
Συμμετοχή στο «δίκτυο» ελληνικών πόλεων που θα εργαστούν προς την κατεύθυνση της επίτευξης της κλιματικής ουδετερότητας, στο πλαίσιο Ευρωπαϊκής Αποστολής «100 κλιματικά Ουδέτερες και		Επενδύσεις βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης δημόσιων και ιδιωτικών κτιρίων βάσει των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης κτιρίων και αντιμετώπισης της ενεργειακής φτώχειας	

Δυνατά σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
έξυπνες πόλεις έως το 2030 από και προς τους πολίτες»			
Ύπαρξη εγκεκριμένου ΣΦΗΟ		Προώθηση της ηλεκτροκίνησης	
Πλούσια περιβαλλοντικά και πολιτιστικά ενδοχώρα του Δήμου		Ανάδειξη βιομηχανικής ιστορίας του Δήμου και της πόλης της Πτολεμαΐδας	
		Αξιοποίηση των ΤΠΕ για την ανάδειξη του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής αφενός δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας και αφετέρου αποτελώντας κίνητρο συγκράτησης του πληθυσμού και ταυτόχρονα προσέλκυσης επισκεπτών	

3.8. Επιτυχημένα παραδείγματα βιώσιμης αστικής ανάπτυξης με όμοιο στρατηγικό Προσανατολισμό

Στην παρούσα ενότητα γίνεται επισκόπηση των Στρατηγικών Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της περιόδου 2014-2020 στις ελληνικές πόλεις. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι Στρατηγικές BAA 2014-2020 των ελληνικών πόλεων δεν έχουν ακόμα αξιολογηθεί, ενώ σε αρκετές περιπτώσεις δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα η υλοποίηση των έργων τους για την παραγωγή αποτελεσμάτων. Σε σχέση με την αναθεώρηση/επικαιροποίηση της ΣΒΑΑ για την Πτολεμαΐδα δεν υπάρχουν πόλεις της Ελλάδας με όμοιο τρέχον στρατηγικό προσανατολισμό (απολιγνιτοποίηση) πλην Κοζάνης και Μεγαλόπολης, οι οποίες επίσης βρίσκονται σε διαδικασία αναθεώρησης/σχεδιασμού των σχετικών στρατηγικών ΟΧΕ/BAA. Παρ' όλα αυτά κρίνεται σκόπιμο να παρουσιαστεί η ΣΒΑΑ του Δήμου Δράμας, η οποία εμφανίζει ικανοποιητική πορεία υλοποίησης και καθώς η πόλη εμφανίζει περισσότερες συνάφειες με την Πτολεμαΐδα σε σχέση με άλλες ελληνικές πόλεις που υλοποίησαν ΣΒΑΑ.

Επιπρόσθετα έγινε επιλογή συγκεκριμένων παρεμβάσεων από το εξωτερικό και την Ελλάδα συναφείς με θεματικές για την Πτολεμαΐδα (σκίαση υπαίθριων χώρων, πράσινες σχολικές αυλές, παρακολούθηση ποιότητας αέρα, επανάχρηση κτιρίων, δημοτικές αγορές, αντιμετώπιση/παρακολούθηση ενεργειακής φτώχειας), που έχουν υλοποιηθεί, δοκιμαστεί και μπορούν να εφαρμοστούν σε αντίστοιχες περιπτώσεις.

3.8.1. Στρατηγικές άλλων ελληνικών πόλεων

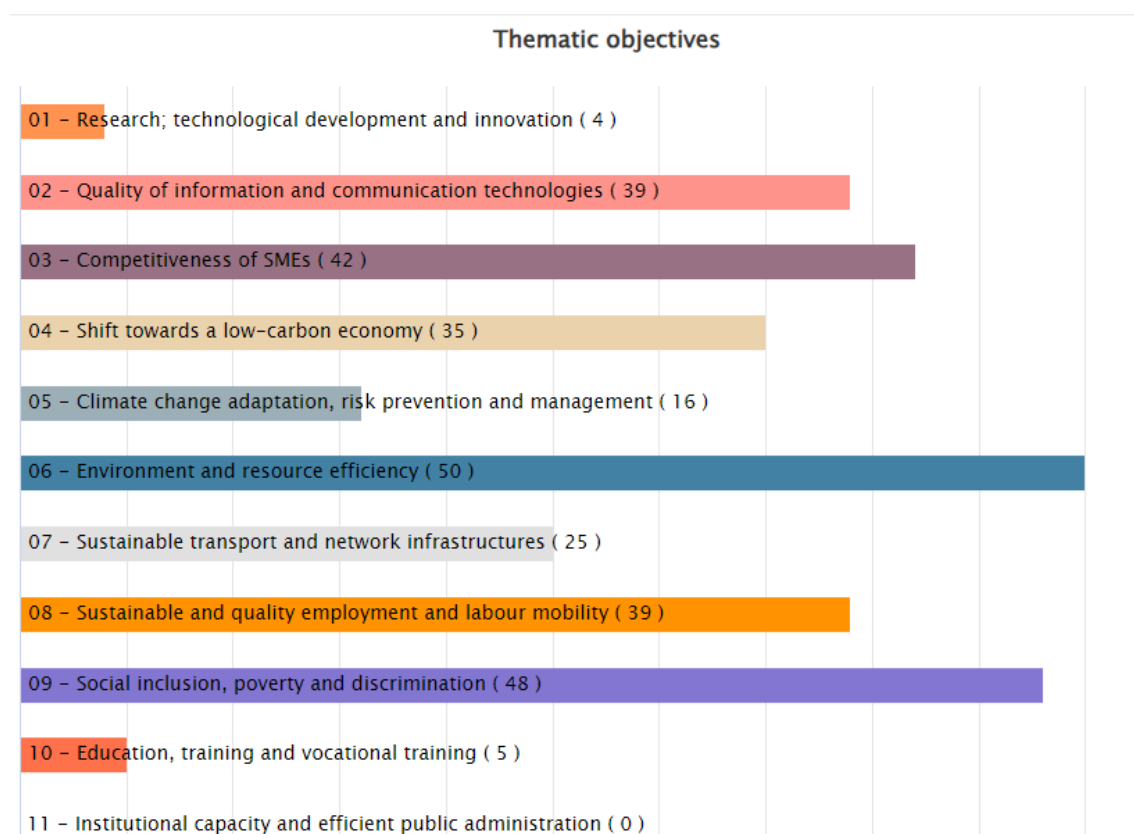
Κατά την περίοδο 2014-2020, στο σύνολο της χώρας εγκρίθηκαν και βρίσκονται υπό υλοποίηση 54 Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης, μέσα από τα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Χάρτης 14: ΣΒΑΑ Περιόδου 2014-2020 στην Ελλάδα

Πηγή: European Commission

Από αυτές λιγότερες από τις μισές, για την ακρίβεια 22, είχαν ως περιοχή παρέμβασης τμήμα του αστικού ιστού της πόλης, όπως στην περίπτωση της Πτολεμαΐδας. Προτεραιότητα δίνεται στις πρωτεύουσες των περιφερειών ή στις λειτουργικές περιοχές με ορισμένο μέγεθος πληθυσμού.

Οι κοινωνικοοικονομικές κρίσεις επηρέασαν τις αστικές πολιτικές στην Ελλάδα, μετατοπίζοντας τη θεματική εστίαση σε μέτρα που αντιμετωπίζουν κυρίως τη φτώχεια και τον κοινωνικοχωρικό αποκλεισμό ή που τονώνουν την τοπική αγορά εργασίας. Οι στρατηγικές ΒΑΑ που υποστηρίζονται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) αφορούν ως κύρια θέματα στην ελληνική περίπτωση τα εξής: υποβαθμισμένες γειτονιές, αστική ανάπτυξη, τουριστικές/πολιτιστικές δραστηριότητες, συμπαγής χωροταξική ανάπτυξη και κοινωνικές υποδομές.

Διάγραμμα 12: Θεματικοί Στόχοι ΒΑΑ περιόδου 2014-2020 στις ελληνικές πόλεις

Πηγή: *European Commission*

Η ΣΒΑΑ της Δράμας

Κεντρικός στόχος της ΣΒΑΑ Δράμας είναι η ολιστική και στοχευμένη αντιμετώπιση των σύγχρονων αστικών προκλήσεων, με τη συμμετοχή όχι μόνο των επαγγελματιών, κοινωνικών και επιστημονικών φορέων της πόλης αλλά και της κοινωνίας των πολιτών, ώστε:

- να αναστραφεί η υφιστάμενη κατάσταση της πολεοδομικής, περιβαλλοντικής και οικονομικής υποβάθμισης
- να μεγιστοποιηθούν οι αναπτυξιακές δυνατότητες της περιοχής
- να επιτευχθεί κοινωνική συνοχή.

Ο σχεδιασμός προβλέπει την ενοποίηση του ιστορικού κέντρου της πόλης με τον Δημοτικό Κήπο και το Πάρκο της Αγίας Βαρβάρας, δημιουργώντας έτσι μια διευρυμένη περιοχή ανάπτυξης, ενδυνάμωσης των υποδομών και των αστικών και κοινωνικών λειτουργιών, αισθητικής, κλιματικής και περιβαλλοντικής αναβάθμισης ενώ, ταυτόχρονα, διαμορφώνει το πλαίσιο ανάδειξης των οικοπολιτιστικών πόρων της περιοχής και προώθησης της επιχειρηματικότητας και της οικονομικής ανάπτυξης

Τα έργα της στρατηγικής ξεκίνησαν τον Φεβρουάριο του 2017 και ολοκληρώνονται στο τέλος του 2023 (13 παρεμβάσεις ολοκληρωμένες και 3 σε εξέλιξη). Υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΠΕΠ Ανατολική Μακεδονία και Θράκη 2014-2020 με εγκεκριμένο προϋπολογισμό 8.406.438,06 €.

Στο σύνολό τους τα έργα αποσκοπούν τα οποία, στο σύνολό τους, αποσκοπούν:

- στην αναγέννηση του αστικού χώρου της πόλης της Δράμας,
- στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της,
- στην ανάδειξη του πολιτισμικού και περιβαλλοντικού πλούτου της,
- στην αύξηση της επισκεψιμότητας,
- στην οικονομική ανάπτυξη της Δράμας.

Αξίζει να αναφερθούν οι παρακάτω ενδιαφέρουσες παρεμβάσεις της ΣΒΑΑ Δράμας, ως σημεία διερεύνησης και για την περιοχή της Πτολεμαΐδας.

- Ολοκληρωμένο σύστημα χαρτογραφικής απεικόνισης και διαχείρισης κοινωνικής και περιβαλλοντικής πληροφορίας (GIS) για την αναβάθμιση της Δημόσιας Πολιτικής και επαφής με Πολίτες
Συλλέγει και αποτυπώνει σε λεπτομερείς γεωγραφικούς και χωροταξικούς χάρτες όλα τα χωρικά δεδομένα, κοινωνικά και περιβαλλοντικά, που αφορούν σε ολόκληρη την περιοχή παρέμβασης. Τα στοιχεία αυτά, κατόπιν επεξεργασίας και αξιολόγησης, χρησιμοποιούνται για τη χάραξη της ενδεδειγμένης, ανά περιοχή, δημοτικής κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής
- Αναβάθμιση της πολιτιστικής εμπειρίας στον αστικό ιστό της Δράμας
Η Πράξη αποσκοπεί στη δημιουργία ενός Υπαίθριου Μουσείου (Open Street Museum). Αφορά στη διαδρομή «ΑΡΩΜΑ ΤΑΜΠΑΚΟΥ», αφιερωμένη στη χρυσή εποχή του καπνού στη Δράμα (1840 - 1940). Περιλαμβάνει 10 επιλεγμένα μνημεία ευρύτερα του ιστορικού κέντρου της Δράμας και παρουσιάζει τις ιστορίες, τα πάθη και τους πρωταγωνιστές τους.
- Ανάπτυξη «Ψηφιακού Συστήματος Πολιτισμικής Ταυτότητας»
Το έργο αποσκοπεί στην ενοποίηση των πολιτιστικών πόρων του Δήμου Δράμας και περιλαμβάνει την ανάπτυξη εκπαιδευτικών συστημάτων με ψηφιακές τεχνολογίες, καθώς και την εγκατάσταση συστήματος για τρισδιάστατες (3D) προβολές, το οποίο θα δίνει τη δυνατότητα προβολής θεματικού υλικού σε εμβληματικά ή μνημειακά κτίρια της πόλης και σε εκδηλώσεις που προβάλλουν την τοπική ιστορία και τον πολιτισμό, όπως τη Δραμοινογνωσία, το Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους, την Ονειρούπολη κ.ά.
- Έξυπνη Επιχειρηματικότητα: Δημιουργία Δομών Στήριξης Επιχειρηματικότητας
Η Πράξη αφορά στη δημιουργία μιας μόνιμης και σταθερής δομής υποστήριξης νέων επιχειρήσεων κατά την εναρκτήρια φάση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας (Innovation Farm)
- Έξυπνο σύστημα παρακολούθησης κλιματικής αλλαγής Δήμου Δράμας
Το σύστημα θα έχει τη δυνατότητα ανάρτησης, σε πραγματικό χρόνο, όλων των περιβαλλοντικών ποιοτικών και ποσοτικών παραμέτρων που σχετίζονται με: • το μικροκλίμα της περιοχής παρέμβασης • την ποιότητα και ποσότητα των τοπικών υδάτων της περιοχής. Επιπλέον, το σύστημα θα παρέχει τη δυνατότητα προβολής έκτακτων ανακοινώσεων σε περιπτώσεις επικίνδυνων για τη δημόσια υγεία περιβαλλοντικών φαινομένων (π.χ. υψηλά ποσοστά ατμοσφαιρικής ρύπανσης σε συνδυασμό με υψηλές θερμοκρασίες κλπ.) σε ειδική διαδικτυακή πλατφόρμα
- Βιοκλιματική αναβάθμιση δημόσιων χώρων περιοχής ανάμεσα στις πηγές Αγ. Βαρβάρας και τον Δημοτικό Κήπο Δράμας & Έργα ύδρευσης και αποχέτευσης οδού 19ης Μαΐου Δήμου Δράμας

Η υπό ανάπλαση περιοχή εκτείνεται ανάμεσα σε δύο ήδη διαμορφωμένους πυρήνες πρασίνου του αστικού ιστού της πόλης της Δράμας, τις πηγές της Αγίας Βαρβάρας προς τα δυτικά και τον Δημοτικό Κήπο προς τα ανατολικά. Η επέμβαση θα διευρύνει την έκταση χώρου για τους πεζούς, με αναπλάσεις δημόσιων χώρων, αναδιαμόρφωση της χάραξης των οδών και πολλαπλασιασμό των πυρήνων αστικού πρασίνου, με δέντρα και κήπους, ενοποίηση του αστικού πρασίνου από τον Δημοτικό κήπο μέχρι τις πηγές της Αγίας Βαρβάρας, δημιουργία μιας συνεχόμενης νησίδας πρασίνου και αναψυχής στο κέντρο του αστικού ιστού.

Εικόνα 1: Βιοκλιματικές αναπλάσεις ΣΒΑΑ Δ. Δράμας

Πηγή: Δ. Δράμας

Τέλος αξίζει να αναφερθεί ότι η ΣΒΑΑ Δήμου Δράμας περιλαμβάνει και πράξη Δράσεων Δημοσιότητας και Επικοινωνίας και Αξιολόγησης, ύψους 197.000€. Ειδικότερα οι δράσεις δημοσιότητας περιλάμβαναν συναντήσεις, ημερίδες, συνέδρια, ανταλλαγή τεχνογνωσίας καθώς και παραγωγή πληροφοριακού υλικού προκειμένου να ενημερωθεί και ευαισθητοποιηθεί το ωφελούμενο κοινό για τις παρεμβάσεις που πρόκειται να υλοποιηθούν και για τις δράσεις που άμεσα τους αφορούν ώστε να υπάρξει μεγαλύτερη συμμετοχή και αποδοχή τους.

3.8.2. Καλά παραδείγματα παρεμβάσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται εννέα (9) επιλεγμένα παραδείγματα επιτυχημένων παρεμβάσεων βιώσιμης αστικής ανάπτυξης που επικεντρώνονται στην αντιμετώπιση προκλήσεων παρόμοιων με αυτές που αναγνωρίζονται για την Πτολεμαΐδα, όπως η κλιματική αλλαγή και η άνοδος της θερμοκρασίας, η χρήση δημόσιων χώρων από περισσότερους χρήστες και για την κάλυψη περισσότερων αναγκών, η παρακολούθηση και δράση βάσει δεδομένων για την ποιότητα του αέρα και την ενεργειακή φτώχεια, η ολοκληρωμένη επανάχρηση και ένταξη κτιρίων και εκτάσεων σύμφωνα με τις ανάγκες και τις δραστηριότητες του αστικού κέντρου.

Επαναφέροντας την ζωή στο δρόμο σε ένα κλιματικά μεταβαλλόμενο κόσμο, Cartuja Qanat (Σεβίλλη)

Η Σεβίλλη, η μεγαλύτερη πόλη της νότιας Ισπανίας, αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις λόγω των ακραίων κλιματικών συνθηκών που επικρατούν εκεί. Με τις θερμοκρασίες του αέρα να ξεπερνούν μερικές φορές τους 50°C κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού και τις κλιματικές προβλέψεις να υποδεικνύουν ακόμη υψηλότερες θερμοκρασίες, μειωμένες βροχοπτώσεις και συχνότερους και έντονους καύσωνες τα επόμενα 30 χρόνια, η Σεβίλλη οφείλει να προετοιμαστεί ώστε να μπορέσει να προσαρμοστεί και να οικοδομήσει ανθεκτικότητα και αντοχή στα ακραία καιρικά φαινόμενα.

Έχοντας αυτές τις ανησυχίες και για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, ο Δήμος της Σεβίλλης και η EMASESA, η μητροπολιτική εταιρεία διαχείρισης υδάτων, ξεκίνησαν το έργο CARTUJA QANAT. Το έργο αυτό ευθυγραμμίζεται με το στρατηγικό σχέδιο της Σεβίλλης για το 2030, το οποίο δίνει προτεραιότητα στην αναζωογόνηση των δημόσιων χώρων και επιδιώκει να καταστήσει την πόλη πιο ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα. Συγκεκριμένα, το έργο CARTUJA QANAT περιλαμβάνει ένα συνδυασμό τεχνολογικών και παραδοσιακών πρακτικών, αντλώντας από την πολιτιστική κληρονομιά της πόλης, και σκοπό έχει τον μετριασμό των επιπτώσεων της υπερβολικής θερμότητας στους δημόσιους χώρους. Ένα από τα βασικά στοιχεία είναι ένα υβριδικό σύστημα ψύξης / θέρμανσης αέρα που εφαρμόζεται σε μια υπόγεια στοά (soyk), το οποίο βοηθά στη ρύθμιση της θερμοκρασίας του αέρα. Επιπλέον, το έργο χρησιμοποιεί φωτοβολταϊκά συστήματα για την παραγωγή ενέργειας και ενσωματώνει περισσότερο αστικό πράσινο και σκίαση για να δημιουργήσει ένα πιο δροσερό περιβάλλον.

Μια ακόμα σημαντική καινοτομία του έργου περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός υπέργειου-υπόγειου υδάτινου κύκλου, εμπνευσμένου από την αρχαία αραβική τεχνική του qanat, όπου η ηλιακή ενέργεια χρησιμοποιείται για να ανυψώσει το νερό στην επιφάνεια, με το νερό στη συνέχεια να εξατμίζεται ενεργώντας ως μηχανισμός ψύξης.

Παρά τους πολλά υποσχόμενους στόχους του, το έργο αντιμετώπισε προκλήσεις στις διαδικασίες προμηθειών του, κυρίως όσον αφορά τον καθορισμό των συγκεκριμένων υλικών που απαιτούνται για την αποτελεσματική υποστήριξη τόσο των τεχνολογικών όσο και των παραδοσιακών πρακτικών.

Εικόνα 2: Αστικό πράσινο και σκίαση στη Σεβίλλη

Πηγή: uia-initiative.eu

Η αρχική περιοχή παρέμβασης του έργου είναι το Τεχνολογικό Πάρκο Cartuja, όπου είναι εγκατεστημένο ένα Εργαστήριο Πολιτών. Το εργαστήριο αυτό λειτουργεί ως χώρος συνάντησης πολιτών και διαφόρων κοινωνικών ομάδων, ανταλλαγής εμπειριών και μεταφοράς γνώσης. Επιπλέον, το έργο δοκιμάζει ένα μοντέλο συνεργασίας- σύμπραξης δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, γεγονός που αποτελεί κομβικό σημείο για τις δυνατότητές που το εργαστήριο θα έχει για μελλοντική επεκτασιμότητα και εκμετάλλευση. Προβλέπονται επίσης σχέδια για την ενσωμάτωση ενός εκκολαπτηρίου επιχειρηματικότητας, που μέσα από τη λειτουργία του θα τονωθεί περαιτέρω η καινοτομία και η ανάπτυξη της περιοχής. Γενικότερα, το έργο CARTUJA QANAT αντιπροσωπεύει μια ολιστική και καινοτόμο προσέγγιση για την αντιμετώπιση των κλιματικών προκλήσεων της Σεβίλλης, συνδυάζοντας σύγχρονη τεχνολογία και παραδοσιακές πρακτικές για τη δημιουργία μιας πιο ανθεκτικής στο κλίμα και βιώσιμης πόλης τόσο για τους κατοίκους όσο και για τους επισκέπτες της, διατηρώντας και ενισχύοντας την πολιτιστική κληρονομία και την ανάπτυξη της πόλης.

Κλείνοντας, αξίζει να σημειωθεί πως πέρα από τις περιβαλλοντικές και τις τεχνολογικές πτυχές του έργου, στις δράσεις υπάρχει και ισχυρή κοινωνικοοικονομική διάσταση, καθώς επιδιώκεται – μέσα από τις δράσεις - να αναζωογονηθεί η παραδοσιακή κεραμική βιομηχανία ενσωματώνοντας τα κεραμικά ως υλικά ψύξης, παρέχοντας οικονομικές ευκαιρίες διατηρώντας παράλληλα την πολιτιστική κληρονομιά.

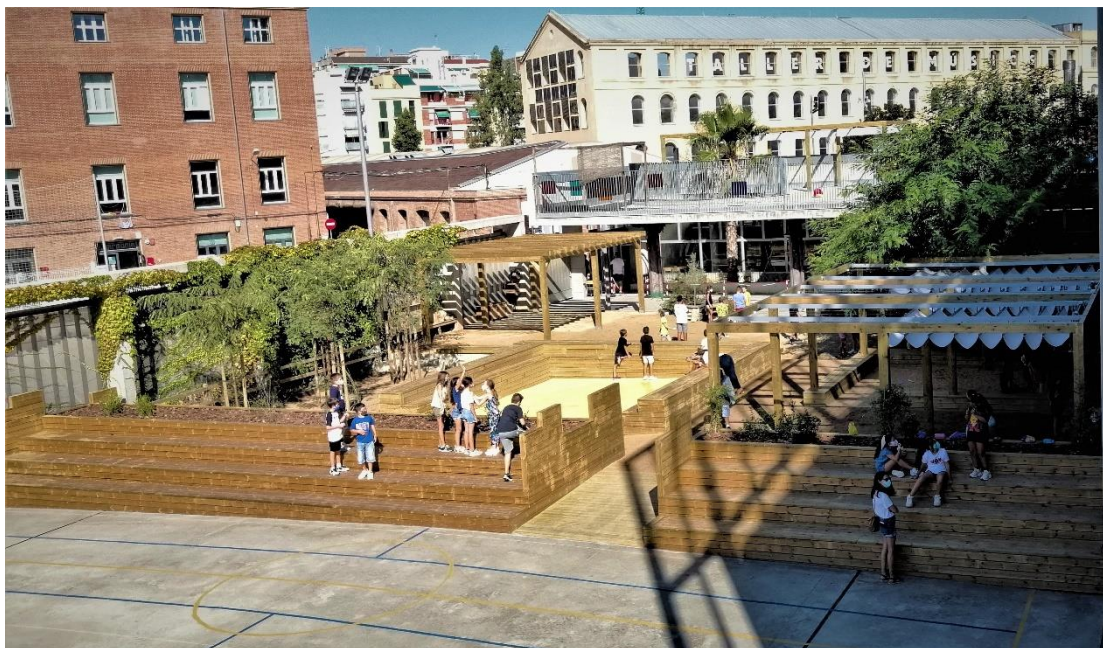
Προετοιμάζοντας την πόλη για ένα μέλλον όπου η κλιματική αλλαγή κυριαρχεί: The GBG_AS2C Project (Βαρκελώνη)

Η Βαρκελώνη, μια γεμάτη ζωή πόλη με πληθυσμό 1,6 εκατομμυρίων, αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις λόγω του ζεστού κλίματος και της υψηλής υγρασίας που διαθέτει κατά τη διάρκεια των καλοκαιριών. Η πόλη είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη στο φαινόμενο της αστικής θερμικής νησίδας (το φαινόμενο κατά το οποίο η θερμοκρασία στο κέντρο μιας πόλης είναι μεγαλύτερη απ' αυτή των προαστίων και της αγροτικής περιοχής που την περιβάλλει), επιδεινώνοντας τον αντίκτυπο της αύξησης της θερμοκρασίας. Δυστυχώς, πολλές από τις υποδομές, τον εξοπλισμό και τους δημόσιους χώρους της Βαρκελώνης είναι ανεπαρκώς εξοπλισμένες για να χειριστούν την υπερβολική ζέστη, αφήνοντας την πόλη ευάλωτη στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Το ζήτημα επιδεινώνεται από τις κλιματικές προβλέψεις που προβλέπουν ακόμη πιο έντονους και συχνούς καύσωνες στο μέλλον, θέτοντας σε κίνδυνο την ευημερία των κατοίκων της και ιδιαίτερα των ευάλωτων και των ευπαθών ομάδων (για παράδειγμα προβλέπεται ότι το 2100, η πόλη θα βιώσει 30 επιπλέον ζεστές ημέρες πάνω από 30°C ετησίως με ταυτόχρονη αύξηση των ακραίων θερμοκρασιών κατά 3,5°C φθάνοντας μέχρι 42,8°C).

Το έργο GBG_AS2C, που σχεδιάστηκε για την αντιμετώπιση αυτών των σοβαρών κλιματικών προκλήσεων, στοχεύει να προετοιμάσει τη Βαρκελώνη για την κλιματική αλλαγή και την αύξηση – βάση των προβλέψεων - των καλοκαιρινών θερμοκρασιών. Αρχικά, το έργο επικεντρώνεται στην εφαρμογή μέτρων για την προσαρμογή των σχολείων στην κλιματική αλλαγή, αναγνωρίζοντας ότι τα σχολεία διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο ως χώροι δράσης για το κλίμα που ωφελούν ολόκληρη την κοινότητα. Επιπλέον, τα σχολεία επιλέχθηκαν καθώς στεγάζουν έναν ευάλωτο πληθυσμό και υποφέρουν από ανεπαρκή προσαρμογή στη θερμότητα λόγω επισφαλών υποδομών. Η στρατηγική επιλογή των σχολείων εξασφαλίζει επίσης ευρεία κάλυψη και προσβασιμότητα σε όλη την πόλη, καθώς παραμένουν σε συνεχή χρήση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους.

Ο ακρογωνιαίος λίθος του έργου GBG_AS2C περιλαμβάνει τη μετατροπή των σχολικών παιδικών χαρών σε κλιματικά καταφύγια, ανοιχτά στο ευρύτερο κοινό κατά τη διάρκεια μη σχολικών περιόδων (ώστε να μπορούν οι ευπαθείς ομάδες να προστατευτούν). Αυτός ο μετασχηματισμός θα επιτευχθεί μέσω μιας τριπλής παρέμβασης – τη λεγόμενη Πράσινη, Μπλε και Γκρι παρέμβαση. Αρχικά η μπλε παρέμβαση, φροντίζει για την ενσωμάτωση προσβάσιμων υδάτινων (μπλε) στοιχείων ως δημοτικά σημεία αναψυχής. Σε συνδυασμό με τις προσπάθειες οικολογικού προσανατολισμού (σκίαση και σημεία πρασίνου) και τις παραδοσιακές λύσεις (γκρι) που εφαρμόζονται στις σχολικές εγκαταστάσεις, τα μέτρα αυτά στοχεύουν στην αποτελεσματική καταπολέμηση της θερμότητας και στη δημιουργία πιο δροσερών και ευχάριστων χώρων για την κοινότητα.

Πέρα από τις παρεμβάσεις υποδομής, το έργο δίνει έμφαση σε διαδικασίες που αυξάνουν την ευαισθητοποίηση για την κλιματική αλλαγή. Οι συμμετοχικές διαδικασίες για τη μετατροπή των παιδικών χαρών και η υιοθέτηση ενός εκπαιδευτικού έργου, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης των εκπαιδευτικών και της συμμετοχής των μαθητών και των επαγγελματιών του σχολείου στην εκτίμηση των επιπτώσεων στην υγεία, διαδραματίζουν επίσης βασικό ρόλο στην προώθηση της ευαισθητοποίησης για την κλιματική αλλαγή.

Εικόνα 3: Κλιματικά καταφύγια σε σχολικές αυλές στη Βαρκελώνη

Πηγή: uia-initiative.eu

Το έργο GBG_AS2C θα ξεκινήσει με ένα δίκτυο 10 πιλοτικών σχολείων προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή, που θα χρησιμεύσουν ως μοντέλα αναπαραγωγής σε όλα τα σχολεία της πόλης. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι πολλαπλά, συμβάλλοντας στη μετατροπή της Βαρκελώνης σε μια πιο ανθεκτική και βιώσιμη πόλη

OASIS - Σχολικές αυλές: Ανοικτότητα, Προσαρμογή, Ευαισθητοποίηση, Καινοτομία και Κοινωνικοί δεσμοί: Σχεδιασμός και μετασχηματισμός τοπικών αστικών περιοχών προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή, σε συνεργασία με τους πολίτες (Παρίσι)

Η πόλη του Παρισιού βρίσκεται αντιμέτωπη με την πρόκληση της προσαρμογής στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένων των θερμότερων καλοκαιριών, των συχνότερων και εντονότερων κυμάτων καύσωνα, των αυξημένων έντονων βροχοπτώσεων και του υψηλότερου κινδύνου πλημμυρών. Αυτές οι κλιματικές αλλαγές ενέχουν σημαντικούς κινδύνους για τη δημόσια υγεία, ιδίως κατά τη διάρκεια κυμάτων καύσωνα, και απαιτούν καινοτόμες λύσεις για τη μείωση του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας και την αποτελεσματική διαχείριση των όμβριων υδάτων. Συγκεκριμένα, ο καύσωνας του 2003 προκάλεσε 70.000 θανάτους στη Δυτική Ευρώπη, με υπερβάλλουσα θνησιμότητα στο Παρίσι 141% τις δύο πρώτες εβδομάδες του Αυγούστου, σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ίδιας περιόδου μεταξύ 2000 και 2002, και 1070 θανάτους που αποδίδονται άμεσα στον καύσωνα. Η συμβολή του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας σε αυτή την καταστροφή καθορίστηκε εκ των υστέρων από τις αρχές δημόσιας υγείας στη Γαλλία, ως πολύ μεγάλη. Ως εκ τούτου, είναι απαραίτητο να ανανεωθούν με βιώσιμο τρόπο οι πυκνοί αστικοί χώροι και να προστατευθούν οι πιο ευάλωτοι πληθυσμοί. Επίσης, η κλιματική αλλαγή θα προκαλέσει αύξηση της συχνότητας των έντονων βροχοπτώσεων καθώς και αύξηση του κινδύνου πλημμύρας κατά 10 έως 15%.

Το έργο OASIS σχεδιάστηκε για να αντιμετωπίσει αυτές τις προκλήσεις εστιάζοντας στον από κοινού σχεδιασμό (συμμετοχικός σχεδιασμός) και την από κοινού κατασκευή ανθεκτικών στην κλιματική αλλαγή εγκαταστάσεων γειτονιάς. Το έργο στοχεύει στη συμμετοχή πολιτών όλων των ηλικιών στη βελτίωση του αστικού τους περιβάλλοντος και στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής, η οποία είναι ζωτικής σημασίας για την οικοδόμηση της ανθεκτικότητας απέναντι στις κρίσεις και τις καταστροφές. Στο κέντρο της πόλης, υπάρχει μόνο 5.8 τετ. μέτρα ανά κάτοικο χώρος πρασίνου, αλλά και πολλοί σχολικοί χώροι που μπορούν να αξιοποιηθούν (υπάρχει ένα σχολείο ανά 200 μέτρα για κάθε κάτοικο).

Έτσι, ένας από τους πρωταρχικούς στόχους του έργου OASIS είναι η μετατροπή 10 σχολικών αυλών στο Παρίσι σε νησίδες δροσιάς. Αυτές οι νησίδες δροσιάς θα ενσωματώνουν οικολογικά καινοτόμα προϊόντα και λύσεις βασισμένες στη φύση για τον μετριασμό του φαινομένου της θερμικής νησίδας. Για την υλοποίηση θα χρησιμοποιηθούν καινοτόμα υλικά με υψηλή θερμική απόδοση και χαμηλό αποτύπωμα άνθρακα, μαζί με συστήματα ανάκτησης του βρόχινου νερού, καθώς και στοιχεία βασισμένα στη φύση, όπως σκίαση, εξατμισοδιαπνοή και ανθεκτική στην ξηρασία βλάστηση. Ο μετασχηματισμός αυτών των σχολικών αυλών, όχι μόνο θα μειώσει τις θερμοκρασίες και θα βελτιώσει τις καλοκαιρινές θερμοκρασίες, αλλά και θα ενισχύσει τη διαχείριση των όμβριων υδάτων μέσω της διείσδυσης πράσινων και μπλε υποδομών.

Εικόνα 4: Νησίδες δροσιάς σε σχολικές αυλές του Παρισίου

Πηγή: uia-initiative.eu

Συνολικά, το έργο OASIS αντιπροσωπεύει μια προοδευτική και ολοκληρωμένη προσέγγιση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε αστικό πλαίσιο. Με τη συμμετοχή πολιτών όλων των ηλικιών, την εφαρμογή οικολογικά καινοτόμων μέτρων και την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, το Παρίσι στοχεύει να γίνει πιο ανθεκτικό στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, δημιουργώντας παράλληλα ένα πιο βιώσιμο και ευχάριστο αστικό περιβάλλον για τους κατοίκους του.

Ατμοσφαιρική κληρονομιά- Air Heritage (Νάπολη)

Η ατμοσφαιρική ρύπανση έχει σοβαρές οξείες και χρόνιες επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, με τις μεταφορές να έχουν αναγνωριστεί ως ο πιο σημαντικός παράγοντας ρύπανσης στο αστικό περιβάλλον. Από την άλλη η ευρωπαϊκή νομοθεσία για την παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα σε συγκεκριμένες ζώνες και οικισμούς έχει θεσπιστεί από το 2008. Ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι βάση των μετρήσεων, το 96% του αστικού πληθυσμού εκτέθηκε σε επίπεδα μικρό-σωματιδίων που υπερέβαιναν τις κατευθυντήριες γραμμές που ορίζει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας.

Το Portici, που βρίσκεται στη μητροπολιτικής περιοχή της Νάπολης, είναι μια πυκνοκατοικημένη περιοχή με πάνω από 3 εκατομμύρια κατοίκους. Παρά την απουσία σημαντικής βιομηχανικής δραστηριότητας, η ατμοσφαιρική ρύπανση - που προέρχεται κυρίως από την αστική κινητικότητα – αποτελεί μεγάλο πρόβλημα για την περιοχή. Η υπερβολική χρήση αυτοκινήτων, ακόμη και για μικρές αποστάσεις, οδηγεί σε μεγάλη συμφόρηση στους κεντρικούς δρόμους, ενώ παράλληλα το 60-80% των μαθητών μετακινούνται στο σχολείο με αυτοκίνητο, καλύπτοντας μια μέση απόσταση μόλις 500 μέτρων.

Το 2014, το Γραφείο Περιβάλλοντος του Portici ξεκίνησε προσπάθειες για την παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα, αποκαλύπτοντας σημαντικά ζητήματα ρύπανσης. Ωστόσο, η έλλειψη ευαισθητοποίησης των πολιτών εμπόδιζε την εφαρμογή λύσεων. Έτσι, η σημαντική πρόκληση της μείωσης της ατμοσφαιρικής ρύπανσης αντιμετωπίστηκε μέσω του Air Heritage. Το έργο Air Heritage ξεκίνησε ως μια προσπάθεια της επιστήμης και των πολιτών με στόχο την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις προαστιακές πόλεις της ΕΕ.

Συγκεκριμένα, η στρατηγική – που ακολουθήθηκε στα πλαίσια του Air Heritage - για την αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο Portici επικεντρώθηκε σε τρεις βασικές προσεγγίσεις:

Επέκταση δεδομένων: Το έργο στόχευε στη συλλογή ολοκληρωμένων δεδομένων σχετικά με την ατμοσφαιρική ρύπανση μέχρι τη μικρότερη κλίμακα εντός της πόλης και σε διάφορες χρονικές περιόδους. Η διαδικασία περιλάμβανε την ανάπτυξη ενός δείκτη ποιότητας αέρα και ενός μέσου χαρτογράφησης υψηλής ανάλυσης. Το δίκτυο παρακολούθησης στήθηκε με σταθερούς κόμβους και φορητούς μετρητές ποιότητας αέρα που χρησιμοποιούσαν οι πολίτες κατά τη μετακίνησή τους σε όλη την πόλη (ή και συσκευές τοποθετημένες σε μπαλκόνια).

Μέσο υποστήριξης αποφάσεων: Η τοπική αρχή ανέπτυξε ένα μέσο υποστήριξης αποφάσεων – το οποίο και βασίζεται στα επιστημονικά δεδομένα - για να βοηθήσει στη λήψη τεκμηριωμένων επιλογών και στην εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων για την καταπολέμηση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

Συμμετοχή της κοινότητας (συμμετοχικές διαδικασίες): Για να ενθαρρύνει τη συμμετοχή των πολιτών, το έργο επικεντρώθηκε στην ανταλλαγή πληροφοριών με τις τοπικές κοινότητες και στην ενθάρρυνση των οικογενειών να συμμετάσχουν στις δραστηριότητες του έργου. Καταβλήθηκαν προσπάθειες για τη συμμετοχή των μαθητών και των οικογενειών τους στην υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον επιλογών κινητικότητας.

Ο γενικός στόχος ήταν η μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης κατά 20%, κυρίως με τη στόχευση των επιλογών κινητικότητας των πολιτών. Συγκεκριμένα αποτελέσματα περιλάμβαναν

την υιοθέτηση 1.000 νέων χρηστών ηλεκτρονικών ποδηλάτων, την εφαρμογή υπηρεσιών pedibus για τη συνοδεία παιδιών με τα πόδια στο 75% των δημοτικών σχολείων και την επίτευξη αύξησης 20% στα παιδιά που περπατούν προς το σχολείο.

Το έργο συγκέντρωσε εμπειρογνομosύνη από διάφορους επιστημονικούς τομείς, όπως η παρακολούθηση της κυκλοφορίας, η παρακολούθηση της ποιότητας του αέρα, η μοντελοποίηση της ατμοσφαιρικής διασποράς και οι τεχνικές κοινωνικών επιστημών για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής συμμετοχής των πολιτών.

Το ολοκληρωμένο δίκτυο παρακολούθησης, το οποίο κατέστη προσβάσιμο μέσω της εφαρμογής Monica Smog Metre Application, παρείχε πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με τις συγκεντρώσεις ατμοσφαιρικών ρύπων στους δρόμους και μέσα στα σπίτια. Αυτή η προσέγγιση που βασίστηκε στα δεδομένα και στην εμπλοκή των επιστημόνων και των πολιτών, διευκόλυνε κατά πολύ τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, αλλά και ενεργοποίησε τη συμμετοχή ευαισθητοποιώντας τους πολίτες της περιοχής του Portici.

DARE - Επαναξιοποίηση της εγκαταλελειμμένης περιοχής “Darsena” (Ραβέννα)

Στην πόλη της Ραβέννα, υπάρχει μια περιοχή γνωστή ως “Darsena”, η οποία κάποτε αποτελούσε την περιοχή αποβάθρων, το πολυσύχναστο κέντρο των επιχειρήσεων και το κέντρο δραστηριότητας της πόλης. Η περιοχή σταδιακά ερημώθηκε όταν το λιμάνι επεκτάθηκε έξω από τα όρια της πόλης και η κατασκευή ενός σιδηροδρόμου διαχώρισε το ιστορικό κέντρο της πόλης από τα προάστια. Σταδιακά η περιοχή “Darsena”, παρά το μέγεθός της, μετατράπηκε σε μια εγκαταλελειμμένη βιομηχανική περιοχή, όπου μόνο 32 ιδιώτες συνέχιζαν να δραστηριοποιούνται. Για να γίνει αντιληπτό το μέγεθος του προβλήματος: η περιοχή της “Darsena” έχει την ίδια έκταση με το κέντρο της πόλης όπου και κατοικούν 20.284 άτομα, συμπεριλαμβανομένου του 16% των αλλοδαπών και του 23% του πληθυσμού άνω των 65 ετών, πολλοί από τους οποίους έχουν χαμηλά εισοδήματα.

Η θέση της περιοχής αλλά και τα «απομεινάρια» μίας ιστορίας που υπήρχαν εκεί έθεταν διάφορες προκλήσεις, όπως περιβαλλοντικές ανησυχίες, θέματα ασφάλειας και κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον, οποιαδήποτε προσπάθεια αναζωογόνησης της Darsena και δημιουργίας νέων περιουσιακών στοιχείων για την κοινότητα ήταν ένα σημαντικό εμπόδιο, καθώς δεν υπήρχε καμία σημαντική επιχειρηματική επένδυση τις τελευταίες τρεις δεκαετίες στην περιοχή.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για αλλαγή, υιοθετήθηκε μία διαφορετική προσέγγιση, γύρω στο 2010-15, για την αντιμετώπιση των ζητημάτων της περιοχής από τους ιθύνοντες πολιτικής. Η στρατηγική που ακολουθήθηκε περιλάμβανε τη διεξαγωγή συμμετοχικών διαδικασιών που επέτρεπαν στους κατοίκους και τους ενδιαφερόμενους φορείς να έχουν λόγο στη μεταμόρφωση της γειτονιάς τους. Αυτή η συλλογική προσπάθεια τελικά καρποφόρησε και οδήγησε στην έναρξη ενός σχεδίου δράσης υποδομών το 2016, το οποίο ανέλαβαν από κοινού ο Δήμος και ορισμένοι ιδιώτες επενδυτές.

Το φιλόδοξο σχέδιο αναμόρφωσης της πόλης, γνωστό ως DARE (Digital Urban Regeneration Process), σκοπό είχε την αξιοποίηση της ψηφιακής τεχνολογίας και την ενσωμάτωσή της σε όλη την περιοχή. Συγκεκριμένα, το σχέδιο “DARE” στηρίζεται στα δεδομένα και τις ψηφιακές

τεχνολογίες με σκοπό τη διευκόλυνση της διαδικασίας αναγέννησης της περιοχής, διατηρώντας παράλληλα την συμμετοχή των πολιτών της και εστιάζοντας στις ανάγκες και τις προτιμήσεις τους καθόλη τη διάρκεια του σχεδιασμού.

Φυσικά, για τη δημιουργία μιας συνεργατικής και χωρίς αποκλεισμούς πλατφόρμας, αναπτύχθηκε ένα ψηφιακό περιβάλλον και ενσωματώθηκαν συμμετοχικές διαδικασίες. Η ψηφιακή πλατφόρμα διαδραμάτισε κρίσιμο ρόλο στο να καταστούν τα δεδομένα προσβάσιμα, κατανοητά και πρακτικά, παρέχοντας πληροφορίες σχετικά με την περιοχή, τη συνεχιζόμενη διαδικασία μετασχηματισμού και τις αλλαγές που λαμβάνουν χώρα. Η προτεινόμενη λύση λοιπόν, DARE, παρακίνησε μια Διαδικασία Αστικής Αναγέννησης που βασίστηκε στη σφυρηλάτηση συμπράξεων μεταξύ του δημόσιου, ιδιωτικού κερδοσκοπικού, μη κερδοσκοπικού τομέα και των κατοίκων της περιοχής.

Η επιτυχία ενός τέτοιου συστήματος, κρίνεται κατά πολύ από το βαθμό συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών. Για αυτό το λόγο, στα πλαίσια της υλοποίησης προωθήθηκε σε μεγάλο βαθμό η κουλτούρα ψηφιοποίησης μέσω πολλών δράσεων ευαισθητοποίησης και εμπλοκής του κοινού. Επιπροσθέτως, για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική διακυβέρνηση, συστάθηκε διεπιστημονική ομάδα εμπειρογνομόνων που διερευνούν τη σκοπιμότητα και τη βιωσιμότητα των έργων, καθώς και ότι όλες οι δράσεις κοινοποιούνται ικανοποιητικά προς όλες τις κατευθύνσεις. Σε γενικές γραμμές, μπορεί να ειπωθεί πως με την προώθηση της συνεργασίας, τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών και την εστίαση στη συμμετοχή των πολιτών, το DARE στοχεύει να επιφέρει ουσιαστικές και θετικές αλλαγές στην περιοχή, βελτιώνοντας την υφιστάμενη κατάσταση, την ευημερία των κατοίκων της και την ανάπτυξη.

VILAWATT (Viladecans)

Στο Viladecans, εντοπίζεται έντονα το ζήτημα της ενεργειακής φτώχειας και των κακών συνθηκών στέγασης, ειδικότερα στη γειτονιά Montserratina. Αυτή η περιοχή, που καλύπτει περίπου το ένα τρίτο της πόλης και στεγάζει πληθυσμό 20.000 ατόμων σε 8.000 κατοικίες, χαρακτηρίζεται από χαμηλά εισοδήματα και κακώς μονωμένες κατοικίες που κατασκευάστηκαν τη δεκαετία του 1970, όταν οι κανονισμοί ενεργειακής απόδοσης δεν ήταν αυστηροί.

Η παρέμβαση που υιοθετήθηκε για την αντιμετώπιση του προβλήματος και για τη βελτίωση της στέγασης, ήλθε μέσω του προγράμματος “VilaWatt”. Συγκεκριμένα το πρόγραμμα, επικεντρώθηκε σε 56 κατοικίες στη γειτονιά Montserratina. Αυτές οι κατοικίες υπέστησαν βελτιώσεις ενεργειακής απόδοσης, συμπεριλαμβανομένης της μόνωσης, της εγκατάστασης νέων κουφωμάτων και άλλων παρεμβάσεων ενεργειακής εξοικονόμησης. Ωστόσο, λόγω των υφιστάμενων νόμων στην Ισπανία, το έργο αντιμετώπισε προκλήσεις όσον αφορά την έγκριση όλων των εταίρων κατοίκων για τη δράση. Η ομάδα του έργου έπρεπε να καινοτομήσει και να βρει δημιουργικούς τρόπους για να ερμηνεύσει το πλαίσιο εντός του νόμου ώστε να εξασφαλίσει τη συναίνεση της πλειοψηφίας από τους γείτονες και οι επιδοτήσεις να φτάσουν τελικά στην κοινότητα.

Εκτός από τη βελτίωση της στέγασης, το Vilawatt περιλάμβανε και άλλες πτυχές που διαχειρίστηκαν μέσω σύμπραξης του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, με δραστηριότητες διάδοσης και κατάρτισης σχετικά με την ενεργειακή απόδοση και την εφαρμογή ενός

εναλλακτικού τοπικού νομίσματος που ονομάζεται Vilawatt, το οποίο εφαρμόστηκε σε ολόκληρη τη γειτονιά και αργότερα επεκτάθηκε σε ολόκληρη την πόλη.

Συνολικά, το έργο Vilawatt είχε τέσσερα κύρια στοιχεία:

Ενεργειακή απόδοση: Το έργο στόχευε σε 56 οικιστικές μονάδες στη γειτονιά Montserratina για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης.

Ενεργειακές συμβουλές: Το έργο προσέφερε ενεργειακές συμβουλές και συμβουλευτικές υπηρεσίες στην κοινότητα, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις ενεργειακά αποδοτικές πρακτικές και ενθαρρύνοντας τους κατοίκους να υιοθετήσουν βιώσιμες συμπεριφορές για να εξοικονομήσουν ενέργεια.

Ενεργειακός εφοδιασμός: Η Vilawatt εξασφάλισε έναν αξιόπιστο και βιώσιμο ενεργειακό εφοδιασμό για την κοινότητα, προωθώντας τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μειώνοντας την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα.

Εναλλακτικό τοπικό νόμισμα Vilawatt: Ως καινοτόμο κίνητρο, το έργο εισήγαγε ένα εναλλακτικό νόμισμα που ονομάζεται Vilawatt. Αυτό το νόμισμα χρησιμοποιήθηκε για να ανταμείψει τα άτομα που έκαναν εξοικονόμηση ενέργειας. Οι κάτοικοι θα μπορούσαν να κερδίσουν νόμισμα Vilawatt μέσω των προσπαθειών εξοικονόμησης ενέργειας και στη συνέχεια θα μπορούσαν να το χρησιμοποιήσουν για να κάνουν αγορές σε τοπικά καταστήματα και να έχουν πρόσβαση σε τοπικές υπηρεσίες, δημιουργώντας μια αίσθηση δέσμευσης της κοινότητας και υποστήριξης για βιώσιμες πρακτικές.

Συνολικά, το έργο Vilawatt στο Viladecans προσπάθησε να αντιμετωπίσει την ενεργειακή φτώχεια, να βελτιώσει τις συνθήκες στέγασης και να ενισχύσει την ευαισθητοποίηση και τις πρακτικές ενεργειακής απόδοσης εντός της κοινότητας. Έδωσε έμφαση στη συνεργασία μεταξύ των διαφόρων ενδιαφερομένων και στις καινοτόμες προσεγγίσεις για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που θέτουν οι υφιστάμενοι κανονισμοί και οι ανησυχίες της κοινότητας.

PUJ – Αστική ζούγκλα (Πράτο)

Η πόλη του Prato αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της κακής ποιότητας του αέρα, των επιπτώσεων της αστικής θερμικής νησίδας, του κοινωνικού αποκλεισμού, της φτώχειας και των υποβαθμισμένων αστικών περιβαλλόντων. Επιπλέον, η πόλη φιλοξενεί εγκαταλελειμμένες βιομηχανικές περιοχές που προέκυψαν από τις οικονομικές κρίσεις των τελευταίων ετών. Για να μετατραπεί η πόλη του Prato σε ένα ελκυστικό, βιώσιμο μέρος με ακμάζουσα οικονομική, οικολογική και κοινωνική ευημερία, το Δημοτικό Συμβούλιο ενέκρινε ένα Επιχειρησιακό Σχέδιο που ενσωματώνει μια νέα Στρατηγική για το Αστικό Δάσος. Το σχέδιο στοχεύει στην ενσωμάτωση της φύσης και της αρχιτεκτονικής, περιορίζοντας την «κατανάλωση» και τη χρήση εδάφους.

Το έργο Prato Urban Jungle (PUJ) που ευθυγραμμίζεται με το επιχειρησιακό σχέδιο, έχει δύο πρωταρχικούς στόχους. Πρώτον, στοχεύει στην αναζωογόνηση εγκαταλελειμμένων αστικών περιοχών με την αναπροσαρμογή της χρήσης κτιρίων και χώρων για πιο δημιουργικές και βιώσιμες χρήσεις. Δεύτερον, επιδιώκει να δημιουργήσει κοινοτικούς πράσινους κόμβους, παρέχοντας ανοιχτούς χώρους, κοινωνικές συνοικίες και πολιτιστικούς κόμβους, όπου θα

κυριαρχεί η βιωσιμότητα. Προβλέπεται επίσης η δημιουργία πράσινων νησίδων υψηλής πυκνότητας «αστικές ζούγκλες» και δομές για περιβαλλοντικές, αθλητικές, πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες που θα προωθούν ένα πιο βιώσιμο και χωρίς αποκλεισμούς αστικό περιβάλλον.

Οι αστικές ζούγκλες θα αναπτυχθούν σε τρεις πιλοτικές περιοχές: Το πρώτο πιλοτικό πρόγραμμα θα δημιουργήσει την Αστική Ζούγκλα σε μια περιοχή που ανήκει σε μία εταιρεία, στο κτίριο ESTRA που βρίσκεται κατά μήκος μιας πολυσύχναστης οδού. Το δεύτερο πιλοτικό πρόγραμμα θα στοχεύσει σε μια πυκνοκατοικημένη και κοινωνικά περιθωριοποιημένη περιοχή κατοικιών, επιδιώκοντας να μετατρέψει ένα σύνθετο κτίριο σε «αστική ζούγκλα». Το τρίτο πιλοτικό πρόγραμμα θα επικεντρωθεί στο Macrolotto, μια πρώην βιομηχανική περιοχή με ανεκμετάλλετους χώρους, κοντά στη δημιουργική περιοχή Macrolotto και τη νέα μητροπολιτική αγορά.

Το έργο PUJ θα συμβάλει στο αστικό πράσινο, παρέχοντας άμεσα περιβαλλοντικά, οικολογικά, οικονομικά και κοινωνικά οφέλη στην πόλη. Η υγεία, η ποιότητα ζωής και η ασφάλεια των πολιτών θα βελτιωθούν, ωφελώντας ιδιαίτερα τις λιγότερο προνομιούχες κοινωνικές ομάδες.

EPIU - Μονάδα Πληροφοριών για την Ενεργειακή Φτώχεια (Γκετάφε)

Η Getafe αντιμετωπίζει μια σημαντική πρόκληση στον εντοπισμό και την καταπολέμηση της κρυφής ενεργειακής φτώχειας (HEP) στην κοινότητά της. Ενώ εκτιμάται ότι το 15 έως 30% των κατοίκων μπορεί να βιώνει φαινόμενα ενεργειακής φτώχειας, μόνο 1991 οικογένειες ζήτησαν βοήθεια από το Δημοτικό Συμβούλιο. Επιπροσθέτως, η οικονομική κατάσταση στη Χετάφε περιπλέκει το ζήτημα, καθώς το μέσο εισόδημα στην πόλη είναι 5.071 € χαμηλότερο από την υπόλοιπη περιφέρεια της Μαδρίτης. Επιπλέον, το μεγαλύτερο μέρος του αποθέματος κατοικιών της πόλης, περίπου το 52%, χτίστηκε μεταξύ των δεκαετιών του 1960 και του 1980, χωρίς κατάλληλα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης και συστήματα θέρμανσης. Η κατάσταση αυτή είναι ιδιαίτερα έντονη σε δύο αστικές υποβαθμισμένες περιοχές και γειτονιές που έχουν κηρυχθεί ως κρίσιμες περιοχές για αποκατάσταση και αναγέννηση από την περιφερειακή κυβέρνηση της Μαδρίτης. Οι περιοχές αυτές έχουν υψηλότερη συχνότητα εμφάνισης φαινομένων ενεργειακής ένδειας, με σημαντικό πληθυσμό ηλικιωμένων και μεταναστών.

Για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης, η Getafe στοχεύει στην ανάπτυξη της Μονάδας Πληροφοριών Ενεργειακής Φτώχειας (EPIU) για τον εντοπισμό, την παρακολούθηση και την καταπολέμηση της κρυφής ενεργειακής φτώχειας. Η EPIU θα εφαρμόσει ένα πιλοτικό πρόγραμμα σε δύο ευάλωτες περιοχές, το Las Margaritas και το La Alhóndiga. Η καινοτομία έγκειται στη μετατόπιση της εστίασης της προσοχής της ενεργειακής φτώχειας από την απλή αντίδραση στην πρόληψη μέσω της ανάλυσης δεδομένων. Η EPIU θα βασιστεί σε ένα σύστημα ανάλυσης δεδομένων που συλλέγει πληροφορίες σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας, το εισόδημα και άλλους παράγοντες που καθορίζουν την ενεργειακή φτώχεια.

Το σύστημα εντοπίζει τις ευάλωτες ομάδες που πλήττονται από ενεργειακή φτώχεια και τις κατηγοριοποιεί με βάση τα κοινωνικοδημογραφικά και φυσικά χαρακτηριστικά τους σε τρεις κλίμακες: μεμονωμένα σπίτια, κτίρια και γειτονιές. Μια διεπιστημονική ομάδα από διάφορες

δημοτικές περιοχές και την εταιρεία στέγασης που έχει αντιμετωπίσει περιπτώσεις ενεργειακής τρωτότητας θα προτείνει εξατομικευμένες λύσεις και αντισταθμιστικές δράσεις δέσμευσης.

Προβλέπεται επίσης η ανάπτυξη εξατομικευμένων λύσεων για την αντιμετώπιση τόσο της θερμικής όσο και της ψυχρής ενεργειακής φτώχειας στις τρεις κλίμακες, στοχεύοντας σε επιλεγμένα σπίτια, κτίρια και γειτονιές που επηρεάζονται. Ως αποτέλεσμα της εφαρμογής της EPIU, αναμένεται η ενεργειακή ένδεια να μειωθεί σημαντικά στο Las Margaritas και στο La Alhóndiga, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής, τη θερμική άνεση και την αυτονομία των κατοίκων.

Ανακαίνιση και επανάχρηση κτιρίου καπναποθήκης ως πολυχώρου πολιτισμού, Κιλκίς

Το κτίριο της Αυστροελληνικής καπναποθήκης κατασκευάστηκε το 1920. Η καπναποθήκη με το οικόπεδο της, αγοράστηκε από το Υπουργείο Πολιτισμού και παραχωρήθηκε η χρήση του το 1996 στον Δήμο Κιλκίς για οργάνωση πολιτιστικών δραστηριοτήτων. Το κτίριο είναι χαρακτηρισμένο ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο και έργο τέχνης από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Μεταξύ 2011-2013 πραγματοποιήθηκαν οι εργασίες αποκατάστασης και επανάχρησης της υπό προστασίας από το Υπ.Πο.Α. καπναποθήκης, προκειμένου να λειτουργήσει ως Πολιτιστικός πολυχώρος του Δήμου. Το κτίριο λειτουργεί από το 2014 και στεγάζει τη Φιλαρμονικής Μπάντα, περιοδικές εκθέσεις και μουσείου και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Το έργο “Ανακαίνιση και επανάχρηση καπναποθήκης αυστροελληνικής στην πόλη του Κιλκίς” είχε ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας – Θράκης 2007-2013 (ΕΣΠΑ) και συγκεκριμένα στον Άξονα Προτεραιότητας 7 – Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής στην ΠΚΜ (Κωδικός Προτεραιότητας 59-Ανάπτυξη Πολιτιστικών Υποδομών Ο.Τ.Α.), με προϋπολογισμό 3.225.493, ο οποίος συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Η σύμβαση μεταξύ του Δήμου και του αναδόχου για την κατασκευή του έργου υπεγράφη στις 15.12.2011 με αρχικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του

24 μήνες. Τα εγκαίνια του κτιρίου ως Πολυχώρου Πολιτισμού έγιναν στις 17.6.2014.

Κατά την αποκατάστασή του αναδείχθηκε η αρχική μορφή του ιστορικού κελύφους εξωτερικά, και συντηρήθηκε το υφιστάμενο δομικό σύστημα του εσωτερικού ξύλινου σκελετού του. Οι νέες επεμβάσεις για τον εκσυγχρονισμό και την επανάχρηση του κτιρίου πραγματοποιήθηκαν με διακριτές και σύγχρονες κατασκευές, σε κάποιες περιπτώσεις όμως νέες επεμβάσεις όπως ο εξωτερικός ανελκυστήρας, δε θεωρούνται συμβατές με το ιστορικό κέλυφος.

Αποτελεί ένα επιτυχημένο παράδειγμα αποκατάστασης και επανάχρησης βιομηχανικού κτιρίου από δημόσιο φορέα σε μία μικρή πόλη της Περιφέρειας, το οποίο είναι ανοιχτό προς τους κατοίκους και επισκέπτες και αναδεικνύει την πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά του τόπου.

Ανακαίνιση και επανάχρηση δημοτικής αγοράς ως κοινωνικού παντοπωλείου, Αθήνα

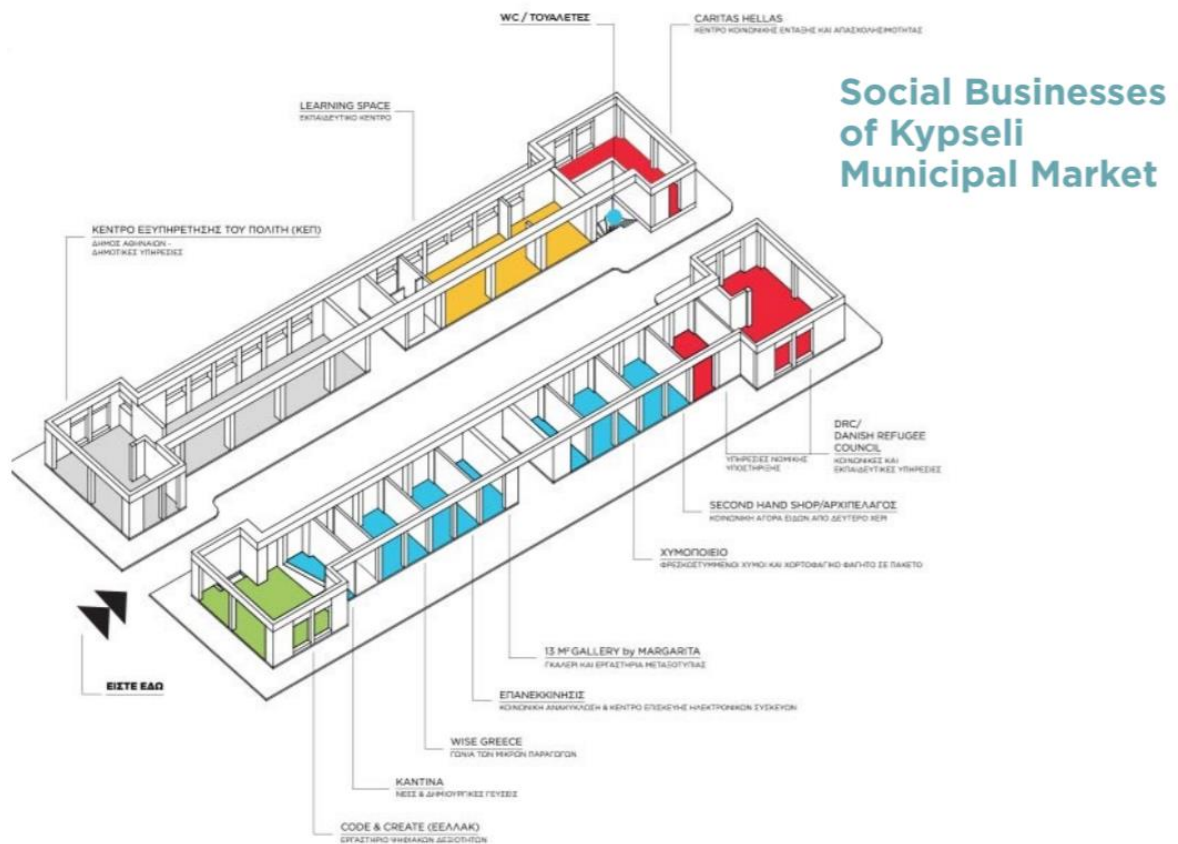
Η Δημοτική Αγορά Κυψέλης ανακαινίστηκε από τον Δήμο Αθηναίων με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση του Περιφερειακού Προγράμματος Αττικής 2007-2013, προϋπολογισμού 2.000.000 ευρώ. Στη συνέχεια, ο Δήμος οργάνωσε ανοιχτή διαδικασία για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη διαχείριση του κτιρίου της Δημοτικής Αγοράς καλώντας σε ανοιχτή διαβούλευση τους κατοίκους της γειτονιάς.

Το διαγωνισμό κέρδισε το Impact Hub Athens και ανέλαβε τη διαχείριση του κτιρίου για πέντε χρόνια. Η λειτουργία της Αγοράς ελέγχεται από άμισθη επιτροπή παρακολούθησης που ορίζεται από το Δήμο.

Αυτή η νέα μορφή λειτουργίας της αγοράς είναι ένα καινοτόμο και πρότυπο εγχείρημα που βασίζεται στον πολιτισμό, την εκπαίδευση, την κοινωνική καινοτομία, την επιχειρηματικότητα και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Βασικός στόχος είναι ο χώρος να είναι ανοιχτός στη γειτονιά και τους ανθρώπους της και να δημιουργηθεί μια πραγματικά ανοιχτή αγορά που θα λειτουργεί ως μια ενεργή κοινότητα που θα παράγει και θα καινοτομεί, αναζωογονώντας παράλληλα το γύρω αστικό τοπίο.

Τα αποτελέσματα μέχρι στιγμής (2019) είναι θετικά: έχουν δημιουργηθεί 52 νέες θέσεις εργασίας και περισσότεροι από 7.450 πολίτες έχουν επωφεληθεί από τις κοινωνικές υπηρεσίες. Δωρίστηκαν 175 ηλεκτρονικοί υπολογιστές σε σχολεία, πραγματοποιήθηκαν 10 μαθήματα προγραμματισμού και βασικής χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών σε περισσότερους από 250 ενδιαφερόμενους, 24 ωφελούμενοι εκπαιδευτικών σεμιναρίων εισήλθαν στην αγορά εργασίας, 1.114 άτομα έλαβαν νομική υποστήριξη από το Δανικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, 100 μικροί Έλληνες παραγωγοί επωφελήθηκαν και 2 τόνοι βασικών τροφίμων δόθηκαν σε πολίτες του Δήμου Αθηναίων.

Εικόνα 5: Επανάχρηση δημοτικής αγοράς Κυψέλης

Πηγή: www.agorakypselis.gr

4. Αναλυτική παρουσίαση της Στρατηγικής-Στόχοι και αρχιτεκτονική της Στρατηγικής

4.1. Βασικές Αρχές

Ο Σχεδιασμός της Νέας Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα λαμβάνει υπόψη:

- Την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων του αστικού τοπίου της Πτολεμαΐδας.
- Την συμβολή στην αντιμετώπιση των επιπτώσεων της απολιγνιτοποίησης, με τον συντονισμό αναγκών και στόχων με χρηματοδότηση και από πηγές πέραν του ΠΕΠ (όπως Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης, Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή κλπ).
- Την συνάφεια με το Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, αλλά και την συνεκτικότητα με άλλες στρατηγικές του Δήμου (ΣΔΑΕΚ, ΣΔΚΟ) και της Περιφέρειας.
- Την συμμετοχικότητα, με εμπλοκή όλων των ενδιαφερομένων και την δημιουργία εταιρικών σχέσεων.

Οι βασικές αρχές που τίθενται για την επικαιροποίηση της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα είναι οι εξής:

- Μια Στρατηγική εστιασμένη σε λιγότερες και συνεκτικές παρεμβάσεις.
- Μια Στρατηγική με περιοχή εφαρμογής όλη την αστική περιοχή της Πτολεμαΐδας.
- Μια Στρατηγική ώριμη, με συγκεκριμένο κατάλογο πράξεων.

Ειδικότερα θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στην διαμόρφωση της Στρατηγικής οι ανατρεπτικές εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας και της κλιματικής αλλαγής που επέφεραν οι πολιτικές απολιγνιτοποίησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει της Πράσινης Συμφωνίας του Δεκεμβρίου του 2019. Η Πτολεμαΐδα, η οικονομία και κοινωνία της ήταν (και είναι) στενά συνυφασμένες με το Λιγνιτωρυχείο Πτολεμαΐδας (το σημαντικότερο στη χώρα και από τα μεγαλύτερα στον κόσμο), σε απόσταση 5χλμ από το κέντρο της πόλης και τις μονάδες παραγωγής ενέργειας που βρίσκονται σε αυτό, το οποίο πλέον χαρακτηρίζεται με τον Ν. 4759/2020 ως «Πυρήνας» της Ζώνης Απολιγνιτοποίησης (ΖΑΠ) Κοζάνης. Για τον πυρήνα της περιοχής του λιγνιτικού πεδίου Πτολεμαΐδας και των μονάδων παραγωγής ενέργειας της Δ.Ε.Η. Α.Ε. είναι σε εξέλιξη η κατάρτιση Ειδικού Πολεοδομικού Σχεδίου για να καθοριστεί σε αυτόν ένα ευρύ φάσμα χρήσεων γης για την ανάπτυξη νέων οικονομικών δραστηριοτήτων αλλά και την φυσική αποκατάσταση εδαφών με χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της δίκαιης μετάβασης ο Δήμος Εορδαίας υλοποιεί το σχέδιο αξιοποίησης της ΑΕΒΑΛ, σε απόσταση 2χλμ από την πόλη, έκτασης 1.707 στρεμμάτων, από τα οποία τα 506 στρέμματα καταλαμβάνει το ΒΙΟ.ΠΑ. Πτολεμαΐδας. Για την περιοχή αυτή έχει εξασφαλιστεί χρηματοδότηση 20.000.000 από το ΠΔΑΜ για την ανάπτυξη Κόμβου Καινοτομίας Υδρογόνου (H2HUB) και άλλων 16.000.000 για την υλοποίηση Περιφερειακού Επιχειρησιακού Κέντρου Πολιτικής Προστασίας.

Όλα τα παραπάνω συντείνουν στο γεγονός ότι η Πτολεμαΐδα, υπό την προϋπόθεση της επιτυχούς υλοποίησης του Εδαφικού Σχεδίου Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης Δυτικής Μακεδονίας από την ΜΕΤΑΒΑΣΗ Α.Ε., θα διατηρήσει τον αναπτυξιακό της ρόλο κατά την επόμενη δεκαετία, ως ενεργειακό κέντρο και κέντρο διοίκησης, εμπορίου και υπηρεσιών, προσαρμοσμένο σε μια νέα εποχή πράσινης ενέργειας και χαμηλών ή/και μηδενικών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Οι επενδύσεις που αναμένονται στο ΒΙΟΠΑ, όσο και στη Ζώνη Απολιγνιτοποίησης, με την εγκατάσταση νέων μεγάλων παραγωγικών μονάδων και την μετατροπή μονάδων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αναμένεται να δημιουργήσουν νέες θέσεις εργασίας και δυνητικά εισροή ανθρώπινου δυναμικού, είτε από επαναπατρισθέντες εργαζόμενους που αναγκάστηκαν να μεταναστεύσουν κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης προς αναζήτησης εργασίας σε άλλες χώρες ή περιοχές της Ελλάδας είτε από εξειδικευμένο προσωπικό από άλλες περιοχές της χώρας ή Περιφέρειας. Θα πρέπει να υπογραμμιστεί στο σημείο αυτό ότι η Πτολεμαΐδα κατά την τελευταία δεκαετία εμφάνισε μείωση πληθυσμού μόνο 2% έναντι 10% στο σύνολο της Περιφέρειας και 3% σε επίπεδο χώρας, εμφανίζοντας χαρακτηριστικά ανθεκτικότητας.

Σημαντικό περιορισμό στην διαμόρφωση μιας ρεαλιστικής Στρατηγικής θέτουν και τα χρονικά περιθώρια στα οποία καλείται να υλοποιηθεί. Συνεπώς θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το πλαίσιο διαχείρισης του Π-ΔΜ 2021-2027 στο οποίο εντάσσεται η ΣΒΑΑ, όπου τα έργα προς χρηματοδότηση θα πρέπει να έχουν ενταχθεί έως το τέλος του 2027 και να υλοποιηθούν μέχρι το τέλος του 2029.

4.2. Διδάγματα ΣΒΑΑ 2014-2020

Τα διδάγματα από την εμπειρία της ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020 δείχνουν ότι ο κατακερματισμός δράσεων, σε έργα μικρού ή/και μεσαίου προϋπολογισμού (100.000-500.000€), αυξάνει εκθετικά τον απαιτούμενο διοικητικό φόρτο για την προετοιμασία, ωρίμανση και υλοποίησή τους. Παράλληλα, ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας δεν είναι εύκολο να εξασφαλιστεί μόνο με τον προσδιορισμό δράσεων σε διάφορες θεματικές (οικονομία, κοινωνία, περιβάλλον), αλλά απαιτείται σημαντική προσπάθεια για την σύγκλισή τους προς ένα κοινό στόχο. Περαιτέρω, δράσεις στις θεματικές της οικονομίας και της κοινωνίας είναι δύσκολο να εστιάσουν αποκλειστικά και μόνο σε μικρές και οριοθετημένες περιοχές ή/και υπο-περιοχές. Η αξιοποίηση οριζόντιων προσκλήσεων χρηματοδοτικών προγραμμάτων σε αυτές της θεματικές, με την κατάλληλη στόχευση από τους εμπλεκόμενους φορείς στην ΣΒΑΑ φαντάζει ως καταλληλότερο σχήμα.

Το παραπάνω πρόβλημα χωρικής επικέντρωσης παρεμβάσεων σε θεματικές της οικονομίας και κοινωνίας, μεγεθύνθηκε στην ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020 λόγω της επιλογής περιοχών παρέμβασης σε συγκεκριμένα τμήματα του αστικού ιστού. Είναι γεγονός ότι το μέγεθος των ελληνικών αστικών κέντρων, και δει του μεγέθους της Πτολεμαΐδας, δεν προσφέρεται για τέτοιες προσεγγίσεις. Αυτές οι προσεγγίσεις, σε επίπεδο συνοικίας ή/και γειτονιάς, προσφέρονται για μητροπόλεις, πολυκεντρικά αστικά συστήματα ικανού μεγέθους (>100.000 κατοίκων), όπου δημιουργούνται προβλήματα κοινωνικού ή/και χωρικού διαχωρισμού. Αντιθέτως η πόλη της Πτολεμαΐδας προκύπτει να είναι δημογραφικά, κοινωνικά και μορφολογικά μάλλον ομοιογενής.

Εξάλλου και η σχετική πρόβλεψη στο Π-ΔΜ 2021-2027 για την χωρική εστίαση των ΣΒΑΑ είναι στον κωδικό 2 του ΚΚΔ, δηλαδή στο επίπεδο της πόλης.

Παρ' όλα αυτά η νέα Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα δεν είναι σκόπιμο να ξεκινήσει από το μηδέν, αλλά να αξιοποιήσει τα διδάγματα και συναινέσεις που επιτεύχθηκαν κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο, σε συνδυασμό με τα πρόσφατα στρατηγικά σχέδια του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής.

Το όραμα της ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020 ήταν «η συμβολή στη δημιουργία μιας σύγχρονης, ελκυστικής, ανθεκτικής και ευημερούσας Πτολεμαΐδας που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες, στις προσδοκίες και στις εξυπηρετήσεις των πολιτών στο πλαίσιο μιας λειτουργικής πόλης».

4.3. Αναγνώριση αναγκών και προτεραιοτήτων της Στρατηγικής

Η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα, καταρτίζεται λαμβάνοντας υπόψη τις εξής κύριες κατευθύνσεις και προβλέψεις κειμένων πολιτικής και στρατηγικού σχεδιασμού με αναφορά στον Δήμο Εορδαίας:

Πρωτοβουλία Νέου Ευρωπαϊκού Bauhaus

- με έμφαση στην βιωσιμότητα, συμπεριληπτικότητα, αισθητική και συνδημιουργία στο δομημένο περιβάλλον.

Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας 2021-2027

- το οποίο προβλέπει ενδεικτικές δράσεις ΒΑΑ σε ΤΠΕ, αναπλάσεις και προσβασιμότητα, εξοικονόμηση ενέργειας, ηλεκτρικά οχήματα, διαχείριση απορριμάτων, τουριστική αξιοποίηση, ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς, ενίσχυση επιχειρηματικότητας, κατάρτιση και απασχόληση.

Εδαφικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης

- για την ανάδειξη της ΠΔΜ σε Εναλλακτικό Ενεργειακό Κόμβο, στήριξη ανθρώπινου δυναμικού που πλήττεται από την απολιγνιτοποίηση, την αναπροσαρμογή των εδαφών & των εγκαταστάσεων στα λιγνιτικά πεδία και την δημιουργία κατάλληλων υποδομών για την προσέλκυση και την προώθηση νέων οικονομικών δραστηριοτήτων.

Περιφερειακό Χωροταξικό (υπό έγκριση της αναθεώρησης)

- το οποίο προβλέπει την ισχυροποίηση της Πτολεμαΐδας ως σημαντικό ενεργειακό κέντρο με νέες μορφές ενέργειας, ανάδειξη της βιομηχανικής ιστορίας της περιοχής, ενίσχυση υποδομών και ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την υποστήριξη της ως διοικητικό, παραγωγικό και εμπορικό κέντρο της περιοχής και θα διασφαλίζουν την απαιτούμενη ποιότητα ζωής των κατοίκων και την παραμονή τους στην περιοχή, αξιοποίηση του ΒΙΟΠΑ, συνέχιση τηλεθέρμανσης.

Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας

- με όραμα «έναν φιλικό Δήμο για όλους τους μετακινούμενους που προωθεί την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική συνοχή», το οποίο προβλέπει την ενίσχυση των υποδομών πεζής μετακίνησης και ποδηλάτου, αποσυμφόρηση του κέντρου από τα ΙΧ, ανακατασκευή της 25ής Μαρτίου με μικτή χρήση και σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης.

Κυκλοφοριακή Μελέτη (υπό εκπόνηση)

- για την βελτίωση της κυκλοφορίας και οργάνωση της στάθμευσης στην Πτολεμαΐδα.

Σχέδιο Δράσης Κυκλικής Οικονομίας

- με προτάσεις έργων προς ωρίμανση και χρηματοδότηση που αφορούν την ίδρυση Κέντρου Κυκλικής Οικονομίας στο ΒΙΟΠΑ, Αποκεντρωμένο Σύστημα Κομποστοποίησης, Πρότυπο Αγρόκτημα Αειφορικής Γεωργίας και Ενεργειακό Κέντρο Πτολεμαΐδας στο ΒΙΟΠΑ.

Παράλληλα, η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα θα πρέπει να αντιμετωπίσει, στο βαθμό που της αναλογεί χωρικά και χρηματοδοτικά, τις προκλήσεις και ανάγκες που εντοπίστηκαν από την ανάλυση SWOT των κύριων χαρακτηριστικών και της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου Εορδαίας και του αστικού κέντρου της Πτολεμαΐδας. Οι κύριες ανάγκες και προκλήσεις ανά τομέα παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Δημογραφία/ κοινωνία	<ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση και προσέλκυση πληθυσμού • Δημιουργία και προσέλκυση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού • Πρόνοια για όσους πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση
Οικονομία	<ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση και προσέλκυση επενδύσεων – οικονομικών δραστηριοτήτων • Διαφοροποίηση οικονομίας προς τριτογενή τομέα
Αστικό περιβάλλον/ Κινητικότητα	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία ποιοτικών δημόσιων χώρων • Δημιουργία συνθηκών υιοθέτησης βιώσιμων μορφών μετακίνησης • Εξασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας σε κοινόχρηστες και κοινωφελείς χρήσεις από όλους
Ενέργεια	<ul style="list-style-type: none"> • Αντιμετώπιση ενεργειακής ένδειας – μείωση ενεργειακού κόστους κατοίκων • Μείωση ενεργειακού κόστους δημόσιου τομέα • Πρότυπα/επιδεικτικά έργα εξοικονόμησης ενέργειας/νέων πηγών ενέργειας
Κλιματική αλλαγή	<ul style="list-style-type: none"> • Μετριασμός επιπτώσεων φαινομένων καύσωνα/αστικής θερμικής νησίδας • Μετριασμός επιπτώσεων πλημμυρικών φαινομένων
ΤΠΕ	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση ΤΠΕ για αύξηση αποτελεσματικότητας δημόσιων υπηρεσιών • Συγκέντρωση, επεξεργασία και αξιοποίηση δεδομένων για τον σχεδιασμό αποδοτικών παρεμβάσεων
Τουρισμός/ πολιτισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Αξιοποίηση βιομηχανικής ιστορίας και κληρονομιάς • Διασύνδεση τουρισμού με ενέργεια και λιγνίτη

Αναλύοντας τις παραπάνω διαπιστωμένες ανάγκες και προκλήσεις ως προς τα προγραμματισμένα και σε εξέλιξη έργα στον Δήμο Εορδαίας γίνεται ο εντοπισμός των κενών εκείνων στα οποία είναι σκόπιμο να επικεντρωθεί η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης. Ειδικότερα:

- Οι τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας (εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό) φαίνεται να καλύπτονται εν μέρει από την ένταξη προς χρηματοδότηση των έργων του Κόμβου Καινοτομίας Υδρογόνου και του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Κέντρου Πολιτικής Προστασίας.
- Ο τομέας της ενέργειας (μείωση ενεργειακού κόστους δημόσιου τομέα) καλύπτεται σε έναν βαθμό από την πρόταση που υποβλήθηκε στο Πράσινο Ταμείο για την Ενεργειακή Αναβάθμιση του Ηλεκτροφωτισμού.
- Ο τομέας των ΤΠΕ φαίνεται να καλύπτεται επαρκώς από δράσεις ψηφιακού μετασχηματισμού προς χρηματοδότηση από το ΠΨΜ 2021-2027.
- Παράλληλα, σημειώνεται ότι οι παρεμβάσεις σε δομές υγείας/πρόνοιας αναμένεται να καλυφθούν από οριζόντιες προκλήσεις του Π-ΔΜ 2021-2027 και το ΠΔΑΜ 2021-2027

Συμπερασματικά από την ανάλυση των κενών στην αντιμετώπιση των αναγκών και προκλήσεων για την Πτολεμαΐδα προκύπτει ο επόμενος πίνακας:

Πίνακας 23: Ένταξη συνάφειας αναγκών/προκλήσεων Πτολεμαΐδας με πηγές χρηματοδότησης

Ανάγκες-προκλήσεις Πτολεμαΐδας	Έργα με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση	Οριζόντιες προσκλήσεις Π-ΔΜ 21-27	Προσκλήσεις ΣΔΑΜ	ΣΒΑΑ
Διατήρηση και προσέλκυση πληθυσμού				+
Δημιουργία και προσέλκυση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού	++		++	+
Πρόνοια για όσους πλήττονται από την απολιγνιτοποίηση		+	++	+
Διατήρηση και προσέλκυση επενδύσεων – οικονομικών δραστηριοτήτων	++		++	+
Διαφοροποίηση οικονομίας προς τριτογενή τομέα		++	++	+
Δημιουργία ποιοτικών δημόσιων χώρων				++
Δημιουργία συνθηκών υιοθέτησης βιώσιμων μορφών μετακίνησης				++

Ανάγκες-προκλήσεις Πτολεμαΐδας	Έργα με εξασφαλισμένη χρηματοδότηση	Οριζόντιες προσκλήσεις Π-ΔΜ 21-27	Προσκλήσεις ΣΔΑΜ	ΣΒΑΑ
Εξασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας σε κοινόχρηστες και κοινωφελείς χρήσεις από όλους				++
Αντιμετώπιση ενεργειακής ένδειας – μείωση ενεργειακού κόστους κατοίκων			++	
Μείωση ενεργειακού κόστους δημόσιου τομέα	++	+	++	+
Πρότυπα/επιδεικτικά έργα εξοικονόμησης ενέργειας/νέων πηγών ενέργειας	+		++	
Μετριασμός επιπτώσεων φαινομένων καύσωνα/αστικής θερμικής νησίδας				++
Μετριασμός επιπτώσεων πλημμυρικών φαινομένων		++		+
Χρήση ΤΠΕ για αύξηση αποτελεσματικότητας δημόσιων υπηρεσιών	++			
Συλλογή και ανάλυση δεδομένων του αστικού περιβάλλοντος για τον σχεδιασμό έργων και παρεμβάσεων	+			+
Αξιοποίηση βιομηχανικής ιστορίας και κληρονομιάς		+	+	+
Διασύνδεση τουρισμού με ενέργεια και λιγνίτη		+	+	+

Καθίσταται συνεπώς εμφανές ότι οι κύριες ανάγκες που είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν μέσα από την ΣΒΑΑ της Πτολεμαΐδας είναι κατά κύριο λόγο:

- Δημιουργία ποιοτικών δημόσιων χώρων
- Δημιουργία συνθηκών υιοθέτησης βιώσιμων μορφών μετακίνησης
- Εξασφάλιση συνθηκών προσβασιμότητας σε κοινόχρηστες και κοινωφελείς χρήσεις από όλους
- Μετριασμός επιπτώσεων φαινομένων καύσωνα/αστικής θερμικής νησίδας

- Στοχευμένη υποστήριξη ανέργων για ένταξη στις νέες οικονομικές συνθήκες και εν συνεχεία, σε συντονισμό και με άλλες πηγές χρηματοδότησης, οι εξής:
- Διατήρηση και προσέλκυση πληθυσμού
- Διατήρηση και προσέλκυση επενδύσεων – οικονομικών δραστηριοτήτων
- Μετριασμός επιπτώσεων πλημμυρικών φαινομένων
- Συλλογή και ανάλυση δεδομένων του αστικού περιβάλλοντος (πολεοδομικά, κοινωνικά, οικονομικά, μικροκλίμα κ.α.) για τον σχεδιασμό έργων και παρεμβάσεων
- Αξιοποίηση βιομηχανικής ιστορίας και κληρονομιάς
- Διασύνδεση τουρισμού με ενέργεια και λιγνίτη

4.4. Λογική της Στρατηγικής

Η πόλη της Πτολεμαΐδας είναι απαραίτητο να αναβαθμίσει την παρεχόμενη ποιότητα ζωής προς τους κατοίκους της και την ποιότητα των κοινόχρηστων και κοινωφελών χρήσεων ώστε να επιτελέσει και να ενισχύσει τον ρόλο της ως αναπτυξιακό κέντρο της ευρύτερης περιοχής κατά την διάρκεια αλλά και μετά την μετάβαση στη νέα ενεργειακή, πράσινη εποχή. Εξάλλου η διατήρηση και προσέλκυση του πληθυσμού και δει του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού που απαιτείται για τον επιτυχή μετασχηματισμό της οικονομίας της περιοχής, εξαρτάται από τρεις παράγοντες ποιότητας: την ποιότητα των ιδιωτικών χώρων κατοικίας («κύριοι» χώροι), των ιδιωτικών και δημόσιων χώρων εργασίας («δεύτεροι» χώροι) των δημόσιων κοινόχρηστων χώρων («τρίτοι» χώροι).

Σε αυτό το τρίπτυχο ποιότητας, ο Δήμος Εορδαίας, έχει ως κύριο πεδίο παρέμβασης και θεσμική αρμοδιότητα ρόλο στην εξασφάλιση ελκυστικών δημόσιων χώρων για τους κατοίκους, εργαζόμενους και οικογένειες της Πτολεμαΐδας.

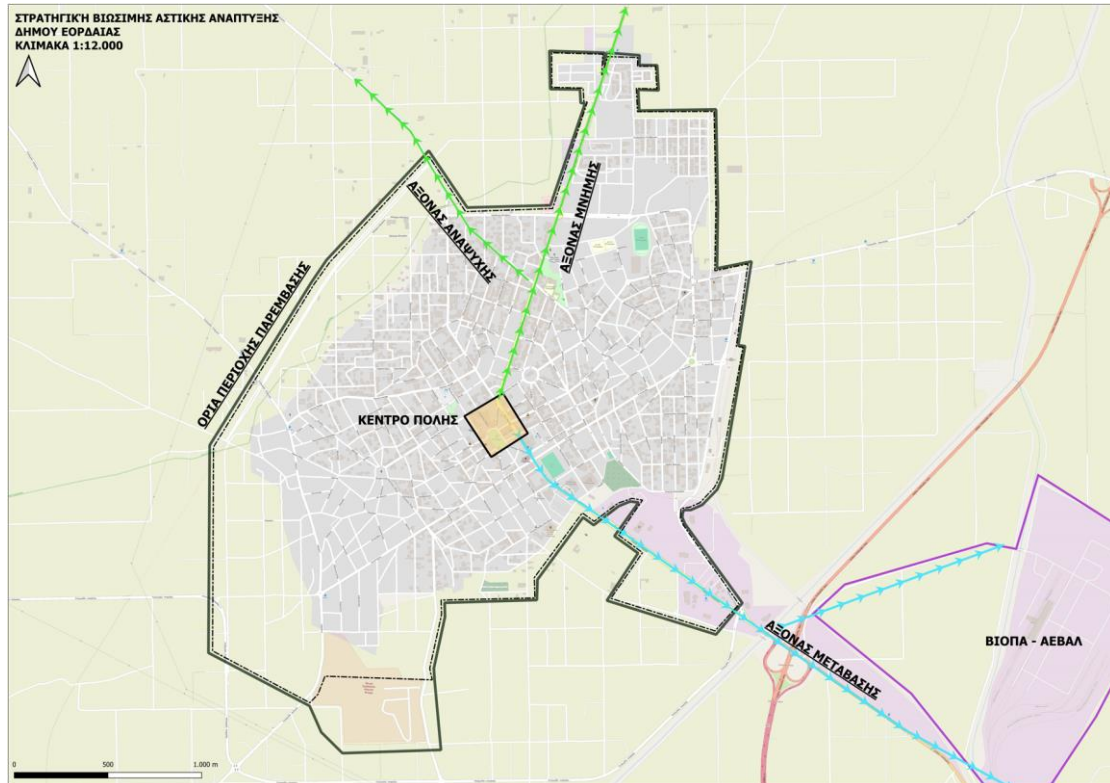
Με αυτά τα δεδομένα η Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα σηματοδοτεί ακριβώς αυτήν την δέσμευση του Δήμου για την παροχή ενός δημόσιου χώρου υψηλής ποιότητας και αισθητικής αξίας. Αυτή η επικέντρωση θα προσφέρει προς του υπάρχοντες και εν δυνάμει κατοίκους και εργαζομένους το μήνυμα ότι η πόλη της Πτολεμαΐδας είναι ένας φιλικός τόπος για κατοικία, εργασία και κοινωνικοποίηση. Παράλληλα η ανάδειξη μιας τέτοιας δέσμευσης θα μεταφέρει το κατάλληλο μήνυμα και προς τις επιχειρήσεις που θέλουν να επεκταθούν ή εγκατασταθούν στην περιοχή στο πλαίσιο των κινήτρων της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης ότι η Πτολεμαΐδα μπορεί να υποστηρίξει τις ανάγκες και προσδοκίες για κατοικία και αναψυχή του εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού που θα χρειαστούν.

4.5. Περιοχή Παρέμβασης – Χωρική Στρατηγική

Η περιοχή παρέμβασης της Στρατηγικής εκτείνεται πλέον σε όλη την πόλη της Πτολεμαΐδας, ακολουθώντας τα όρια του οικισμού, ενώ στο νότιο τμήμα επεκτείνεται πέραν των ορίων του οικισμού για να συμπεριλάβει και το ανενεργό Στρατόπεδο Φούφα, για το οποίο έχει εκπονηθεί και εγκριθεί Τοπικό Ρυμοτομικό Σχέδιο. Νοτιοανατολικά επεκτείνεται αξονικά κατά μήκος της

Επαρχιακής Οδού 3 Πτολεμαΐδας – Κοζάνης έως της ΑΕΒΑΛ και τον πυρήνα ΖΑΠ. Συνολικά ο πληθυσμός αναφοράς της περιοχής παρέμβασης εκτιμάται σε 31.500 άτομα βάσει της απογραφής ΕΛΣΤΑΤ 2021.

Χάρτης 15: Περιοχή παρέμβασης ΣΒΑΑ Δ. Εορδαίας

Την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2021-2027 η ΣΒΑΑ θα εστιάσει χωρικά στα εξής:

Κέντρο Πόλης

Κέντρο Πόλης

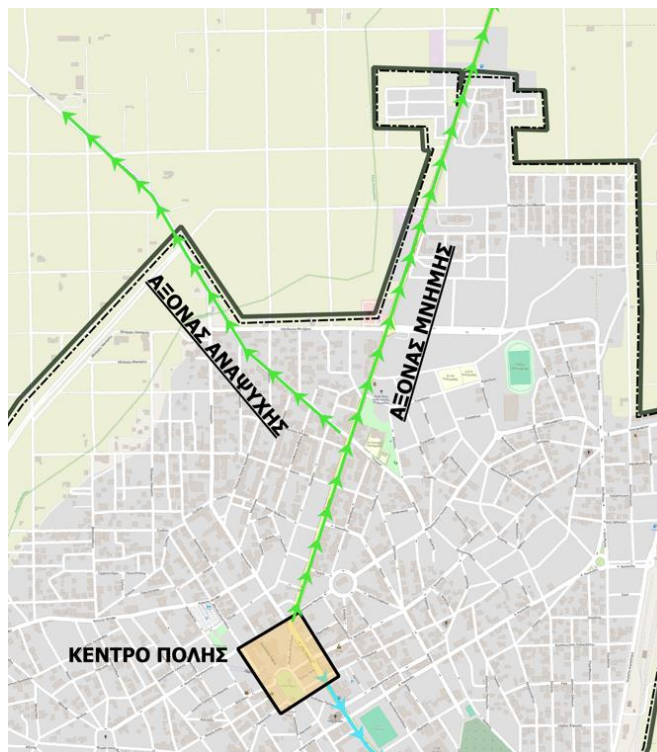
Αποτελεί την κεντρική περιοχή της πόλης η οποία οριοθετείται από την Κεντρική Πλατεία και το Παλιό Πάρκο. Στην περιοχή αυτή εκτός από τις παραπάνω χρήσεις εντοπίζονται επίσης η Δημοτική Βιβλιοθήκη και οι πεζόδρομοι Περδίκκα, Βασ. Σοφίας και Μεγ. Αλεξάνδρου, καθώς και πλήθος χρήσεων αναψυχής και εμπορίου. Με λίγα λόγια η περιοχή του Κέντρου αποτελεί τον βασικό «τρίτο» χώρο συνάντησης και επαφών των κατοίκων της

πόλης και ευρύτερα του Δήμου. Σε σχέση με την ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020 αποτελεί υπο-τμήμα της Ζώνης 1. Στόχος είναι Αναβάθμιση του Κέντρου ως του βασικού «τρίτου» χώρου συνάντησης, συγκέντρωσης, επαφής και συν-δημιουργίας των κατοίκων της πόλης.

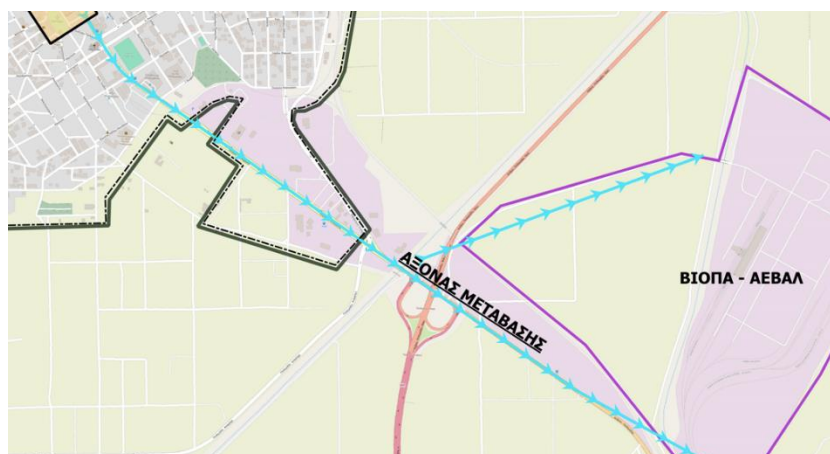
Άξονας Μνήμης και Αναψυχής

Αποτελεί το βόρειο τμήμα της οδού 25^{ης} Μαρτίου, από το Κέντρο έως την οδό Γουμεράς. Προεκτείνεται έως τις Εργατικές Κατοικίες, ως άξονας Μνήμης, όπου βρίσκονται το παλιό Υδραγωγείο, δείγμα προσφυγικής αρχιτεκτονικής, το Πάρκο Λιγνίτη, ενώ κατά μήκος συγκεντρώνονται χρήσεις εμπορίου και υπηρεσιών και σε άμεση γειτνίαση βρίσκεται το 1^ο Δημοτικό Σχολείο. Παράλληλα επεκτείνεται βόρειο-δυτικά στην οδό Γουμεράς προς την Περιφερειακή Τάφρο και το Μποδοσάκειο Νοσοκομείο, ως άξονας αναψυχής. Αποτελεί βασική πρόταση του ΣΒΑΚ η αναδιαμόρφωση της 25^{ης} Μαρτίου με ηπιοποίηση της κυκλοφορίας, ποδηλατόδρομο και βελτιωμένη προσβασιμότητα για πεζούς, στην κεντρική περιοχή. Σε σχέση με την ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020 ο άξονας διατρέχει ένα τμήμα της Ζώνης 1. Στόχος είναι η Διασύνδεση της νότιας ζώνης ανάπτυξης με το βόρειο τμήμα της πόλης τις εργατικές κατοικίες και την περιοχή της Περιφερειακής Τάφρου.

Άξονας Μετάβασης

Αποτελεί το νότιο τμήμα της οδού 25^{ης} Μαρτίου, από το Κέντρο της πόλης έως τα όρια της πόλης. Ο άξονας συνεχίζει ως Επαρχιακή Οδός 3 Πτολεμαΐδας – Κοζάνης έως την ΑΕΒΑΛ και τον πυρήνα ΖΑΠ. Ο

άξονας αυτός συνδέει τις επενδύσεις οικονομικού μετασχηματισμού της περιοχής και τους υπάρχοντες αλλά και μελλοντικούς «δεύτερους» χώρους εργασίας σε ΒΙΟΠΑ, ΑΕΒΑΛ, πυρήνας ΖΑΠ με τον αστικό ιστό και τον βασικό «τρίτο» δημόσιο χώρο της πόλης. Παράλληλα στον άξονα αυτό εντοπίζονται το χαρακτηρισμένο ως έργο τέχνης εγκαταλελειμμένο κτίριο του Σταθμού Γεωργικής Έρευνας Πτολεμαΐδας (Αγροκήπιο υπό δημοπράτηση), και χωροθετείται η

κατασκευή του Μουσείου Λιγνίτη-Ενέργειας (ΑΕΒΑΛ). Κατά την προηγούμενη περίοδο υλοποιήθηκε το έργο «Ανάπλαση Νότιας Εισόδου Πτολεμαΐδας: Ανάπλαση Οδού 25ης Μαρτίου» με την δημιουργία ποδηλατοδρόμου από το Δημαρχείο έως την διασταύρωση με την Περιμετρική Πτολεμαΐδας και εν μέρη προσβάσιμου πεζοδρομίου. Επίσης, έχει συμβασιοποιηθεί και υλοποιείται το έργο «Βελτίωση συνδετήριας οδού ΑΕΒΑΛ και κόμβου ΑΕΒΑΛ» της ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020. Σε σχέση με την ΣΒΑΑ της περιόδου 2014-2020 διατρέχει την Ζώνη 2 και εφάπτεται της Ζώνης 3 και πέραν αυτής. Στόχος είναι η Σύνδεση του Κέντρου της πόλης με την ΑΕΒΑΛ και τον πυρήνα της ΖΑΠ.

4.6. Όραμα και Στόχοι Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Πτολεμαΐδας

Σε αυτό το πλαίσιο ο τίτλος-όραμα της Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης για την Πτολεμαΐδα προς το 2030 διαμορφώνεται ως εξής:

«Δεκαετία μετασχηματισμού (μεταμόρφωσης) της Πτολεμαΐδας σε μια όμορφη, προσβάσιμη, φιλική πόλη.»

Με βάση τη Χωρική Στρατηγική η ανάληψη από την πόλη της Πτολεμαΐδας ενός ρόλου αναπτυξιακού κέντρου της περιοχής, φιλικού προς τους κατοίκους με αναβαθμισμένη ποιότητα ζωής, θέτει τους εξής Μακροπρόθεσμους Στόχους για την επικαιροποιημένη Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης της Πτολεμαΐδας της περιόδου 2021-2027.

Στόχος 1: Αναβάθμιση και βελτίωση της προσβασιμότητας του δημόσιου χώρου.

Στόχος 2: Αξιοποίηση των επενδύσεων της δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης για όλους

Στόχος 3: Ενίσχυση της διασύνδεσης της ιστορικής μνήμης της πόλης με τον τουρισμό

Στόχος 4: Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και προσέλκυση κατοίκων/επενδύσεων

Στόχος 5: Υποστήριξη και βελτίωση ικανοτήτων υλοποίησης της ΣΒΑΑ

5. Παραρτήματα

5.1. Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1: Μόνιμος πληθυσμός ανά διοικητική ενότητα (2011-2021)	26
Πίνακας 2: Μόνιμος πληθυσμός και ποσοστιαία μεταβολή (%) της Δ.Ε. Πτολεμαΐδας και των δημοτικών κοινοτήτων που την αποτελούν 2001-2021.	27
Πίνακας 3: Μέσος ετήσιος ρυθμός μεταβολής πληθυσμού 2011-2021	28
Πίνακας 4: Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) ανά διοικητική ενότητα για τα έτη 2018, 2019, 2020	38
Πίνακας 5: Ποσοστό μεταβολής (%) του αριθμού διανυκτερεύσεων	39
Πίνακας 6: Πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) (% , 2018-2020)	40
Πίνακας 7: Ποσοστό μεταβολής πληρότητα κλινών στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ)	40
Πίνακας 8: Έργα διακρατικής συνεργασίας στην περιοχή του Δ. Εορδαίας	57
Πίνακας 9: προτεινόμενα σημεία φόρτισης από τη μελέτη ΣΦΗΟ	64
Πίνακας 10: Δημόσιες Υπηρεσίες στην Πτολεμαΐδα	69
Πίνακας 11: Δομές Εκπαίδευσης στην Δ.Ε. Πτολεμαΐδας	70
Πίνακας 12: Δομές Υγείας στην Δ.Ε. Πτολεμαΐδας	73
Πίνακας 13: Ενταγμένα Έργα ΕΣΠΑ 2014-2020 στον Δήμο Εορδαίας	76
Πίνακας 14: Δικαιούχοι Έργων ΕΣΠΑ 2014-2020 στον Δήμο Εορδαίας	77
Πίνακας 15: Πηγές Χρηματοδότησης Έργων ΕΣΠΑ 2014-2020 στον Δήμο Εορδαίας	78
Πίνακας 16: Ενταγμένα έργα ΕΣΠΑ 2014-2020 του Δήμου Εορδαίας	78
Πίνακας 17: Έργα προγραμμάτων ΥΠΕΣ του Δήμου Εορδαίας	79
Πίνακας 18: Προγραμματισμών έργων στον Δήμο Εορδαίας	80
Πίνακας 19: SWOT τομέα Οικονομίας / Απασχόλησης	86
Πίνακας 20: SWOT τομέα Κοινωνικής συνοχής / Ποιότητα ζωής	87
Πίνακας 21: SWOT τομέα Μεταφορών/Κινητικότητας	89
Πίνακας 22: SWOT τομέα Περιβάλλοντος / Κλιματικής Αλλαγής	91
Πίνακας 23: Ένταση συνάφειας αναγκών/προκλήσεων Πτολεμαΐδας με πηγές χρηματοδότησης	115

5.2. Ευρετήριο Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1: Βαθμομέρες Θέρμανσης & Ψύξης, ΠΕ Γρεβενά, Κοζάνης – Γρεβενών	24
---	----

Διάγραμμα 2: Πληθυσμός Δ.Κ. Πτολεμαΐδας (2001-2021).....	27
Διάγραμμα 3: Εξέλιξη του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, Π.Ε. Κοζάνης	32
Διάγραμμα 4: Εξέλιξη του κατά κεφαλήν Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος, Π.Ε Κοζάνης ...	33
Διάγραμμα 6: Εξέλιξη της Απασχόλησης, ΠΕ Κοζάνης-Γρεβενών	34
Διάγραμμα 7: Αριθμός απασχολούμενων ανά κλάδο στην Π.Ε Κοζάνης 2015, 2019, 2020	35
Διάγραμμα 5: Αριθμός επιχειρήσεων ανά κλάδο στην Π.Ε Κοζάνης 2015, 2019, 2020	37
Διάγραμμα 8: Διανυκτερεύσεις στα καταλύματα ξενοδοχειακού τύπου (πλην κάμπινγκ) ανά Διοικητική ενότητα (2018-2020)	39
Διάγραμμα 9: Κατανομή της χρονολογίας κατασκευής κατοικιών στον Δ. Εορδαίας	73
Διάγραμμα 10: Κατανομή της χρονολογίας κατασκευής νέων κατοικιών στην Δ.Κ Πτολεμαΐδας, έτη 2011-2022	74
Διάγραμμα 11: Αποτελέσματα εργαλείου αυτοαξιολόγησης ΒΑΑ ΣΒΑΑ Δήμου Εορδαίας 2014-2020	84
Διάγραμμα 12: Θεματικοί Στόχοι ΒΑΑ περιόδου 2014-2020 στις ελληνικές πόλεις	95

5.3. Ευρετήριο Χαρτών

Χάρτης 1: Δήμος Εορδαίας	14
Χάρτης 2: Δημοτικές Ενότητες του Δήμου Εορδαίας και όμοροι Δήμοι	15
Χάρτης 3: Λιγνιτικά πεδία στην ευρύτερη περιοχή του Δ. Εορδαίας	22
Χάρτης 4: Πλημμυρική ζώνη Πτολεμαΐδας	25
Χάρτης 5: Πληθυσμιακή πυκνότητα Πτολεμαΐδας	29
Χάρτης 6: Χωρική κατανομή πολυμελών νοικοκυριών (5 μέλη και άνω) Πτολεμαΐδας	30
Χάρτης 7: Χωρική κατανομή ηλικιωμένου πληθυσμού Πτολεμαΐδας	31
Χάρτης 8: Χωρική κατανομή νεανικού πληθυσμού Πτολεμαΐδας	31
Χάρτης 9: Κύριες χρήσεις γης στον Δ. Εορδαίας	48
Χάρτης 10: Ιεράρχηση οδικού δικτύου	60
Χάρτης 11: Δίκτυο ποδηλατοδρόμων Δ. Εορδαίας	62
Χάρτης 12: Δίκτυο τηλεθέρμανσης Πτολεμαΐδας	69
Χάρτης 13: Περιοχή παρέμβασης ΕΣΣΒΑΑ Δ. Εορδαίας 2014-2020	82
Χάρτης 14: ΣΒΑΑ Περιόδου 2014-2020 στην Ελλάδα	94
Χάρτης 1: Περιοχή παρέμβασης ΣΒΑΑ Δ. Εορδαίας	119

5.4. Χαρτογραφική αποτύπωση

Π1: Στρατηγική Ολοκληρωμένη Χωρική Επένδυσης
Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (BAA) του Δήμου Εορδαίας

